

كتاب پېژندنه:

د حُلَانِدَه اَقْلَانُو سِيرَت	::	د كتاب نوم
شَفِيقُ اللَّهِ مَشْفَق	::	ليکوال
په خپله ليکوال	::	كمپوز
مسلم خپرندويه ټولنې - جلال اباد	::	خپرندوى
لومړۍ	::	چاپ وار
۳۸۵	::	چاپ لپ
چاپ کال ۱۳۹۹ هـ ش	::	چاپ کال

د چاپ حقوق له خپرندويه ټولنې سره خوندي دي

الانو سيرت

خواب په بنه

د ترلاسه کېدو ځای
مسلم كتاب پلورنځی

پته: اسحاقزی مارکېت، لاندینی پور، جلال اباد بنار، افغانستان

اړیکشمېږي: ۰۷۹۳۰۷۳۰۸۰ - ۰۷۷۸۰۸۰۴۹۰

برېښنا ليک: muslim-pub@yahoo.com

Ketabton.com

تقریظ

الحمد لله رب العالمين، والصلوة والسلام على المبعوث رحمة العالمين،
محمد والله واصحابه ومن اتبعهم باحسانا الى يوم الدين وبعد:
داقچي د منار راډيو یوه اسلامي او د اسلام خدمت کونکې راډيوه
ده، چې د اسلام د دین په مختلفو برخو کې خلکو ته معلومات
ورکوي، چې یوله هغې خنځه د رسول الله صلی الله علیه وسلم او د هغه
د صحابه ووسی سرت دي، چې د دې په تراوود راډيو له لاري د سيرت
سيالي او او نور مختلف پروګرامونه د راډيو د ادارې لخوا وطنوالو
ته وراندي شوي او وراندي کېږي، چې له دغه خپرongo خنځه په
استفادې سره د راډيو ادارې له خوا د پوبېستې او عواب په بهه سيرت
راغونله کړي شوي او په ليکلې بهه یې نشر کول غواړي، نو دغه کتاب
چې د خلانده اتلانو سيرت په نوم دي او د شفیق الله مشفق په هڅه
ليکل شوي، ما دغه له پیل خنځه تر اخره پوره ولوست او لازم
اصلاحات مو پکي هم وکړل، او س چې تكميل شوي، نو د عامو
مسلمانانو لپاره یې گټور او د سيرت په برخه کې یې یو خدمت بولم او
د عامو مسلمانانو خنځه هيله لرم، چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم
سيرت زده کړي، ماشومان پري وروزي او ټول پري عمل وکړي، چې
دغه د کامیابي لارده.

په درښت
دوكتور محمد ابراهيم حنيف
د ننګرهار پوهنتون د شرعیاتو پوهنځي استاد.

تقریظ

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على سيد المرسلين وعلى الله واصحابه و ازواجه اجمعين اما بعد:
د خلاندہ اتلانو سیرت، د الله تعالیٰ د سپېخلي بندہ او پیغمبر جناب محمد صلی الله علیہ وسلم او د هغه د سریندونکو ملکرو او لارویانو د ژوند په تراو یو جامع او مدلل کتاب دی ، چې د منار رادیو ادارې لخوا یې د مسلمان ملت لپاره یو ستر خدمت بولم داچې منار راهیو له کلونو راهیسې، په غویزه بنه د قران او حدیث په خدمت بوخته ده او گنھو هپواد والو ترې پوره پوره استفاده وکړه او کور کور ته یې د اسلام د مقدس دین سپېخلي پیغامونه او په خاص ډول د نبوی سیرت په تراو کره او دقیق معلومات وړاندې کړل، خو اوس یې د لوستو او هغو ورونو او خویندو لپاره چې د رادیو له لارې یې له دغو فرصتونو فایده نه شوه پورته کولی، په لیکلی بنه یې د نبی کریم صلی الله علیہ وسلم، سپېخلو صحابه وو او نورو پیاوړو مؤمنانو په تراو معلومات راجمع او د خلاندہ اتلانو سیرت، تر عنوان لاندې یې کتاب د شفیق الله مشق په ګوتو برابر کړی، چې زما د مطالعې له مخې د پرگتیور او مفید کتاب دی. له معزو ورونو او خویندو مې هیله ده، چې د دی کتاب په مطالعه کولو سره د خپل خوب پیغمبر له حقيقي سیرت خخه ځانونه خبر کړي!

تقریظ

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على أشرف النباء والمسللين نبينا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين. أما بعد: د منار راهیو ادارې دغه تولکه چې د پوبنستني او حواب په شکل سره په درپو برخو کې چې په نبوی سیرت، خلفاء راشدینو او په عمومي سیرت کې یې د زرو پوبنستنو او حوابونو په شکل کې د شفیق الله مشق په لاسونو لیکل شوې، ما له پیل خخه تر اخره توله ولوستله او دی نتيجې ته ورسېدم، چې نوموري لیکنه د سیرت په برخه کې د عام فهم لپاره د پرگتیوره لیکنه ده، دوى ته د الله تعالیٰ له دریار خخه د دی لیکنې په بدل کې د الله تعالیٰ خخه اجر عظيم غواړم او همدارنګه له عامو مسلمانانو خخه هیله لرم، چې دا د پوبنستني او حواب په بنه لیکنه ولولي او خپلوبچيو ته یې هم ورزده کړي، تر خو یې د سیرت په برخه کې معلومات زييات او د خوب پیغمبر محمد صلی الله علیہ وسلم سره یې مينه په زړه کې نوره هم غښتلي شي.

ومن الله التوفيق

شيخ زين العابدين مدنی

د رنا پوهنتون د محصلانو چارو مرستيال

زه د منار راهيyo له اداري خخه د دې سترې لاسته راوپنې له امله منه
کوم او د الله تعالى له دریار خخه ورته د بقا او لا نور خدمت په موخه
د دعا لاسونه لپه کوم

نورالمعبود احساس

د کونړ ولايت د حج او اوقافوئیس

تقریظ

الحمد لله وحده والصلوة والسلام على من لا نبي بعده وبعد:
د منار راهيyo اداري د نبوی سیرت، خلفاء راشدینو او نورو
صحابه کرامو په متعلق د پوبنتني او حواب په پنه بشکلی او په
زره پوري معلومات د ځلانده اتلانو سیرت په نوم کتاب چې
شفیق الله مشفق لیکلی، ما دغه کتاب ټول ولوسته، چې په
عچنوا ځایونو کې مې ورته زما په نظر مفیدې مشورې او
سپارښتنې وکړي، اميد دی، چې په نظر کې یې ونیسي.
دا کتاب د عامو مسلمانانو لپاره هېر ګټور او فایده مند کتاب
دي، چې هروګري به یې په لوستلو او زده کولو سره خپله دینې
تنده خروب کړي.

الله تعالى دې د منار راهيyo دا کوشش په خپل دریاره کې قبول
کړي او الله تعالى دې د اسلامي امت لپاره فایده مند وګرځوي
او الله تعالى دې د منار راهيyo ټولو کار کونکو ته هېر اجرونه او
ثوابونه ورنصیب کړي.

دوكتور عبدالرزاق بشرزی

د الفلاح پوهنتون د شرعیاتو پوهنځی استاد

ڇيارة: په تحقیق سره چې غوره له خبرو نه د الله تعالیٰ کتاب دی او غوره په طریقو کې د محمد صلی الله علیه وسلم طریقې دی او له ټولو کارونو څخه ډېر بدتر کار په دین کې نوي جور شوي کارونه دی او په دین کې ټول نوي جور شوي کارونه، گمراهي ده.

د اچې د دین زده کړه او نورو ته رسول یې په هر مسلمان فرض او لازمي دي، نو په همدي اساس د منار راډيو اداره چې رهبري یې د دین پیاوړي علماء او د هپواد نامتو کادرونه پر غاره لري، د ټپرو خه د پاسه شپږو ګلونو راهیسې په غږیزه بنه څیلو هپواد والو ته د اسلام د سپېڅلي دین په دعوت بوخته ده، چې له جملې څخه یې یوه برخه نبوی سیرت ته هم ځانګړې کړې ده، چې په اورپېدلو سره یې مسلمانانو ته پوره دین حاصلېدلی شي، خو داچې په ځښو سیموکې یا د راډيو څېپی کارنه کوي او یا هم ځښې ورونه او خویندې د راډيو اورپېدلو ته لاسرسى نه لري؛ نو د منار راډيو ادارې غوره او اړښه وګنله چې د نبوی سیرت ټول مضامين په لیکلې بنه د یوه کتاب په شکل د درنو مسلمانانو، ورونو او خویندو په واک کې ورکړي، لکه څرنګه چې په اوستني وخت کې د نړۍ په ډېر برحه کې مسلمانان پوره توان او واک نه لري او په هر ځای کې د اسلام د دېمنانو د دیسیسو بنسکار دي، نو په همدي اساس عامو مسلمانانو ته د رسول الله صلی الله علیه وسلم د سیرت په تراو معلومات ورکول ډېر زیات ضروري دي، ترڅو هغوي د محمد صلی الله علیه وسلم سره مینې او محبت کولو ته راوبيلل شي، چې د هغه سنت طریقې په څیل ژوند کې عملی کړي او د کفارو د شومو دیسیسو څخه زمونې مسلمانان ورونه او خویندې وړغورل شي.

د ادارې لخوا

الحمد لله رب العالمين، والصلوة والسلام على محمد رسول الله وبعد:
الله تعالى په څیل کتاب کې فرمایي چې:

﴿وَمَا حَكَّتُ الْجِنَّةِ وَالْإِنْسَانَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾. (الذاريات: ٥٦)

ڇيارة: ما پېړيان او انسانان له دې پرته د بل خه کار لپاره نه دې پیدا کړي، چې هغوي زما بندګي وکړي.

د اچې د انسان پیدایښت او د فاني نړۍ پرمخ ژوند کول، ځانګړي مقاصد او خاص اصول او قواعد لري، چې قران کريم او احاديثو کې ذکر شوي دي، نو فرضي او لازمي ده، چې انسان به په دغو مقرراتو ځان پوهوي او د همدي اصولو او قوانينو په رننا کې به ژوند تيروي، که چېرې له دغو قوانينو او اوامر و سرغرونه وشي او د ژوند ټپولو لپاره له خود ساخته طریقو او قوانينو څخه استفاده وشي؛ نو دا ژوند بیا د هغه حقیقي ژوند مفهوم نه افاده کوي، د کوم لپاره چې الله تعالیٰ انسانان خلق کړي دي، بلکې دا به بیا گمراهي او تباھي وي، لکه نبی کريم صلی الله علیه وسلم چې په دې مبارک حدیث کې فرمایلې دي:

(فإن خير الحديث كتاب الله و خيراًهـدى هـدى محمد صلـى الله عـلـيـه وسلم، وـشـراـلـامـورـ مـحـدـثـاتـهاـ وـكـلـ بـدـعـةـ ضـلـالـهـ) (صـحـيـحـ مـسـلـمـ، كـتـابـ الجـمـعـهـ،

باب رفع الصوت في الخطبه، حدیث نمبر ۲۰۰)

په دې کتاب کې چې د (اتلانو ځلاندہ سیرت) نومېږي، د سیرت په تراو
(۱۰۰۰) پونستنو ته ځواب ویل شوی او په درې بربخو تقسیم شوی دی:
لومړۍ برخه: د رسول الله صلی الله علیه وسلم خاص سیرت؛ په دې برخه
کې یې د نبوي سیرت (۶۳۱) پونستني او ځوابونه لیکل شوی دي.
دویمه برخه: د خلفاء راشدینو سیرت؛ دا برخه یې د راشدہ خلفاوو سیرت
ته ځانګړې شوې ده، چې (۱۷۱) پونستني او ځوابونه په کې لیکل شوی
دي.

درې پیمه برخه: عمومي سیرت ته ځانګړې شوې ده، چې (۱۹۸) پونستني او
ځوابونه په کې لیکل شوی دي.
د یاد کتاب تولې پونستني د منار راډيو د (سیرت اتلان، خپروني لپاره له
باوري او مستندو سرچینو خنځه راټولې شوې دي او د الله تعالى په توفيق
سره مود کتاب بنې هم ورکړه.

د منار راډيو اداره د خپلو ټولو مخلصو او پیاوړو همکارانو، علماء
کرامو، مسلکي او تخنيکي کارمندانو خنځه زیاته مننه کوي، چې د
کتاب د مضامينو په برخه کې یې هر راز همکاري وکړه او په خاص ډول
له بساغلي شفیق الله مشفق صیب نه چې د دې کتاب په برابرولوکې یې
دوامداره هڅې او زحمتونه وګالل او د سیرت اتلانو غښیزه خپرونه یې په
خپلو ګوتو په لیکلې بنې واروله. الله تعالى دي زمونې د ټولو دا هڅې په
خپل دریار کې قبولې کړي او الله رب العزت دي د مسلمان ملت د دنیوی
او اخروي نېټکنو ذريعه وګرځوي. امين يارب العالمين.

درنښت

د منار راډيو اداره

سره ترسره کړي، نيمګړتیاوي راته په ګوته کړي او د ليکلوا په برخه کې يې راته دېږي ګټوري لارښونې وکړي، د رب العزت خخه ورته په دنيا او اخرت کې بنايسته ژوند غواړم
د منار اسلامي راهيو مسئول ډاکټر محمد حنيف زين خخه هم زبنته زياته مننه کوم چې ماته يې زمينه برابره کړه، چې دا کتاب ولیکم او تولنې ته يې وړاندې کړو.
د الله تعالى خخه سوال کوم، چې دا کتاب زمونې د دنيا او اخرت د نیکبختی ذريعه وګرځوي.

امين يارب العالمين

درنبنت

شفيق الله مشفق

د منار اسلامي راهيو همکار

د ليکوال خبرې

الحمد لله رب العالمين، والصلوة والسلام على محمد رسول الله وبعد:

زمالپاره د خوبى او خوشالۍ شېبې هغه وي، چې د دوه ئڅلي د نې پېښې د عملياتو خخه وروسته؛ چې په یو تکر کې ماته شوې وه، رب العزت راته روغتیا نصیب کړه او بیا يې د کار کولو جو ګه کړم، چې د پنځه اویا ورځو په کور کې تپرولو خخه وروسته د (٢٠١٩) کال، فبروری په اومه نېټه یو څل بیا مې په منار اسلامي راهيو کې کار پیل کړ، چې درې ورځې وروسته مې د ادارې سره د راتلونکې خپروني د سيرت اتلانو لپاره د پونستې او ځواب په بنه د کتاب د ليکلوا وړاندیز وکړ، چې ادارې سمدستي د کتاب ليکلوا په پیل کېدو امر وکړ، چې ما هم په همدغه ورځ نوموری کتاب د پونستې او ځواب په بنه په ليکلوا پیل وکړ، ترڅو زمونبو ګران ورونه او خویندې په اسانۍ سره د ستر شخصیت محمد صلی الله علیه وسلم او د صحابه وود ژوند له حالاتو خبر او نورو ته يې ورسوی.

د دي کتاب د ليکلوا په جريان کې راسره د منار اسلامي راهيو د نشراتو مدیر بناغلي حیات خان احساس زياته مرسته کړي، چې د ليکلوا په برخه کې خپلې ګټوري تجربې راسره شريکي کړي دي، ورځخه مننه کوم او د رب العزت خخه ورته نیکې بدلي ګواړم.

همدارنګه د ننګرهار پوهنتون د شرعیاتو پوهنځی محترم استاد پوهندوى دوكتور محمد ابراهيم حنيف خخه زياته مننه کوم، چې په مصروف وخت کې د کتاب د تصحیح او سمونې چاري په پوره دقت

٤

د خلاندہ اقلاتو سیرت

- (٦) پونتنه: د نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم پلار د هغه له پیدا یښت
خخه خومره موده وړاندې وفات شوی وو؟
خواب: اووه (٧) میاشتې وړاندې وفات شوی وو.
- (٧) پونتنه: د محمد صلی اللہ علیہ وسلم لومړنی پالنه د چا پر غاره
ووه؟
خواب: د هغه نېکه عبدالمطلب په غاره وو.
- (٨) پونتنه: رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم خو کلن وو، چې مور یې
وفات شووه؟
خواب: شپږ (٦) کلن وو.
- (٩) پونتنه: د رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم مور کوم ځای کې وفات
شوې ووه؟
خواب: په (ابوا) نومې ځای کې هغه وخت وفات شو، چې محمد
صلی اللہ علیہ وسلم سره یو ځای له مدینې نه بېرته مکې ته روانه وو.
- (١٠) پونتنه: د نبوت نه مخکې محمد صلی اللہ علیہ وسلم ته قریشو
کوم لقب ورکړي وو؟
خواب: د امین اماتدار لقب یې ورکړي وو.
- (١١) پونتنه: رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم سره د واده پر مهال د
خدیجې رضی اللہ عنہا عمر خو کاله وو؟
خواب: تقریباً خلوپښت کلنہ وو.
- (١٢) پونتنه: د رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم عمر د خدیجې رضی
الله عنہا سره د واده پر مهال خو کاله وو؟

۳

د خلاندہ اقلاتو سیرت

- (١) پونتنه: سیرت خه ته وايي؟
خواب: سیرت د نبی علیه السلام کړه، اوړه او زنده ګي، ته وايي،
چې د تاریخ په څو را نقل شي، چې په هفې کې د نبی علیه السلام
غزاګانې او اخلاق لیکل شوی وي.
- (٢) پونتنه: د محمد صلی اللہ علیہ وسلم د نسب سلسله په لنډ دوں
بیان کړئ؟
خواب: د رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم د نسب شجره: محمد بن عبد
الله بن عبد المطلب بن هاشم بن عبد مناف بن قصی بن کلاب (حکیم)
بن مرّة بن کعب بن لؤی بن غالب بن فهر (چې قریش یې لقب وو بن
مالک بن النضر بن کنانة بن خزیمة بن مُدرکة بن الیاس بن مُضْرَبْ بن
نزار بن مَعَدَّ بن عَدَنَانَ.
- (٣) پونتنه: د مور له اړخه د رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم د نیکه
نوم خه وو؟
خواب: وهب.
- (٤) پونتنه: محمد صلی اللہ علیہ وسلم په کومه ورخ پیدا شوی وو؟
خواب: د دوشنې په ورخ.
- (٥) پونتنه: محمد صلی اللہ علیہ وسلم په کومه میاشت او کومه نېټه
کې پیدا شوی وو؟
خواب: د څېرنو او دقیقو معلوماتو له منځې د ریبع الاول د میاشتې
په نهمه (٩).

خواب: دري (٣) کاله.

(٢٠) پونسته: د عام الحُزْن (د غم کال) کوم کال ته وايي؟

خواب: هغه کال چې په کې د محمد صلی الله علیه وسلم تره ابوطالب او د ژوند ملګري بي بي خديجه رضي الله عنها وفات شول.

(٢١) پونسته: رسول الله صلی الله علیه وسلم چې د قريشو له اسلام راورلو خخه ناهيلی شو، د خه لپاره طایف ته تللى وو؟

خواب: رسول الله صلی الله علیه وسلم د مکې له خلکو خخه ناهېلې شو، نود دعوت لپاره طایف ته تللى وو.

(٢٢) پونسته: لوړۍ هجرت حبشي ته د نبوت په خوم کال شوي وو؟

خواب: د نبوت په پنځم (٥) کال، چې عثمان بن عفان رضي الله عنه او د هغه مېرمن رقيه رضي الله عنها سره خوارلسو صحابه کرامو هجرت کړي وو.

(٢٣) پونسته: د بدر په غزوه کې د مسلمانانو شمېر خومره وو؟

خواب: (٣١٣-٣١٤) دري روایتونه ذي.

(٢٤) پونسته: محمد صلی الله علیه وسلم د عايشي رضي الله عنها سره په کومه میاشت کې واده کړي وو؟

خواب: د شوال په میاشت کې.

(٢٥) پونسته: حفصې رضي الله عنها سره محمد صلی الله علیه وسلم د هجرت په خوم کال واده کړي وو؟

خواب: د هجرت په درېس (٣) کال.

خواب: پنځه ويشت (٢٥) کاله.

(١٣) پونسته: محمد صلی الله علیه وسلم د نبوت نه مخکې د کومنبي په طريقه د الله تعالى عبادت کاوه؟

خواب: د ابراهيم عليه السلام په طريقه.

(١٤) پونسته: رسول الله صلی الله علیه وسلم به ولې له کلي خخه د نور غره (حرا غار) ته حضور وروره؟

خواب: د مشرکانو د بت پرستي، له امله يې په مکه کې زره تښې شو او له یواخي والي سره يې مينه پیدا شوه، تل به نور غره (حرا غار) ته.

(١٥) پونسته: نور غر (حرا غار) له مسجد حرام خخه خومره واتن لري؟

خواب: خلور (٤) کيلو متنه واتن لري.

(١٦) پونسته: رسول الله صلی الله علیه وسلم ته الله تعالى په خوکلنې کې پیغمبری ورکړه؟

خواب: په خلوبنست (٤٠) کلنې کې.

(١٧) پونسته: رسول الله صلی الله علیه وسلم په کوم ئاي کې وو، چې جبرائيل امين ورته د الله تعالى له لوري لوړنې وحې راوره؟

خواب: په حرا غار کې وو.

(١٨) پونسته: له نبوت نه وراندي رسول الله صلی الله علیه وسلم خومره موده بنه- بنه خوبونه ليدل؟

خواب: ترشېرو (٦) میاشتو پوري يې بنه- بنه خوبونه ليدل.

(١٩) پونسته: رسول الله صلی الله علیه وسلم او توله کورني يې په شعب ابي طالب کې خو کاله کلابند ول؟

٨

د خلاندہ اتلانو سیرت

خواب: د عمرو بن امیه‌الضمیری رضی اللہ عنہ په لاس.

(۳۴) پوبنتنه: محمد صلی اللہ علیہ وسلم د مصر پاچا "مقوقس" ته د
چا په لاس لیک لپېلی وو؟

خواب: د حاطب بن ابی بلتعه رضی اللہ عنہ په لاس.

(۳۵) پوبنتنه: هغې مبارزې یا غزوې ته خھه وايی، چې رسول اللہ صلی
الله علیہ وسلم پکې گډون نه وي کړی؟

خواب: د اسې مبارزې ته (سریه) وايی.

(۳۶) پوبنتنه: رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم چې مدینې ته هجرت
وکر، لومنۍ اقدام یې خه وو؟

خواب: د مسجد قباء او مسجد نبوی جورول.

(۳۷) پوبنتنه: رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم د نبوی مسجد حمکه په
بیهه اخیستې وہ او که چا وریا ورکړی وہ؟

خواب: په بیهه یې اخیستې وہ.

(۳۸) پوبنتنه: د هجرت په لومنۍ وختونو کې د نبوی مسجد مؤذن
څوک وو؟

خواب: بلال بن ریاح رضی اللہ عنہ.

(۳۹) پوبنتنه: مدینې ته را رسپدو سره سم رسول اللہ صلی اللہ علیہ
وسلم د مدېنې منورې د کوم ځای خلکو سره میلمه شو؟

خواب: د قباء خلکو سره.

(۴۰) پوبنتنه: رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم چې کله قباء ته ورسپد،
څو ورعې هملته پاتې شو؟

٧

د خلاندہ اتلانو سیرت

(۲۶) پوبنتنه: محمد صلی اللہ علیہ وسلم د هجرت خخه وروسته خو
حجنونه ادا کري ول؟

خواب: یو حج (حجۃ الوداع)

(۲۷) پوبنتنه: حجۃ الوداع د هجرت په خوم کال ترسره شوی وو؟

خواب: د هجرت په لسم (۱۰) کال.

(۲۸) پوبنتنه: د هجرت خوم کال د جرګو (عام الوفود) په کال ونومول
شو؟

خواب: د هجرت نهم (۹) کال.

(۲۹) پوبنتنه: د مکې فتحه د هجرت په خوم کال وشوه؟

خواب: د هجرت په اتم (۸) کال.

(۳۰) پوبنتنه: رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم د هجرت په خوم کال د
نړی پاچاهانو ته لیکونه واستول؟

خواب: د هجرت په شپروم (۶) کال وروستیو ورځو کې.

(۳۱) پوبنتنه: رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم د خه لپاره د نړی
پاچاهانو ته لیکونه واستول؟

خواب: اسلام ته د رابللو لپاره.

(۳۲) پوبنتنه: محمد صلی اللہ علیہ وسلم د فارس پاچا "کسرا" ته د
کوم صحابې په لاس لیک لپېلی وو؟

خواب: د عبداللہ بن حذافہ السهمی رضی اللہ عنہ په لاس.

(۳۳) پوبنتنه: رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم د جبشي پاچا "نجاشی"
ته د چا په لاس لیک لپېلی وو؟

١٠

د خلانده اقلاتو سيرت

خواب: د المدش سورت د ايتونو له نازلپدو سره سم، اسلام ته د محمد صلى الله عليه وسلم د بلني دنده پيل شوه.
(٤٦) پوبنته: محمد صلى الله عليه وسلم پت دعوت خو كاله وکړ?
خواب: درې (٣) کاله.

(٤٧) پوبنته: محمد صلى الله عليه وسلم بشکاره دعوت کله پيل کړ?

خواب: کله چې د سورت شراء دا ایت نازل شو: ﴿وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ﴾ یعنې نزدي خپلوان دي، د الله تعالى له عذاب خخه ووپروه، نو محمد صلى الله عليه وسلم بشکاره بلنه خپلو نزدي خپلوانوته ورکړه.

(٤٨) پوبنته: د الله تعالى په لاره کې او د محمد صلى الله عليه وسلم د دفاع لپاره لوړې کوم صحابي توره له تیکې نه راویستلي وه?
خواب: زبیر بن عوام رضي الله عنه.

(٤٩) پوبنته: د محمد صلى الله عليه وسلم د نبوت مهر د بدنه په کومه برخه وو؟

خواب: د دواړو اوږډ په منځ یې د نبوت مهر وو.

(٥٠) پوبنته: د هجرت په شپروم کال چې محمد صلى الله عليه وسلم د نړۍ پاچاهانو ته ليکونه استولي ول، کومو پاچاهانو د هغه د ليک عزت کړي وو؟

خواب: د روم پاچا هرقل او د مصر پاچا مُقوقس.

(٥١) پوبنته: محمد صلى الله عليه وسلم د ربیع الاول د میاشتې په خوم تاريخ پیدا شوي وو؟

٩

د خلانده اقلاتو سيرت

خواب: خلور (٤) ورځې، چې په ځپنو روایتونو کې لس، دولس او خوارلس ورځې هم راغلي دي.

(٤١) پوبنته: د انصارو دولس کسيزه ډله د نبوت په خوم کال مکې ته تللي وه؟

خواب: د نبوت په دولسم (١٢) کال.

(٤٢) پوبنته: رسول الله صلى الله عليه وسلم د معراج سفر له کوم ځای خخه پيل او په کوم ځای ختم شوي وو؟

خواب: د محمد صلى الله عليه وسلم د معراج سفر د جبرائيل عليه السلام په ملګرتیا د مسجد حرام خخه پيل تریت المقدس پوري، هلته یې ټولو پیغمبرانو ته په امامتی، لمونعم ادا کړ، بیا په همدي شپه د بیت المقدس خخه تر (٧) اسمانونو پورته ختلی وو او پېرته په مسجد حرام ختم شوي وو.

(٤٣) پوبنته: رسول الله صلى الله عليه وسلم چې له اسرا او معراج سفر نه بېرته راته، الله تعالى کومه تحفه ورکړي وه؟

خواب: د پنځو لمونعمونو د فرضیت تحفه یې ورکړي وه.

(٤٤) پوبنته: رسول الله صلى الله عليه وسلم د اسلام لوړنۍ بلنه چاته ورکړي وه؟

خواب: خدیجې رضي الله عنها ته.

(٤٥) پوبنته: محمد صلى الله عليه وسلم پت دعوت د کوم سورت د ايتونو د نازلپدو خخه وروسته پيل کړ؟

حُواْب: دوه (٢) کاله.

(٥٨) پوبننه: محمد صلی اللہ علیہ وسلم خو کلن وو، چې شق الصدر
واقعه (سینی خیرې کول) پېښه شوھ؟

حُواْب: خلور (٤) کلن يا پنځه (٥) کلن وو، چې دا واقعه پېښه شوې
ووه.

(٥٩) پوبننه: بی بی حلیمې السعديي د محمد صلی اللہ علیہ وسلم
خو کاله پالنه او روزنه وکړه؟

حُواْب: دې کې دوه (٢) روایتونه دی: خلور (٤) کاله يا پنځه (٥)
کاله.

(٦٠) پوبننه: محمد صلی اللہ علیہ وسلم ته خپلې مور خو ورئخې تې
ورکړي وو؟

حُواْب: اووه (٧) ورئخې.

(٦١) پوبننه: عبدالمطلب د محمد صلی اللہ علیہ وسلم خو کاله
خدمت کړي وو؟

حُواْب: دوه (٢) کاله.

(٦٢) پوبننه: د عبدالمطلب وفات کېدو په وخت کې، د محمد صلی
الله علیہ وسلم عمر خو کاله وو؟

حُواْب: اته (٨) کاله، دوه (٢) میاشتې او لس (١٠) ورئخې وو.

(٦٣) پوبننه: ابوطالب د محمد صلی اللہ علیہ وسلم خو کاله خدمت
کړي وو؟

حُواْب: لومړی روایت: د ربیع الاول میاشتې په دولسم (١٢).

او دویم روایت: د ربیع الاول د میاشتې په (٩).

(٥٢) پوبننه: محمد صلی اللہ علیہ وسلم د عام الفیل نه خو ورئخې
وروسته پیدا شوي وو؟

حُواْب: پنځوس (٥٠) یا پنځه پنځوس (٥٥) ورئخې وروسته.

(٥٣) پوبننه: محمد صلی اللہ علیہ وسلم د ورئخې په کوم وخت کې
زېږدلی؟

حُواْب: د دوشنبې ورئ سهار وخت کې.

(٥٤) پوبننه: د محمد صلی اللہ علیہ وسلم د پیداينېت په وخت کې
څه عجایبات واقع شوې ول؟

حُواْب: د ستورو رانډې کېدل، پیداينېت وخت کې رنا پیدا کېدل
چې توله کوتې یې رنا کړې وه، فارس کې د زر (١٠٠٠) کلن اور مر
کېدل، فارس او سپدونکو باندې زلزله راتلل او په فارس کې د
کلیساوونړېدل.

(٥٥) پوبننه: د محمد صلی اللہ علیہ وسلم رضاعی میندې خودی؟

حُواْب: دوه (٢)، ثویبه او حلیمه السعديه دی.

(٥٦) پوبننه: د محمد صلی اللہ علیہ وسلم د پیداينېت په زیري کې
ابولهې کومه وینځه ازاده کړې وه؟

حُواْب: ثویبه.

(٥٧) پوبننه: د محمد صلی اللہ علیہ وسلم د رضاعت موده د حلیمه
السعديه سره خو کاله وه؟

١٤

د خلانده اتلاتو سيرت

خواب: کله چې بېرته مکې مکرمې ته راغى، ميسره ورتە د ده
مبارک د خوبو اخلاقو، لورو كپنو، روغ فکر، رېښتيونو خبرو او
باوري راکړې ورکړې په هکله د خپلو سترګو ليدلی حال بیان کړ.
(٦٩) پوبنته: نجاشي پاچا محمد صلى الله عليه وسلم ته کومه
صحابيده د خلور سوه دينارو په بدل کې نکاح کړه؟
خواب: ام حبیبه (رضي الله عنها) چې مهر یې هم نجاشي پاچا ورکړۍ
وو.

(٧٠) پوبنته: محمد صلى الله عليه وسلم خديجي رضي الله عنها ته
په مهر کې خواوبناب ورکړۍ ول؟

خواب: شل (٢٠) اویناب.

(٧١) پوبنته: د محمد صلى الله عليه وسلم لوړنۍ ماشوم له خديجي
رضي الله عنها نه کوم یو پېيدا شو؟

خواب: قاسم

(٧٢) پوبنته: محمد صلى الله عليه وسلم خوازمان او خواورګانې
درلودلې؟

خواب: درې (٣) زامن او خلور (٤) لورګانې

(٧٣) پوبنته: په صحابياتو کې کومه یوه صحابيده وه، چې هغې ته
الله تعالى سلام رالېېلى وو؟

خواب: خديجه الكبرى رضي الله عنها.

(٧٤) پوبنته: په محمد صلى الله عليه وسلم باندې د وحې پیل په
کومه میاشت کې وشو؟

١٣

د خلانده اتلاتو سيرت
خواب: تر بالغ توب پوري یې خدمت کړۍ وو او خه دپاسه خلوبښت
(٤٠) کاله یې ملاتړۍ وو.
(٦٤) پوبنته: ايا محمد صلى الله عليه وسلم ګډې او یېزې خرولي
دي؟

خواب: هو.

(٦٥) پوبنته: محمد صلى الله عليه وسلم خوازن وو، چې د خپل تره
ابو طالب او د عربو تجاري قافلي سره شام ته تللى وو؟
خواب: دولس (١٢) کلن وو.

(٦٦) پوبنته: د واده نه منځکې محمد صلى الله عليه وسلم د خو
اوینابو په بدل کې د خديجي رضي الله عنها مال د مکې خخه شام ته
د خرڅولو او هغه ئای نه نوی مال مکې ته تجارت لپاره را نقل کړي
وو؟

خواب: د خلورو (٤) اوینابو په بدل کې.

(٦٧) پوبنته: محمد صلى الله عليه وسلم چې د خديجي رضي الله
عنها مال له مکې خخه شام ته وره، د خديجي رضي الله عنها کوم
غلام ورسره په سفر کې ملګري وو؟
خواب: ميسره.

(٦٨) پوبنته: ميسره چې کله د محمد صلى الله عليه وسلم سره له شام
نه راوګرڅېد، خديجي رضي الله عنها ته یې د محمد صلى الله عليه
 وسلم کوم صفتونه بیان کړل؟

١٦

د خلاندہ اقلانو سیرت

- (٨١) پونتنه: طفیل بن عمرو الدوسی رضی اللہ عنہ د نبوت په خوم کال ایمان او اسلام را پری وو؟
خواب: د نبوت په یوولسم (١١) کال.
- (٨٢) پونتنه: بلال بن ریاح رضی اللہ عنہ د کوم صحابی په لاس ایمان او اسلام را پری وو؟
خواب: د ابوبکر صدیق رضی اللہ عنہ په لاس.
- (٨٣) پونتنه: په اسلام کپی لومری شہید کوم صحابی دی؟
خواب: یاسر رضی اللہ عنہ.
- (٨٤) پونتنه: حبشو ته په دویم ئحل هجرت کپی خوتنه صحابہ کرام او خوتنه صحابیاتو برخه اخیستې وو؟
خواب: دری اتیا (٨٣) نارینه او اتلس (١٨) بسحوب برخه اخیستې وو.
- (٨٥) پونتنه: حمزہ رضی اللہ عنہ په محمد صلی اللہ علیہ وسلم باندی د نبوت په خوم کال ایمان را پری وو؟
خواب: د نبوت په شپیم (٦) کال.
- (٨٦) پونتنه: د عمر بن خطاب رضی اللہ عنہ د ایمان را پرلو وجه او سبب خه وو؟
خواب: لومری سبب: محمد صلی اللہ علیہ وسلم ورتہ دعاء کرپی وو، د دویم سبب: د کفر په حالت کپی د محمد صلی اللہ علیہ وسلم خخه په لمونع کپی الحاقہ سورت «وَمَا هُوَ بِقُوْلٍ شَاعِرٍ» اور پردازی وو.
- (٨٧) پونتنه: له محمد صلی اللہ علیہ وسلم سره مدینی ته په هجرت کولو کپی کوم صحابی ملگری وو؟

١٥

د خلاندہ اقلانو سیرت

- خواب: د رمضان په میاشت کپی.
- (٧٥) پونتنه: په محمد صلی اللہ علیہ وسلم باندی د وحی پیل په کومه شپه کپی وشو؟
خواب: د دوشنبې په شپه.
- (٧٦) پونتنه: محمد صلی اللہ علیہ وسلم د لومنپنی وحی د نزول نه وروسته لومنپی چاته د دی واقعې خبر ورکړ؟
خواب: خدیجې رضی اللہ عنہا ته.
- (٧٧) پونتنه: د محمد صلی اللہ علیہ وسلم د نبوت دوره په مکه کپی خو کاله وو؟
خواب: دیارلس (١٣) کاله.
- (٧٨) پونتنه: د محمد صلی اللہ علیہ وسلم د نبوت دوره په مدینه کپی خو کاله وو؟
خواب: لس (١٠) کاله.
- (٧٩) پونتنه: په اسلام کپی اوله شہیده کومه صحابیه وو؟
خواب: سُمیَّه رضی اللہ عنہا.
- (٨٠) پونتنه: هغه کوم خلور صحابہ کرام دی چې د نبوت په اوله ورع یې په محمد صلی اللہ علیہ وسلم باندی ایمان را پری وو؟
خواب: خدیجہ رضی اللہ عنہا، ابوبکر صدیق رضی اللہ عنہ، علی بن ابی طالب رضی اللہ عنہ او زید بن حارثہ رضی اللہ عنہ، چې د محمد صلی اللہ علیہ وسلم غلام وو.

١٨

د خلانده اقلانو سيرت

(٩٤) پونسته: په دوييم بيوعه العقبه کې د مدینې والاو شمېر خومره
وو؟

خواب: په يو روایت کې شه د پاسه اویا (٧٠) او په بل روایت کې
پوره درې اویا (٢٣) بنسودل شوي دي.

(٩٥) پونسته: محمد صلی الله علیه وسلم او ابوبکر صدیق رضی الله
عنہ د هجرت سفرد مکې کوم طرف نه پیل کړي وو؟
خواب: د جنوب طرف نه.

(٩٦) پونسته: محمد صلی الله علیه وسلم هجرت په کومه میاشت کې
پیل کړي وو؟

خواب: د صفرې په میاشت کې.

(٩٧) پونسته: محمد صلی الله علیه وسلم او ابوبکر صدیق رضی الله
عنہ مدینې ته هجرت کولو په وخت کې په ثور غار کې خوشپې تیرې
کړي وې؟

خواب: درې (٣) شپې.

(٩٨) پونسته: د محمد صلی الله علیه وسلم په نیولو باندي مشرکينو
د خواوبنانو انعام ورکولو اعلان کړي وو؟
خواب: د سل (١٠٠) اوپسانو.

(٩٩) پونسته: محمد صلی الله علیه وسلم مدینې ته د هجرت کولو په
وخت کې کوم کس د لارښود په توګه په مزدوری نیولی وو؟

خواب: عبدالله بن اُریقط چې مشرک وو، هغه یې د مزدوری په بدل
کې مقرر کړي وو.

١٧

د خلانده اقلانو سيرت

خواب: ابوبکر صدیق رضی الله عنہ.

(٨٨) پونسته: محمد صلی الله علیه وسلم د خدیجې رضی الله عنہا د
وفات نه وروسته کومه صحابیه په نکاح کړه؟

خواب: ام المومنین سوده رضی الله عنہا.

(٨٩) پونسته: د لوړۍ حل لپاره اووه (٧) پیریانو په محمد صلی الله
علیه وسلم باندي په کوم ئهای کې ايمان راوري وو؟

خواب: په بطن نخله ئهای کې.

(٩٠) پونسته: د محمد صلی الله علیه وسلم د اسرا او معراج سفر
لوړۍ تصدیق چا وکړ؟

خواب: ابوبکر صدیق رضی الله عنہ.

(٩١) پونسته: په اسلام کې لوړنۍ کس چې محمد صلی الله علیه
وسلم د دعوت لپاره مدنې ته ولپېډه خوک وو؟

خواب: مصعب بن عمیر رضی الله عنہ.

(٩٢) پونسته: په لوړۍ بيوعه العقبه کې محمد صلی الله علیه وسلم
له خوکسانو نه ييعت واخیسته؟

خواب: دولس (١٢) کسانو نه، چې مدینې منوري پوري یې اړه
درلوده.

(٩٣) پونسته: دوييم بيوعه العقبه د مدینې والاو سره د نبوت په کوم
کال وشو؟

خواب: د نبوت په ديارلسم (١٣) کال.

٢٠

د خلاندە اتلانو سيرت

خواب: د جمعي په ورخ.

(١٠٦) پونسته: محمد صلى الله عليه وسلم چې کله مدینې ته ورسپد،
د کوم صحابي کورکې دېره شو؟

خواب: د ابو ايوب انصاري رضي الله عنه کورکې

(١٠٧) پونسته: په محمد صلى الله عليه وسلم باندي د هغه کومو
ترونو کاکاگانو ايمان راوري وو؟

خواب: عباس رضي الله عنه او حمزه رضي الله عنه.

(١٠٨) پونسته: د نبي عليه السلام د يسييانو نومونه خه وه؟
خواب: نومونه يې په لاندي ډول دي:

(١) خديجه بنت خوييلد رضي الله عنها.

(٢) ام حبيبه رضي الله عنها.

(٣) سوده بنت زمعة رضي الله عنها.

(٤) جويريه بنت حارث رضي الله عنها.

(٥) عايشة بنت ابی بکر رضي الله عنها.

(٦) صفية رضي الله عنها.

(٧) حفصة بنت عمر بن خطاب رضي الله عنها.

(٨) ميمونه رضي الله عنها.

(٩) زينب بنت جحش رضي الله عنها.

(١٠) زينب بنت خزيمة رضي الله عنها.

(١١) ام سلمه هند بنت ابی اميہ رضي الله عنها.

١٩

د خلاندە اتلانو سيرت
(١٠٠) پونسته: محمد صلى الله عليه وسلم او ابو بکر صديق رضي الله
عنه چې مدینې ته هجرت کاوه، په کومه ورخ قباء ته ورسپد؟

خواب: د دوشنبې په ورخ.

(١٠١) پونسته: محمد صلى الله عليه وسلم او ابو بکر صديق رضي الله
عنه د ربيع الاول د مياشتې په خوم تاريخ قباء ته ورسپد؟

خواب: د ربيع الاول د مياشتې په اتم (٨) تاريخ.

(١٠٢) پونسته: على رضي الله عنه د محمد صلى الله عليه وسلم خخه
خو ورخي وروسته قباء ته ورسپد؟

خواب: درې (٣) ورخي وروسته.

(١٠٣) پونسته: په مدینه کې خودلو ژوند کاوه؟
خواب: درې (٣) ډلو.

لومړۍ: د رسول الله صلى الله عليه وسلم سڀختلي او پاک مسلمانان
ملګري دويم: د مدینې او سپدونکي، چې ايمان يې نه ورواري، چې مشري
يې عبدالله بن ابى کوله.

درېيم: یهودان.

(١٠٤) پونسته: کوم صحابي بغیر له سورلى، نه مدینې منوري ته
پیاده هجرت کړي وو؟

خواب: علي رضي الله عنه.

(١٠٥) پونسته: محمد صلى الله عليه وسلم له قباء خخه مدینې ته په
کومه ورخ حرکت وکړ؟

٢٢

د خلاندہ اټلانو سیرت

(١١٥) پوبستنه: په محمد صلی اللہ علیه وسلم باندې دا نوم چا کېښود؟

حواب: خپل نیکه یې عبدالمطلب

(١١٦) پوبستنه: محمد صلی اللہ علیه وسلم لومړنۍ او وروستنۍ نکاح له چا سره کړي ووه؟

حواب: اوله نکاح یې د خدیجې رضي الله عنها سره او اخري یې د میموني رضي الله عنها سره کړي ووه.

(١١٧) پوبستنه: کوم صحابه کرام د نبی علیه السلام شکل ته ورته ووه؟

حواب: جعفر، ابوسفیان بن الحارث، قشم بن عباس، سایب بن عبید او حسن بن علی رضي الله عنهم.

(١١٨) پوبستنه: د مکې مشرکانو چې کله د کعبې ابادی کوله، نو په دې مهال نبی علیه السلام خو کلن ووه؟

حواب: پنځه دېرش (٣٥) کلن ووه.

(١١٩) پوبستنه: د حرب الفجار پر مهال د نبی علیه السلام عمر خو کاله ووه؟

حواب: د پنځلسو (١٥) او نولسو (١٩) کالو ترمنځ ووه.

(١٢٠) پوبستنه: نبی علیه السلام ته لومړۍ وحې په کومه نېټه راغلي ووه؟

حواب: د رمضان میاشتې په ٢١ نېټه.

٢١

د خلاندہ اټلانو سیرت
(١٠٩) پوبستنه: د محمد صلی اللہ علیه وسلم نارینه اولادونه خه نومېدل؟

حواب: قاسم، عبد الله او ابراهيم

(١١٠) پوبستنه: د محمد صلی اللہ علیه وسلم بنعینه اولادونه خه نومېدل؟

حواب: زینب، کلشوم، رقیه او فاطمه رضي الله عنه.

(١١١) پوبستنه: د محمد صلی اللہ علیه وسلم زومان (د لوپو خاوندان)
خه نومېدل؟

حواب: علي بن ابي طالب، عثمان بن عفان او ابو العاص بن الربيع
رضي الله عنهم.

(١١٢) پوبستنه: په قران کريم کې د محمد صلی اللہ علیه وسلم نوم خو ئلې ذکر شوي دي؟

حواب: محمد نوم یې خلور (٤) ئلې او احمد نوم یې یو ئحل ذکر شوي.

(١١٣) پوبستنه: د نبی علیه السلام په ژوند باندې د هغه خو میرمنې
وفات شوي وي؟

حواب: دوھ مېرمنې؛ خدیجہ رضي الله عنها، زینب بنت خزیمہ رضي الله عنها.

(١١٤) پوبستنه: د نبی علیه السلام په ژوند باندې د هغه خو لور ګانې
وفات شوي وي؟

حواب: درې لور ګانې؛ رقیه رضي الله عنها، کلشوم رضي الله عنها،
او زینب رضي الله عنها.

٢٤

د خلانده اقلاتو سيرت

(١٢٩) پوبنته: د طايف په دعوتي سفر کې يو کس مسلمان شو، هغه
شوك وو؟

خواب: عداس نومپده، چې نصراني دين باندي يې عقيده لرله او
اصل د عراق د (نيونا) علاقې وو.

(١٣٠) پوبنته: د طايف دعوتي سفر نه وروسته چې کله محمد صلي
الله عليه وسلم مکې ته دا خلپده، نو چا ورته پناه ورکره؟

خواب: مطعم بن عدي.

(١٣١) پوبنته:نبي عليه السلام مدینې ته د هجرت کولو امر کله
وکړ؟

خواب: د عقبة ثانی بیعت نه وروسته.

(١٣٢) پوبنته: په دارالندوه، کې دنبي عليه السلام په خلاف مجلس
په کومه ورخ او په کومه نېټه شوی وو؟

خواب: د پنجشنبې ورخ، د صفر المظفر مياشتې (٢٦)، د نبوت
خوارلس کال، د عقبه ثانی نه دوه نيمې (٥، ٢)، مياشتې وروسته داير
شوی وو.

(١٣٣) پوبنته: د دارالندوي په مجلس کې د مکې کومو مشرانو
ګډون کړي وو؟

خواب: ابو جهل بن هشام، جبير بن مطعم، طعيمه بن عدي، شيبة بن
رييعه، عتبه بن ربيعه، ابوسفيان بن حرب، نضر بن الحارث،
أبوالبختري عاص بن هشام، زمعة بن الأسود او أمية بن خلف.

٢٣

د خلانده اقلاتو سيرت
(١٢١) پوبنته: په لومړۍ وحې کې د سورت العلق خو ايتونه نازل
شوي وو؟

خواب: د سورت العلق پنځه لومړني ايتونه.
(١٢٢) پوبنته: د سورت العلق د پنځو ايتونو د نزول نه وروسته
خومره موده وحې بنده وه؟

خواب: خلوپښت (٤٠) ورځي.

(١٢٣) پوبنته: په دویم حمل وحې کې د کوم سورت اياتونه نازل شول؟
خواب: د سورت مدثر لومړني ايتونه.

(١٢٤) پوبنته: په ج بشه کې لومړنيو مهاجرينو خومره وخت تير کړي
وو؟

خواب: درې (٣) مياشتې.

(١٢٥) پوبنته:نبي عليه السلام د طايف په لور دعوتي سفر په کومه
نېټه کړي وو، او د سفر ملګرۍ يې شوك وو؟

خواب: د نبوت لسم کال، د شوال مياشت وه او د سفر ملګرۍ يې
زید بن حارثه رضي الله عنه وو.

(١٢٦) پوبنته:نبي عليه السلام په طايف کې د دعوت لپاره د چا
ځای ته ورغلۍ وو؟

خواب: د عمرو بن عمیر الثقفي ځای ته ورغلۍ وو.

(١٢٧) پوبنته:نبي عليه السلام په طايف کې خو ورځي تپري کړي
وې؟

خواب: لس (١٠) ورځي.

۲۶

د خلانده اقلاتو سيرت

جواب: په دوه برخو مهاجرين او انصار.

(۱۴۱) پوبنتنه: حمزه رضي الله عنده د محمد صلي الله عليه وسلم سره د خپلولي خه رشته لرله؟

حواب: تره او رضاعي وروريي وو.

(۱۴۲) پوبنتنه: غزوه کوم غزا ته وايي؟

حواب: هغه غزا ته وايي، چې نبي عليه السلام پخچله پکې ګډون کړي وي.

(۱۴۳) پوبنتنه: په اسلام کې لومنې ستړه غزا کومه یوه ده؟

حواب: د بدر غزا.

(۱۴۴) پوبنتنه: د بدر غزا د پېښېدو سبب خه وو؟

حواب: د ابو سفيان قافله د نیولو غوبنتنه، د بدر د غزا سبب وګرځد.

(۱۴۵) پوبنتنه: د ابو سفيان په قافله کې په خومره اوښانو مال رابار شوي وو؟

حواب: په (۱۰۰۰) اوښانو.

(۱۴۶) پوبنتنه: د ابو سفيان په قافله کې خومره نفرول؟

حواب: خلوپښت (۴۰) نفره.

(۱۴۷) پوبنتنه: د ابو سفيان په قافله کې د خوزره دينارو مال موجود وو؟

حواب: د پنځوس زره (۵۰۰۰) دينارو.

(۱۴۸) پوبنتنه: په بدر غزوه کې له صحابه وو سره خو اسونه ول؟

۲۵

د خلانده اقلاتو سيرت
(۱۳۴) پوبنتنه: د دارالندوي په پاڼي کې د محمد صلي الله عليه وسلم په مرګ پرپکره وشه، کوم خلک د دي کار د ترسره کولو لپاره د محمد صلي الله عليه وسلم د کور دروازې ته ودرپدل؟

حواب: (۱) ابو جهل بن هشام ، (۲) عقبة بن ابي معيط ، (۳) طعيمة بن عدي ، (۴) أمية بن الاسود ، (۵) أبي بن خلف ، (۶) ابولهہ ، (۷) نضر بن الحارث ، (۸) نبيه بن الحجاج ، (۹) مُنَبِّهُ بْنُ الْحِجَاجِ او (۱۰) حَكَمُ بْنُ أَبِي الْعَاصِ.

(۱۳۵) پوبنتنه: له ثور غار خخه تر مدینې منوري پوري د نبي عليه السلام او ابو بكر الصديق رضي الله عنده لارښود خوک وو؟

حواب: عبدالله بن اريقط.

(۱۳۶) پوبنتنه: په مدینه منوره کې د یهودو خو قبيلي او سېدلې؟

حواب: درې قبيلي: (۱) بنو قينقاع، (۲) بنو النضير، (۳) بنو فريظة.

(۱۳۷) پوبنتنه: مسجد قباء له مدینې منوري خخه خو کيلو متراه فاصله کې پروت دی؟

حواب: تقریباً پنځه (۵) کيلومتره فاصله کې پروت دی.

(۱۳۸) پوبنتنه: نبي عليه السلام مدینې منوري ته په کومه ورخ داخل شو؟

حواب: د جمعې په ورخ.

(۱۳۹) پوبنتنه: په مدینه منوره کې د منافقانو رئيس خوک وو؟

حواب: عبدالله بن أبي بن سلول.

(۱۴۰) پوبنتنه: د مدینې منوري مؤمنان په خو برخو وویشل شول؟

٢٨

د خلاندنه اقلانو سيرت

(١٥٦) پونسته: له علي بن ابي طالب رضي الله عنه سره چې کوم بيرغ
وو په خه نوم ياد پده?
خواب: د العقاب په نوم ياد پده.

(١٥٧) پونسته: د بدر غزوه کې د انصارو بيرغ چا سره وو?
خواب: د سعد بن معاذ رضي الله عنه سره وو، او دواړه بيرغونه تور
ول.

(١٥٨) پونسته: د بدر غزوه کې د لښکر پهنبي او چې طرف کېنبي
عليه السلام خوک مقرر کړي ول؟
خواب: پهنبي طرف کې زییر بن العوام رضي الله عنه او په چې طرف
کې مقداد بن عمرو رضي الله عنه.

(١٥٩) پونسته: د بدر د غزا عامه مشري چا سره وو?
خواب:نبي عليه السلام سره وو.

(١٦٠) پونسته: د بدر د غزا ورع په تاريخ کې په خه نوم ياد پږي?
خواب: يوم الفرقان.

(١٦١) پونسته: ابوسفیان چې کله محسوس کړه، چې اوس یې قافله
په خطر کې ده، نود خلکو د خبرولو لپاره یې مکې ته خوک ولپړه?
خواب: ضممض بن عمرو الغفاری.

(١٦٢) پونسته: د بدر غزا ته ولې د بدر غزا وايي?
خواب: بدر د مدینې خخه غرب طرف ته یوه علاقه ده او هلتله دا غزا
واقع شوي دي، بله داچې بدر د یو سري نوم دي، چې دا علاقه هم د
هغه په نوم ياد پږي، چې بدر بن يخلد بن نض نوم پده او ځېښې
وايي، بدر د کوهی نوم دي، چې هلتله واقع وو.

٢٧

د خلاندنه اقلانو سيرت

خواب: دوه اسونه: یو د زییر بن العوام سره وو او بل د مقداد بن
الاسود رضي الله عنهم سره وو.

(١٤٩) پونسته: د بدر په ورع مسلمانانو سره خواوبنام ولي؟
خواب: اویا (٢٠) اوینان.

(١٥٠) پونسته: کوم صحابي ته په خوب کې اذان او اقامه وښودل
شو؟

خواب: عبد الله بن زيد بن عبد ربه رضي الله عنه.

(١٥١) پونسته: په جنة البقيع کې لوړۍ کوم صحابي دفن شو؟
خواب: عثمان بن مظعون رضي الله عنه.

(١٥٢) پونسته: ابو سفيان د قافلي د نجات په خاطر له چا نه
معلومات واخيستل؟
خواب: ماجدی بن عمرو خخه.

(١٥٣) پونسته: د بدر غزا په دوران کېنبي عليه السلام دنبي
مسجد د امامت لپاره خوک مقرر کړي وو؟

خواب: عبدالله ابن ام مكتوم رضي الله عنه.
(١٥٤) پونسته: د بدر غزا په دوران کې د مدینې منوري چارينبي
عليه السلام چاته وسپارلي؟

خواب: ابو لبابه بن عبد المندبر رضي الله عنه ته.

(١٥٥) پونسته: د بدر په غزا کې د مهاجرينو بيرغ چا سره وو?
خواب: علي بن ابي طالب رضي الله عنه سره.

٣٠

د خلاندہ اقلاتو سیرت

- (١٧١) پونسته: د بدر غزا ته چې قريش راوتلي ول، لاره کې کومه قبيله د ابو جهل له ډلي خخه جدا شوه؟
حواب: بنی زهره قبيله چې اخنس بن شريق یې مشر وو او تول درې سوھ (٣٠٠) کسان وہ.
- (١٧٢) پونسته: هغه کومه قبيله وہ، چې د بدر غزا کې د مشرکينو ډلي خخه جدا کېدہ خو ابو جهل پرپنښوده؟
حواب: بنو هاشم قبيله.
- (١٧٣) پونسته: د ابوسفيان د قافلي د موقعیت معلومولو لپاره نبي عليه السلام کوم ملګري ولپېل؟
حواب: بَسَّسَ بن عمرو الجُهْنِي رضي الله عنه او عَدِيٌّ بن أبي الزَّغَبَاءِ رضي الله عنه.
- (١٧٤) پونسته: په اسلام کې لو مرني سريه په کوم نوم ياد پېوي?
حواب: سيف البحريه.
- (١٧٥) پونسته: د سيف البحريه مشری د چا په غاره وہ؟
حواب: د حمزه رضي الله عنه پر غاره وہ.
- (١٧٦) پونسته: محمد صلی الله علیه وسلم د الخرار سريه چې په شلو کسانو مشتمله وہ، د چا په مشری د الخرار علاقې ته د قريشو قافلي د مقابلې لپاره ولپېله؟
حواب: د سعد بن ابی وقاص رضي الله عنه په مشری.
- (١٧٧) پونسته: غزوة الابوا او ودان غزا چې محمد صلی الله علیه وسلم یې مشری کوله، خو صحابه کرام ورسره ملګري ول؟

٢٩

د خلاندہ اقلاتو سیرت

- (١٦٣) پونسته: د مکې د مشرکانو په سردارانو کې کوم يو د بدر غزا ته نه وو حاضر شوي؟
حواب: ابو لهب.
- (١٦٤) پونسته: د بدر په غزوه کې د قريشو کومه يوه قبيله غزا ته حاضر نه شوه؟
حواب: د بنو عدي قبيله.
- (١٦٥) پونسته: د بدر په غزا کې د ابو جهل د ډلي شمپر خو تنه وو؟
حواب: زر (١٠٠٠) تنه.
- (١٦٦) پونسته: د بدر په غزوه کې مشرکينو خو اسونه درلودل؟
حواب: سل (١٠٠) اسونه.
- (١٦٧) پونسته: د بدر په غزوه کې مشرکينو خو زعرې درلودې؟
حواب: اووه سوھ (٢٠٠).
- (١٦٨) پونسته: د بدر په غزوه کې مشرکينو په ورع کې خو اوښان ذبحه کول؟
حواب: نهه (٩) يالس (١٠) اوښان.
- (١٦٩) پونسته: د بدر غزوې لپاره د مشرکينو خو مشرانو خلک غزا ته تيارول؟
حواب: نهه (٩) مشرانو.
- (١٧٠) پونسته: د سيف البحر (د بحد غاري) سريه د هجرت په خوم کال واقع شوي وه؟
حواب: د هجرت په لو مرۍ کال او د رمضان په میاشت کې.

٣٢

د خلاندہ اقلاتو سیرت

(١٨٥) پونسته: هغه کومه یوه سریه ده، چې په قران کریم کې یې ذکر شوی، چې مشری یې عبداللہ بن جحش رضی اللہ عنہ کوله؟
خواب: سریه بطن نخله.

(١٨٦) پونسته: روژه د هجرت په خوم کال فرض شوی ده؟
خواب: د هجرت په دویم (٢) کال.

(١٨٧) پونسته: د قبلې بدلبدل د بیت المقدس خخه بیت اللہ ته د هجرت په خوم کال واقع شول؟

خواب: د هجرت په دویم (٢) کال.

(١٨٨) پونسته: محمد صلی اللہ علیه وسلم خو میاشتی بیت المقدس ته لمونځ کارو؟

جواب: اولس (١٧) یا اتلس (١٨) میاشتی.

(١٨٩) پونسته: جهاد د هجرت په خوم کال فرض شو؟

خواب: د هجرت په دویم (٢) کال.

(١٩٠) پونسته: بدربغزوه د هجرت په خوم کال واقع شو؟
خواب: د هجرت په دویم (٢) کال.

(١٩١) پونسته: بدربغزا په اړه کوم سورت نازل شوی دی؟
خواب: سورت انفال.

(١٩٢) پونسته: بدربغزوه په کومه میاشت کې واقع شوی؟
خواب: د رمضان میاشت کې.

(١٩٣) پونسته: محمد صلی اللہ علیه وسلم د بدربغزا کې د عمومي لښکریې رغچاته ورکړی وو؟

٣١

د خلاندہ اقلاتو سیرت

خواب: اویا (٢٠) صحابه کرام ورسړمل ول.

(١٧٨) پونسته: غزوة الابوا او ودان غزا د هجرت په خوم کال واقع شوی ده؟

خواب: د هجرت په دویم (٢) کال.

(١٧٩) پونسته: په غزوة الابوا او ودان غزا کې محمد صلی اللہ علیه وسلم بیړغ چا ته ورکړی وو؟

خواب: حمزہ بن عبدالمطلب رضی اللہ عنہ ته.

(١٨٠) پونسته: په غزوه بُواط کې چې محمد صلی اللہ علیه وسلم یې مشری کوله، خو صحابه کرام ورسره ملګري ول؟

خواب: دوہ سوہ (٢٠٠) کسان.

(١٨١) پونسته: کله چې محمد صلی اللہ علیه وسلم غزوة بُواط ته، ته، په نبوي مسجد باندي یې خوک مقرر کړ؟

خواب: سعد بن ابی وقاص رضی اللہ عنہ.

(١٨٢) پونسته: بُواط علاقه د مدینې منوري نه خو ميله لري ده؟

خواب: پنځه پنځوس (٥٥) ميله.

(١٨٣) پونسته: غزوة سفوان کې چې محمد صلی اللہ علیه وسلم یې مشری کوله، خو صحابه کرام ورسره ملګري ول؟

خواب: اویا (٢٠) صحابه کرام ورسره ول.

(١٨٤) پونسته: په غزوة سفوان کې محمد صلی اللہ علیه وسلم د غزا بیړغ چا ته ورکړی وو؟

خواب: علی بن طالب رضی اللہ عنہ ته.

٣٤

د خلاندہ اقلانو سیرت

(٢٠٠) پونسته: په بدر غزا کې د ابوجهل له ډلي خخه لوړۍ خوک مړ
شو او د چا له خوا ووژل شو؟
خواب: اسود بن عبد الاسد المخزومي وو چې د حمزه رضي الله عنه
لخوا ووژل شو.

(٢٠١) پونسته: په بدر غزوه کې د عتبه، شیبہ او ولید مقابلي لپاره
محمد صلی الله علیه وسلم خوک میدان ته ولپیل؟

خواب: علي، حمزه او عبیده بن الحارث رضي الله عنهم
(٢٠٢) پونسته: په بدر غزوه کې چې کله د ملايكو په بنه اسماني
مرسته راغله، نبی کریم صلی الله علیه وسلم د ملايكو د راتلو
لوړۍ زیری چاته ورکړ؟

خواب: ابوبکر الصدیق رضي الله عنه ته.

(٢٠٣) پونسته: د بدر غزوه کې ابليس د چا په شکل راغلی وو؟
خواب: د سراقه بن مالک په شکل.

(٢٠٤) پونسته: په بدر غزوه کې په ابو جهل باندي قاتلانه حمله چا
وکړه؟

خواب: معاذ بن عمرو بن الجمح رضي الله عنه او معوذ ابن عفرا.

(٢٠٥) پونسته: د بدر په غزا کې د ابو جهل نه سرچا غوڅ کړ؟
خواب: عبدالله بن مسعود رضي الله عنه.

(٢٠٦) پونسته: نبی کریم صلی الله علیه وسلم د بدر په ورځ، صحابه
کرام د کومو خلکو د وژلونه منع کړي ول؟

خواب: عباس بن عبدالمطلب، ابو البختري بن هشام او هر هغه
خوک چې «هاشمی» وو.

٣٣

د خلاندہ اقلانو سیرت

خواب: مصعب بن عمیر رضي الله عنه ته.

(١٩٤) پونسته: د بدر غزا د رمضان په خومه نېټه واقع شوي وه؟
خواب: د رمضان په اوسلمه (١٧) نېټه.

(١٩٥) پونسته: ابو سلمه رضي الله عنه د محمد صلی الله علیه وسلم
سره د خپلوي خه رشتہ لرله؟

خواب: رضاعي ورور او د عمه زوي يې وو.

(١٩٦) پونسته: د بدر غزا نه مخکې نبی کریم صلی الله علیه وسلم د
استخباراتي معلوماتو په خاطر کوم ملګري واستول، چې د ابوجهل
د ډلي حال معلوم کړي؟

خواب: علي بن ابي طالب، زير بن عوام او سعد بن ابي وقاص رضي
الله عنهم.

(١٩٧) پونسته: نبی علیه السلام د کوم صحابي په مشوره د بدر په
منطقه کې میدان پرپنسود او د ابوبنځنگ ته لار؟

خواب: د حباب بن منذر رضي الله عنه په مشوره.

(١٩٨) پونسته: نبی علیه السلام ته د بدر په ورځ کوم صحابي وویل:
«ای د الله تعالی رسوله! مونبوه ستا لپاره یو (عریش) خپره جوړه کړو
او ته د هغې لاندې کېنې؟»

خواب: سعد بن معاذ رضي الله عنه.

(١٩٩) پونسته: په بدر غزا کې د مؤمنانو خواک معلومولو لپاره ابو
جهل خوک استولی وو؟

خواب: عمیر بن وهب الجمحي.

٣٦

د خلانده اقلاتو سيرت

(٢١٤) پونسته: په بدر غزا کې د ابو جهل له پلويانو خخه خونفره وژل شوي ول؟

حواب: اويا (٧٠) کسان.

(٢١٥) پونسته: په بدر غزا کې د ابو جهل له پلويانو خخه خونفره اسيران يا بنديان شوي ول؟

حواب: اويا (٧٠) کسان.

(٢١٦) پونسته: په بدر غزا کې نبي عليه السلام د مشرکانو د خو مشرانو مړي کوهی ته واچول؟

حواب: د خلرويشت (٢٤) مشرانو.

(٢١٧) پونسته: د بدر په غزا کې د ابو جهل د پلويانو د ماتې خبر لومرۍ چا مکې مکرمې ته ورساوه؟

حواب: حسمان بن عبدالله الخزاعي.

(٢١٨) پونسته: د ابو جهل په پلويانو کې هغه کوم کس وو، چې د بدر په غزا کې يې درې زامن ووژل شول؟

حواب: الاسود بن المطلب.

(٢١٩) پونسته: کله چې مؤمنان د بدر په غزا کې کامياب او غازيان شول، مدینې منوري ته د دې فتحې زيرى چا ورساوه؟

حواب: عبدالله بن رواحه او زيد بن حراثه رضي الله عنهمما.

(٢٢٠) پونسته: د بدر د غزا پسې پيوسته د نبي عليه السلام کومه لور وفات شوه؟

حواب: رقيه رضي الله عنها.

٣٥

د خلانده اقلاتو سيرت

(٢٠٧) پونسته: په بدر غزا کې أميہ بن خلف چې د ابو جهل له ډلي خخه وو، د چاله خوا ووژل شو؟

حواب: د بلال بن رياح، عمار بن ياسر رضي الله عنهمما او نورو انصارو مجاهدينو له خوا ووژل شو.

(٢٠٨) پونسته: هغه کوم صحابي وو، چې د هغه توره د بدر په غزا کې ماته شوه، نبي عليه السلام ورته یوه لخته ورکړه او له هغې نه توره جوړه شوه؟

حواب: عکاشه بن محسن الاسدي رضي الله عنه.

(٢٠٩) پونسته: په بدر غزا کې عاص بن هشام د چاله خوا ووژل شو؟

حواب: د عمر بن خطاب رضي الله عنه لخوا.

(٢١٠) پونسته: په بدر غزا کې عمر بن خطاب رضي الله عنه کوم یو خپل واژه؟

حواب: خپل ماما، عاص بن هشام.

(٢١١) پونسته: د بدر په غزا کې خو صحابه کرام شهیدان شوي ول؟

حواب: خوارلس (١٤) صحابه کرام.

(٢١٢) پونسته: په بدر غزا کې د انصارو خخه خو صحابه کرام شهیدان شوي ول؟

حواب: آنه (٨) تنه.

(٢١٣) پونسته: په بدر غزا کې د مهاجرينو خخه خو صحابه کرام شهیدان شوي ول؟

حواب: شپو (٦) تنه.

٣٨

د خلاندہ اتلانو سیرت

حُواْب: ويي ويل چي: دا بندیان زمونو قومیان او خپلوان دي، فديه به تري واخلو.

٢٢٧. پونستنه: د بدر اسیرانو په باره کې د عمر رضي الله عنه نظر او رايه شه وه؟

حُواْب: هر صحابي ته خپل خپلوان ورکړئ، چي ثبت تري ووهی.

٢٢٨. پونستنه: د بدر غزا په مسکینانو بندیانو باندې کوم شرط د ازادېدل لوپاره کېښودل شوي وو؟

حُواْب: هر يو تن به د مدینې لسو ماشومانو ته ليک ورزده کوي.

٢٢٩. پونستنه: د بدر په غنيمتونو باندې محمد صلي الله عليه وسلم کوم صحابي مقرر کړي وو، چي په صحابه ويي په تقسيم کړي؟

حُواْب: عبدالله بن كعب بن عمرو الانصاري الخزرجي رضي الله عنه.

٢٣٠. پونستنه: په بدر غزا کې حو کسان بغیر له فديي په پښودل شول؟
حُواْب: خلور کسان.

٢٣١. پونستنه: محمد صلي الله عليه وسلم د بدر غزا له اسیرانو خخه ابو العاص بن الربيع په کوم شرط په پښوده؟

حُواْب: په دې شرط چي زينب رضي الله عنها به مدینې ته راپېږدي.

٢٣٢. پونستنه: د بدر په بندیانو کې د ابو سفيان زوي د کوم يو صحابي په بدل کې ازاد شو، چي هغه صحابي د ابو سفيان لخوا په

مکه کې د عمرې د ادا کولو په دوران کې نيوں شوي وو؟

حُواْب: د سعد بن نعمان رضي الله عنه په بدل کې ازاد شوی وو.

٢٣٣. پونستنه: د بدر غزا او د أحد غزا ترمنځ خومره موده تيره شوې
ووه؟

٣٧

د خلاندہ اتلانو سیرت

٢٢١. پونستنه: رقيه رضي الله عنها د چا په نکاح کې وه؟
حُواْب: د عثمان بن عفان رضي الله عنه.

٢٢٢. پونستنه: د بدر غزا نه وروسته نبي عليه السلام خو ورئي د بدر په ميدان کې پاتې شو؟
حُواْب: درې (۳) ورئي.

٢٢٣. پونستنه: د بدر په غزا کې هر يو صحابي ته حو اوښان په غنيمت کې ورسېدل؟
حُواْب: هر يو صحابي ته دوه-دوه (۲) اوښان.

٢٢٤. پونستنه: نضر بن حارت چي د مشرکانو د مشرانو خخه وو او د بدر په اسیرانو کې راغلى وو، نبي عليه السلام ورسه شه وکړل؟
حُواْب: په صفرا علاقه کې محمد صلي الله عليه وسلم، علي رضي الله عنه ته امر وکړ، چي سرتري قلم کړه! علي رضي الله عنه هم له امر سره سه نضر بن حارت نه سروواهه.

٢٢٥. پونستنه: عقبه بن ابي معيط چي دا هم يو لوی مجرم وو او په مکه کې يې د نبي عليه السلام په ملا لري اچولى وو، دی هم په بدر غزا کې اسیر شوي وو، ده سره محمد صلي الله عليه وسلم شه وکړل؟
حُواْب: په صفرا علاقه کې محمد صلي الله عليه وسلم عاصم بن ثابت الانصاري رضي الله عنه يا علي رضي الله عنه ته امر وکړ، چي سرتري قلم کړه! دې دواړو کې يو تري سروواهه.

٢٢٦. پونستنه: د بدر بندیانو په باره کې د ابوبکر صديق رضي الله عنه نظر او رايه شه وه؟

٤٠

د خلانده اتلاتو سيرت

٢٤١. پونستنه: د أحد غزا د هجرت په خوم کال واقع شوي وه؟
خواب: د هجرت په درپيم (٣) کال.

٢٤٢. پونستنه: د أحد غزا کې د مشرکينو د ډلي مشری کومو کسانو
کوله؟

خواب: ابوسفیان بن حرب، عکرمہ بن ابی جهل، صفوان بن امیه او
عبدالله بن ابی ریبعه

٢٤٣. پونستنه: په أحد غزا کې د مشرکينو سره خوزره اوینان ول؟
خواب: درې زره (٣٠٠٠) اوینان.

٢٤٤. پونستنه: په أحد غزا کې د مشرکينو شمپر خومره وو؟
خواب: درې زره (٣٠٠٠) نفره.

٢٤٥. پونستنه: په أحد غزا کې مشرکينو خومره اسونه درلودل؟
خواب: دوه سوه (٢٠٠) اسونه.

٢٤٦. پونستنه: په أحد غزا کې مشرکينو خومره زغري درلودلې؟
خواب: اووه سوه (٧٠٠) زغري.

٢٤٧. پونستنه: په أحد غزا کې د مشرکينو عمومي مشری چا کوله؟
خواب: ابوسفیان بن حرب.

٢٤٨. پونستنه: د أحد د غزا سبب شه وو؟
خواب: د بدر د غزغچ اخيستل.

٢٤٩. پونستنه: د مکې مشرکينو د أحد د غزا لپاره لوړۍ کوم کار
کړي وو؟

٣٩

د خلانده اتلاتو سيرت

خواب: ديارلس (١٣) مياشتې.

٢٣٤. پونستنه: په بنو سليم غزا کې چې محمد صلی الله علیه وسلم يې
مشری کوله خو صحابه کرام ورسره ملکري ول؟

خواب: دوه سوه (٢٠٠) کسان.

٢٣٥. پونستنه: د بدر غزا نه وروسته بله کومه يوه وره غزا منځ ته
راغلي وه؟

خواب: د بنو سليم غزا.

٢٣٦. پونستنه: محمد صلی الله علیه وسلم چې کله بنو سليم غزا ته
روانپده، په مدینه بانديې يې خوک نایب مقرر کړ؟

خواب: عبدالله بن ام مكتوم رضي الله عنه.

٢٣٧. پونستنه: د بنو سليم غزا په کومه علاقه کې واقع شوي وه؟
خواب: په ګذر علاقه کې.

٢٣٨. پونستنه: په بنو سليم غزا کې له محمد صلی الله علیه وسلم سره
شومره اسونه ول؟

خواب: دوه سوه (٢٠٠) اسونه.

٢٣٩. پونستنه: محمد صلی الله علیه وسلم په بنو سليم غزا کې خومره
اوینان په غنيمت کې ونيول؟

خواب: پنځه سوه (٥٠٠) اوینان.

٢٤٠. پونستنه: په بنو سليم غزا کې هر یو صحابي ته خوشوا اوینان په
غنيمت کې رسپدلې ول؟

خواب: دوه، دوه (٢) اوینان.

٤٢

د خلانده اقلاتو سيرت

٢٥٤. پونستنه: مشرکان چې کله أحد غزا ته په لاره ول، چې د (ابوا)
علاقې ته ورسپدل، دنبي کريم صلی الله علیه وسلم د مور د قبر د
سپکاوی اراده چا وکره؟

خواب: هند بنت عتبه چې د ابوسفیان بشحه وه.

٢٥٥. پونستنه: د أحد په غزا کې نبی علیه السلام د مهاجرینو بیرغ چا
ته ورکړی وو؟

خواب: مصعب بن عمیر العبدري رضي الله عنه ته.

٢٥٦. پونستنه: کله چې د أحد غزا نه مخکې محمد صلی الله علیه
وسلم دفاعي مجلس دایر کړ، عبدالله بن أبي ابن سلول خه رايه
ورکړه؟

خواب: ويل يې، چې مونږ به په مدینه کې پاتې شو، بهرد مدینې نه
نه ووئهو، د ابوسفیان دله به تنګه شي او پېرتې به مکې ته لاره شي.

٢٥٧. پونستنه: په أحد غزا کې د مؤمنانو مجاهدينو شمېر خومره وو؟
خواب: اوه سوه (٧٠٠) تنه.

٢٥٨. پونستنه: محمد صلی الله علیه وسلم په أحد غزا کې د انصارو د
اووس قبیلې بیرغ چا ته ورکړی وو؟

خواب: أسيد بن حُضير رضي الله عنه ته.

٢٥٩. پونستنه: محمد صلی الله علیه وسلم په أحد غزا کې د خرج
قبیلې بیرغ چا ته ورکړی وو؟

خواب: جُباب بن المُنذر رضي الله عنه ته.

٤١

د خلانده اقلاتو سيرت
خواب: لموري يې د ابوسفیان د قافلې مال چې د دې غزا د پېښېدو
سترا او اصل سبب وو، چې تقریباً زر (١٠٠٠) بار داره اوښان ول، تول
يې مصرف کړ.

٢٥٠. پونستنه: أحد غزا ته ولې د أحد غزا وايي؟

خواب: دغه غزا د أحد د غره په لمن کې واقع شوې وه، ځکه ورته د
أحد غزا وايي.

٢٥١. پونستنه: نبی کريم صلی الله علیه وسلم ته د أحد د غزا په اړه د
مشرکینو د چمتو والي خبر چا ورکړی وو؟

خواب: عباس رضي الله عنه، چې پت مسلمان وو، په مکه کې
اوسيده، یو کس ته يې خط ورکړ، چې تول تفصیلات یې پکې
وليکل؛ په درې ورڅو کې نبی علیه السلام ته خط ورسپد او په دغه
وخت کې نبی علیه السلام په مسجد قباء کې وو.

٢٥٢. پونستنه: د عباس رضي الله عنه لخوا رالپېړلی خط محمد صلی
الله علیه وسلم ته چا ولوست؟

خواب: أبي بن كعب رضي الله عنه نه.

٢٥٣. پونستنه: کله چې د أحد غزوې ته د مشرکینو د تیاري خخه
محمد صلی الله علیه وسلم خبر شو، نو په دغه سختو شرایطو کې د
نبی علیه السلام د کورڅوکیداري چا کوله؟

خواب: سعد بن معاذ رضي الله عنه، سعد بن عباده رضي الله عنه او
أسيد بن حُضير رضي الله عنه.

٤٤

د خلاندہ اتلاتو سیرت

٢٦٤. پوبنتنه: د أحد په غزا کې عبدالله بن أبي ابن سلول، له خومره ملګرو سره د صحابه کرامو د جماعت نه جدا شوي وو؟
خواب: له درې سوه (٣٠٠) ملګرو سره.

٢٦٥. پوبنتنه: د أحد په غزا کې دوه نورو ډلو اراده کړې وه، چې د أحد د غزا نه وګرځي؛ هغه کوم خلک ول؟
خواب: د اوس له قبیلې خنځه بنو حارشه او د خزرج له قبیلې خنځه بنو سلمه.

٢٦٦. پوبنتنه: د أحد په غزا کې منافقین چا ډپرو هڅول، چې راشي په جهاد کې برخه واخلي او که هېڅ نه کوي، نو د مدینې دفاع خو دي وکړي؟
خواب: د جابر رضي الله عنه پلار عبدالله بن حرام رضي الله عنه.

٢٦٧. پوبنتنه: د أحد غزا ته چې کله مؤمنان روان شول، نو د کوم منافق په کرونده، یعنې زراعتي ځمکې باندي ورغلي ول؟
خواب: مربع بن قيظي.

٢٦٨. پوبنتنه: د أحد په غزا کېنبي عليه السلام په جبل رُمة باندي خو کسه غشي ويشنونکي مقرر کړل او مشرې په خوک وو؟
خواب: پنځوس (٥٠) نفره او مشرې په عبدالله بن جبیر الانصاري رضي الله عنه وو.

٢٦٩. پوبنتنه: په أحد غزا کېنبي عليه السلام د لښکر پهنبي طرف کې خوک مقرر کړ؟
خواب: منذر بن عمرو رضي الله عنه.

٤٣

د خلاندہ اتلاتو سیرت

٢٦٠. پوبنتنه: په أحد غزا کې د محمد صلی الله علیه وسلم له زر (١٠٠) ملګرو خنځه عبدالله بن أبي ابن سلول خومره کسان د غزا خنځه ستانه کړل؟
خواب: درې سوه (٣٠٠) کسان.

٢٦١. پوبنتنه: هغه کوم صحابه کرام دي، چې محمد صلی الله علیه وسلم ورته د کم عمری، له امله په أحد غزا کې د ګډون اجازه ورنه کړه؟
خواب: عبدالله بن عمر رضي الله عنه، اسامه بن زيد رضي الله عنه، اسید بن حضير رضي الله عنه، زید بن ثابت رضي الله عنه، زید بن ارقم رضي الله عنه، عرابه بن اوسم رضي الله عنه، عمرو بن حزم رضي الله عنه، ابو سعيد الخدري رضي الله عنه، زید بن حارثه الانصاري رضي الله عنه او سعد بن حبیه رضي الله عنه.

٢٦٢. پوبنتنه: د أحد په غزا کې د مشرکانو په ډله کې کوم مشران ول، چې غزا لپاره یې کشران هڅول؟
خواب: ابوسفیان بن حرب، عکرمہ بن ابی جهل، صفوان بن امیه او عبدالله بن ابی ریعه.

٢٦٣. پوبنتنه: د أحد د غزا په شپهنبي عليه السلام خو نفره د خوکیداري لپاره مقرر کړل او مشرې په ورته خوک وټاکه؟
خواب: (٥٠) نفره د خوکیداري لپاره مقرر شوي ول، او مشرې محمد بن مسلمه رضي الله عنه وو.

٤٦

د خلاندہ اتلاتو سیرت

- حواب: کبشُ الکتبیة (د پوچ پسے) په نوم یاد ېدہ.
۲۷۷. پوبنتنه: د أحد په غزا کې د طلحه بن ابی طلحه د وژل کېدو نه
وروسته د کافرانو بیرغ چا پورته کړی وو؟
حواب: بیرغ د هغه ورور ابو شیبہ عثمان بن ابی طلحه پورته کړ.
۲۷۸. پوبنتنه: د أحد په غزا کې د کافرانو بیرغ نیونکی شیبہ عثمان
بن ابی طلحه د چالخوا ووژل شو؟
حواب: د حمزہ رضی الله عنہ له خوا ووژل شو، په توره یې داسي
خطرناک ګوزار ورکړ، چې یو لاس یې له ولی سره ترnamه پورې جدا
شو.
۲۷۹. پوبنتنه: د أحد په غزا کې د درپیم خل لپاره د کافرانو بیرغ چا
پورته کړ او د چاله خوا ووژل شو؟
حواب: ابو سعد بن ابی طلحه پورته کړ، چې (سعد بن ابی وقار
رضی الله عنہ) پرې د غشی ګوزار وکړ، چې په مری کې یې وویشت
او قتل یې کړ.
۲۸۰. پوبنتنه: د أحد په غزا کې د خلورم خل لپاره د کافرانو بیرغ چا
پورته کړ او د چاله خوا ووژل شو؟
حواب: مسافع بن طلحه بن ابی طلحه پورته کړ، عاصم بن ثابت
رضی الله عنہ پرې د غشی ګوزار وکړ او قتل یې کړ.
۲۸۱. پوبنتنه: د أحد په غزا کې د پنځم خل لپاره د کافرانو بیرغ چا
پورته کړ او د چالخوا ووژل شو؟
حواب: کلام بن طلحه بن ابی طلحه پورته کړ او زیبر بن العوام
رضی الله عنہ پرې یرغل وکړ او قتل یې کړ.

٤٥

د خلاندہ اتلاتو سیرت

۲۷۰. پوبنتنه: د أحد په غزا کې نبی علیه السلام د لبنسکر په چپ طرف
کې خوک مقرر کړی وو؟
حواب: زیبر بن العوام رضی الله عنہ چې مقداد بن الاسود رضی الله
عنہ ورسه ملګری وو.
۲۷۱. پوبنتنه: د أحد غزا په کومه میاشت او په کومه ورخ پېښه شوې
وه؟
حواب: د شوال د میاشتې اوومه نېټه او د شنبې ورخ وه.
۲۷۲. پوبنتنه: نبی علیه السلام د أحد په غزا کې خپله توره چاته
ورکړې وه؟
حواب: ابو دجانه سماک بن خرشہ رضی الله عنہ ته.
۲۷۳. پوبنتنه: د أحد په غزا کې د مؤمنانو د بې اتفاقی لپاره د
مشرکانو له طرف نه خوک لېږل شوی وو؟
حواب: ابو عامر (الفاسق) چې خپل نوم یې عبد عمرو بن صيفي وو.
۲۷۴. پوبنتنه: د أحد په غزا کې د مشرکانو په دله کې د پنځلسو بشو
مشري چا کوله؟
حواب: هند بنت عتبه چې د ابو سفیان نسخه وه.
۲۷۵. پوبنتنه: د أحد په غزا کې د مشرکانو په دله کې لوړۍ کس چې
د زیبر بن العوام رضی الله عنہ له خوا ووژل شوی وو، خوک وو؟
حواب: لوړۍ په مشرکانو کې (طلحه بن ابی طلحه العبدري) ووژل
شو، چې له ده سره بیرغ په لاس کې وو.
۲۷۶. پوبنتنه: طلحه بن ابی طلحه په مسلمانانو کې په خه نوم
یاد ېدہ؟

٤٨

د خلاندہ اتلاتو سیرت

يادونه: دا لس نفره د بنی عبد الدار له کورنی، خخه ووژل شول او هېڅوک په دې کورنی کې نورنه وو چې بیړغ پورته کړي.

٢٨٧. پوبنتنه: د أحد په غزا کې د یوولسم ئحل لپاره د کافرانو بیړغ چا پورته کړ؟

خواب: د همدي (بنو عبدالدان) کورنی یو جبشي غلام وو، چې (صُواب) نومیده، هغه بیړغ پورته کړ او بنه په زپورتوب سره یې غوا پیل کړ، تر دې چې دواړه لاسونه ورنه غوش شول او قتل شو.

د دې غلام له مرګ نه وروسته د مشرکانو بیړغ په ځمکه پروت و.

٢٨٨. پوبنتنه: د أحد په غزا کې حمزه رضي الله عنه د چا له خوا په شهادت ورسېد؟

خواب: د وحشی بن حرب له خوا چې دا د (جُيير بن مطعم) غلام وو.

٢٨٩. پوبنتنه: ایا وحشی بن حرب بیا په اسلام کې داخل شو؟

خواب: د طایف له غزا نه وروسته په اسلام کې داخل شو او وحشی بن حرب بیا په همدي اسلحه (مسیلمة الکذاب) هم قتل کړ او د یرموک په غزا کې هم حاضر شوی وو.

٢٩٠. پوبنتنه: حنظله رضي الله عنه چې غَسِيلُ الْمَلَائِكَه ورته ويل کېږي، په أحد غزا کې د چا له خوا په شهادت ورسېد؟

خواب: د (شداد بن اوس) له خوا په شهادت ورسېد.

٢٩١. پوبنتنه: د أحد په غزا کې د مشرکانو په ځمکه پرپوتی بیړغ، چا پورته کړ؟

خواب: کله چې د جَبَلُ رُمَاه خخه خلوپښت صحابه راښکته شول او لس پاتې شول، نو په دغه وخت کې خالد بن ولید د جَبَلُ رُمَاه په

٤٧

د خلاندہ اتلاتو سیرت

٢٨٢. پوبنتنه: د أحد په غزا کې د شپږم ئحل لپاره د کافرانو بیړغ چا پورته کړ او د چا له خوا ووژل شو؟

خواب: الجلاس بن طلحه بن ابی طلحه پورته کړ، طلحه بن عبید الله رضي الله عنه پري د نېزې گوزار وکړ او قتل یې کړ، دویم قول دا دی، چې عاصم بن ثابت پري د غشی گوزار وکړ او قتل یې کړ (او دا شپږم نفروو، چې له یوې کورنی، خخه ووژل کېږي).

٢٨٣. پوبنتنه: د أحد په غزا کې د اووم ئحل لپاره د کافرانو بیړغ چا پورته کړ او د چا له خوا ووژل شو؟

خواب: ارطاة بن شُرحبيل پورته کړ، چې د علي رضي الله عنه له خوا قتل شو، دویم قول دا دی، چې حمزه رضي الله عنه له خوا ووژل شو.

٢٨٤. پوبنتنه: د أحد په غزا کې اتم ئحل لپاره د کافرانو بیړغ چا پورته کړ او د چا له خوا ووژل شو؟

خواب: شُريح بن قارظ پورته کړ، د (قزمان) له خوا ووژل شو، چې دا په اصل کې منافق وو، خود قومیت په بنا غزا ته راغلی وو.

٢٨٥. پوبنتنه: د أحد په غزا کې نهم ئحل لپاره د کافرانو بیړغ چا پورته کړ او د چا له خوا ووژل شو؟

خواب: ابو زيد عمرو بن عبدمناف العبدري پورته کړ، چې دا هم د قزمان منافق له خوا ووژل شو.

٢٨٦. پوبنتنه: د أحد په غزا کې د لسم ئحل لپاره د کافرانو بیړغ چا پورته کړ او د چا له خوا ووژل شو؟

خواب: شرحبيل بن هاشم العبدري پورته کړ او دا هم د قزمان منافق له خوا ووژل شو.

٥٠

د خلاندہ اتلاتو سیرت

خواب: خلور غابسونه چې ریاعی غابسونه ورته کېږي، شهیدان شوي ول.

٢٩٧. پوبنتنه: د أحد په غزا کې د نبی کريم صلی اللہ علیه وسلم کومه شونله زخمی شوي وه؟

خواب: لاندینې، شونله یې زخمی شوي وه.

٢٩٨. پوبنتنه: د أحد په میدان کې په نبی علیه السلام د توري گوزار چا وکړ، چې نبی کريم صلی اللہ علیه وسلم یې شاته په ولو کې وواهه او تر یوې میاشتې پوري یې نبی کريم صلی اللہ علیه وسلم درد احساساوه؟

خواب: عبداللہ بن قمئه، پري گوزار وکړ، دویم گوزار هم دي کافر په نبی کريم صلی اللہ علیه وسلم وکړ، چې نبی کريم صلی اللہ علیه وسلم بیا خیرې ورته وکړي.

٢٩٩. پوبنتنه: د أحد د غزا په ورخ نبی کريم صلی اللہ علیه وسلم چاته وویل «ویشتل کوه؛ زما مور او پلار دې له تانه قربان شي»؟

خواب: سعد بن ابی وقاص رضی اللہ عنہ ته.

٣٠٠. پوبنتنه: د أحد په غزا کې کومې بسخې د نبی کريم صلی اللہ علیه وسلم خنځه سخته دفاع وکړه؟

خواب: ام عمارة (نسیبة بنت کعب).

٣٠١. پوبنتنه: نبی کريم صلی اللہ علیه وسلم د أحد په ورخ د سعد بن ابی وقاص رضی اللہ عنہ نه علاوه بل چاته وویل، چې زما مور او پلار دې له تانه قربان شي؟

خواب: طلحة بن عبیدالله رضی اللہ عنہ ته.

٤٩

د خلاندہ اتلاتو سیرت

خلکو حمله وکړه، هغه لس نفره یې شهیدان کړل او په مؤمنانو یې د شا له ارع خنځه حمله پیل کړه، ټول مشرکان بیا راوګرځېدل او د مشرکانو بیرغ یوې بسخې پورته کړ، چې (عمره بنت علقمة الحارثیة، نومېده.

٢٩٢. پوبنتنه: هغه د کوم صحابي پلار وو، چې د أحد په غزا کې د صحابه کرامو خنځه په ناخبری کې ووژل شو؟

خواب: د حذیفة بن یمان رضی اللہ عنہ پلار وو (یمان).

٢٩٣. پوبنتنه: هغه کوم صحابي وو، چې ویل یې «زه د أحد د غره له خوا خنځه د جنت بوي احساسوم»؟

خواب: انس بن نضر رضی اللہ عنہ.

٢٩٤. پوبنتنه: د أحد د غزا په هغه سختو شرایطو کې د نبی کريم صلی اللہ علیه وسلم په خنګ کې فقط دوہ صحابه موجود ول، هغه شوک ول؟

خواب: طلحه بن عبیدالله رضی اللہ عنہ او سعد بن ابی وقاص رضی اللہ عنہ.

٢٩٥. پوبنتنه: د أحد په میدان کې په نبی علیه السلام د پري گوزار چا وکړ؟

خواب: عتبه بن ابی وقاص (چې د سعد بن ابی وقاص رضی اللہ عنہ ورورو، کافرو وو.

٢٩٦. پوبنتنه: د أحد په غزا کې د نبی کريم صلی اللہ علیه وسلم خو غابسونه شهیدان شوي ول؟

٥٢

د خلانده اتلاتو سيرت

٣٠٨. پونسته: د أحد په غزا کې د محمد صلی الله علیه وسلم د مرگ
خبر چا خپور کړ؟
حواب: عبدالله بن قمئه او ابليس.
٣٠٩. پونسته: کوم يهودي د أحد په غزا کې د مسلمانو په طرف کې
ووژل شو؟
حواب: (مخیرق) چې محمد صلی الله علیه وسلم دده په هکله وویل،
چې مخیرق په يهودو کې غوره سړی وو.
٣١٠. پونسته: د حمزه رضي الله عنه سره په یو قبر کې، کوم یو
صحابي دفن شو؟
حواب: عبدالله بن جحش رضي الله عنه.
٣١١. پونسته: د أحد په غزا کې خومره صحابه کرام شهیدان شوي
ول؟
حواب: اویا (٢٠) صحابه کرام.
٣١٢. پونسته: د أحد په غزا کې د مشرکانو په دله کې خوکسان وژل
شوي ول؟
حواب: په دي کې دوه قوله دي؛ د یو قول له مخې دوه ويشت (٢٢)
نفره او د دویم قول له مخې او د دېرش (٣٧)، خوراجح قول دویم دي.
٣١٣. پونسته: د أحد په غزا کې وحشی بن حرب چې د جُبیر بن مطعم
غلام وو؛ حمزه رضي الله عنه د خه شي په بدل کې شهید کړ؟
حواب: د خپل ئahan د ازادولو په بدل کې.

٥١

د خلانده اتلاتو سيرت

٣٠٢. پونسته: د کوم صحابي سترګه د أحد په غزا کې پوره ختمه
شوي وه، چې بیا نبی کريم صلی الله علیه وسلم ورته بېرته د سترګې
ګاتې په خپل ئاي کېښود او سترګه یې جوره شوه؟
حواب: د قتادة بن النعمان رضي الله عنه.
٣٠٣. پونسته: مصعب بن عمیر رضي الله عنه د چا له خوا په شهادت
ورسید؟
حواب: د عبدالله بن قمئه لخوا.
٣٠٤. پونسته: د نبی کريم صلی الله علیه وسلم له خوا په أحد غزا کې
څوک ووژل شو؟
حواب: ابی بن خلف چې نبی کريم صلی الله علیه وسلم د حارت بن
الصمة رضي الله عنه نه نیزه واخیستله او ابی بن خلف یې په مری
کې وواهه، چې مکې ته په لاره (سرف) نومې ئاي کې مړ شو.
٣٠٥. پونسته: کومې مؤمنې بنځې أحد ته راغلي وي، چې بیا یې
زخميانو ته اویه ورکولي او د هغوى خدمت یې کاوه؟
حواب: عايشه، ام سليم، ام سليط او ام ايمان رضي الله عنهن.
٣٠٦. پونسته: له صحابه کرامو سره کوم منافق د أحد غزا ته تللى وو،
چې هغه یو اخي اته (٨) کافران وژلي ول؟
حواب: قzman.
٣٠٧. پونسته: د أحد په غزا کې هغه کومه مؤمنه بنځه وه، چې د
مشرک لخوا په غشي باندي وي ویشتل شوه؟
حواب: ام ايمان رضي الله عنها وه.

٥٤

د خلاندہ اقلاتو سیرت

٣٢٠. پوبنته: په حمرا الاسد غزا کې چې غزا پکې ونشو، محمد
صلی اللہ علیه وسلم خورئې په حمرا الاسد علاقه کې پاتې شو؟
حواب: درې (٣) ورئې.

٣٢١. پوبنته: حمرا الاسد علاقه د مدینې نه خو میله فاصله کې پرته
د ه؟
حواب: اته (٨) میله.

٣٢٢. پوبنته: د ابوسلَمَه بن عبدالاسد المخزومي سَرِيه، په خو
کسانو مشتمله وه، چې محمد صلی اللہ علیه وسلم د بنو اسد د
قبيلي حملې لپاره لپېلې وه؟
حواب: په يو سل او پنځوس (١٥٠)، کسانو مشتمله وه.

٣٢٣. پوبنته: د هجرت په خلورم کال او د محرم په پنځمه نېټه محمد
صلی اللہ علیه وسلم کوم صحابي د هُذیل قبیلې مشر خالد بن
سفیان الھذلی وژلو پسې ولپېه، او خو ورئې وروسته یې د هغه سر
راوړ؟
حواب: عبداللہ بن انس رضي اللہ عنہ، او اتلس (١٨) ورئې وروسته

یې مدینې ته سر راوړ.

٣٢٤. پوبنته: په غزوه بنو نضير کې د محمد صلی اللہ علیه وسلم له
لوري د بنو نضير قوم په قلاګانو کې خورئې کلابند ول؟
حواب: یوروايت کې شپږ (٦) او بل کې پنځلس (١٥) ورئې.
٣٢٥. پوبنته: د بنو نضير غزا د هجرت په خوم کال واقع شوې وه؟
حواب: د هجرت په خلورم (٤) کال.

٥٣

د خلاندہ اقلاتو سیرت
٣١٤. پوبنته: د اُحد په غزا کې کومې مؤمنې بسجې په خپله توره
باندي د مشرکينو شاهسوار ووازه؟
حواب: اُم عماره رضي اللہ عنہا.

٣١٥. پوبنته: هغه کوم صحابي وو، چې له مسلمانېدو وروسته
سمدلasse په شهادت ورسېد، او له دې وړاندې یې د اسلام یو عمل
هم نه وو ترسره کړي، او نبې کريم صلی اللہ علیه وسلم ورته د جنتي
خطاب وکړ؟
حواب: أصیرم عمرو بن ثابت رضي اللہ عنہ.

٣١٦. پوبنته: محمد صلی اللہ علیه وسلم د اُحد له غزا نه تر فارغېدو
وروسته د شوال د میاشتې په خومه نېټه مدینې ته ستون شو؟
حواب: د شوال په اوومه (٧) نېټه.

٣١٧. پوبنته: د اُحد په غزا کې له مهاجرينو خنځه خو کسان شهیدان
شوي ول؟
حواب: خلور (٤) کسان.

٣١٨. پوبنته: د اُحد په غزا کې د انصارو خنځه خو کسان شهیدان
شوي ول؟
حواب: پنځه شپېته یا شپږ شپېته (٦٥ یا ٦٦)، کسان.

٣١٩. پوبنته: د حمرا الاسد غزا کې محمد صلی اللہ علیه وسلم سره
څومره صحابه کرام غزا ته تیار شوي ول؟
حواب: درې سوه شپېته (٣٦٠) کسان.

٥٦

د خلانده اتلاتو سيرت

٣٣٢. پونستنه: د احزابو غزا ته ولې د احزاب نوم کېښودل شوي دي؟
حواب: دا ئىكەنچىپە دې غزا كې د محمد صلى الله عليه وسلم پە
 خلاف تول قبایل متەند شوي ول او د اسلام د ختمپەدا واراده يې كړي
 ووه.

٣٣٣. پونستنه: د احزابو پە غزا كې نبى كريم صلى الله عليه وسلم ته د
 خندق کېندلۇ مشورە چا ورکړي ووه؟
حواب: سلمان فارسي رضي الله عنه.

٣٣٤. پونستنه: د خندق کېندلۇ پە وخت كې محمد صلى الله عليه وسلم
 د کوم صحابي پە كور كې خواراك كړي وو، چې بىيا هلتە د نبى كريم
 صلى الله عليه وسلم يوه معجزه هم رابنىكاره شوه؟
حواب: د جابر بن عبد الله رضي الله عنه پە كور كې.

٣٣٥. پونستنه: د احزابو پە غزا كې صحابه کرامو خو ميله خندق
 کېندلى ووه؟
حواب: درې (٣) ميله يا شپږ زره (٦٠٠٠) گزه.

٣٣٦. پونستنه: د احزابو غزا كې د قريشو او غطفان قىيلو شمېر
 خومره ووه؟
حواب: د قريشو قبىلې خلور زره (٤٠٠٠) او د غطفان قبىلې شپږ زره
 (٦٠٠).

٣٣٧. پونستنه: د احزابو غزا كې د خندق پە يوه تىگە غاره كې د ابو
 سفيان له دلي خخه درې کسان را وختي ووه، هغه کوم کسان ول؟
حواب: عمرو بن عبدود، ضرار بن الخطاب او عكرمه بن ابي جهل.

٥٥

د خلانده اتلاتو سيرت

٣٢٦. پونستنه: محمد صلى الله عليه وسلم چې كله بنو نصیر له مدینې
 نه وشېل، خومره اسلحي تري پاتې شوي وي؟
حواب: پنځوس (٥٠) زغرې، درې سوه خلوينېست (٣٤٠) توري او
 پنځوس (٥٠) د اوسيپني خولى.

٣٢٧. پونستنه: د نجد غزا د هجرت پە خوم كال واقع شوي ووه؟
حواب: د هجرت پە خلورم (٤) كال د ربیع الثانی پە میاشت كې.
 ٣٢٨. پونستنه: د بدر دويمې يا ورې غزا لپاره د هجرت پە خوم كال
 محمد صلى الله عليه وسلم له ملګرو سره بدر علاقې ته د ابوسفيان
 له قافلې سره د غزا کولولپاره تللې ووه؟
حواب: د هجرت پە خلورم (٤) كال.

٣٢٩. پونستنه: د بدر دويمې غزا سبب شه ووه؟
حواب: سبب يې پە أحد غزا كې د دواړو ډلو وعده پوره کول وو، چې
 ويلى ول، راروان كال به بىيا هم پە بدر كې غزا پېو.

٣٣٠. پونستنه: د بدر پە دويمې غزا كې محمد صلى الله عليه وسلم سره
 خومره صحابه کرام ملګري ول، چې بدر علاقې ته د غزا لپاره
 روانيده؟

حواب: يوزرا او پنځه سوه (١٥٠٠) کسان.

٣٣١. پونستنه: د هجرت پە خوم كال باندي محمد صلى الله عليه وسلم
 د دُمَةُ الْجَنَدَلَ غزا ته د زر (١٠٠٠) صحابه کرامو سره د غزا لپاره
 تللې ووه؟

حواب: د هجرت پە پنځم (٥) كال.

٥٨

د خلانده اقلاتو سيرت

٣٤٥. پونسته: د احزابو په غزا يا خندق غزوه کې، صحابه کرامو خندق په خومره موده کې وکنسته؟
حواب: شپږ ورخوکې، شل ورخو يا تقریباً میاشت کې، درې روایته دي.

٣٤٦. پونسته: په کومه غزا کې محمد صلی الله علیه وسلم د لوړې له امله خیته پورې دوه کانې تړلي ول؟
جواب: خندق غزوه يا د احزابو غزا کې.

٣٤٧. پونسته: هغه کومه یهودی قبیله وه، چې د خندق د غزا په دوران کې یې خپله وعده له مؤمنانو سره ختمه کړه؟
حواب: د بنو فُریظه قبیله، د کعب بن اسد ډله وه.

٣٤٨. پونسته: په خندق غزا کې کومه یوه صحابیه وه، چې یو یهودي یې ووازه؟
حواب: صفیه بنت عبدالمطلب رضي الله عنها.

٣٤٩. پونسته: هغه خوک وو، چې د خندق د غزا په جريان کې مسلمان شو او ییا یې د بنو فُریظه او قريشو سره د بنو غطفان قبیلو تر منع بې اعتمادې پیدا کړه؟
حواب: نعيم بن مسعود بن عامر رضي الله عنه.

٣٥٠. پونسته: د خندق غزا د هجرت په خوم کال واقع شوې وه؟
حواب: د هجرت په (٥) پنځم کال.

٣٥١. پونسته: په خندق غزا کې مسلمانان خومره موده محاصره ول؟

٥٧

د خلانده اقلاتو سيرت

٣٣٨. پونسته: د احزابو په غزا کې د عمرو بن عبدود سره مبارزه چا وکړه، چې ییا پکې ووژل شو؟
حواب: علي ابن ابي طالب رضي الله عنه.

٣٣٩. پونسته: د احزابو په غزا کې خو صحابه کرام شهیدان شول؟
حواب: شپږ (٦) صحابه پکې شهیدان شوي ول.
٣٤٠. پونسته: د احزابو په غزا يا خندق غزوه کې خو کافران ووژل شول؟
حواب: لس (١٠) کافران.

٣٤١. پونسته: د احزابو په غزا يا خندق غزوه کې سعد بن معاذ رضي الله عنه د چا له خوا د لاس په رګ باندي په غشي ولګېد؟
حواب: د حبان بن عرقة له خوا ولګېد.

٣٤٢. پونسته: د احزابو په غزا يا خندق غزوه کې د مؤمنانو شمېر خومره وو؟

٣٤٣. پونسته: د احزابو په غزا يا خندق غزوه کې د کافرانو شمېر خومره وو؟
حواب: لس زره (٣٠٠٠) تنه.

٣٤٤. پونسته: د احزابو په غزا يا خندق غزوه کې محمد صلی الله علیه وسلم هرو لسو صحابه کرامو ته د خو گزه خندق کیندلوا امر کړي وو؟
حواب: د خلوپښتو (٤٠) گزو.

٦٠

د خلاندہ اتلاتو سیرت

٣٥٨. پونسته: د بنی قریظه و په غزا کې د مؤمنانو شمېر خومره وو؟
خواب: درې زره (٣٠٠٠).

٣٥٩. پونسته: د بنی قریظه وو په غزا کې له مؤمنانو سره خومره
اسونه ول؟

خواب: دېرش (٣٠) اسونه.

٣٦٠. پونسته: د بنی قریظه وو غزا د هجرت په خوم کال واقع شوې
وه؟

خواب: د هجرت په پنځم (٥) کال.

٣٦١. پونسته: د بنو قریظه قبیلې مشرخه نومېدہ؟
خواب: کعب بن اسد.

٣٦٢. پونسته: د بنو قریظه وو محاصره کې خلکو ته چا د لاس اشاره
کړي وه، چې تاسې ذبحه کوي؟

خواب: لبابة بن المُنذر رضي الله عنه، چې بیا یې خپل خان تر شپږو
ورخو پوري د نبوی مسجد ستني پوري تپلي وو.

٣٦٣. پونسته: د بنو قریظه وو قبیلې په هکله چا فیصله وکړه او خنګه
فیصله وه؟

خواب: فیصله پري سعد بن معاذ رضي الله عنه وکړه، چې نارينه دي
ووژل شي، ماشومان دي غلامان اوښۍ دې وینځې شي.

٣٦٤. پونسته: د بنو قریظه وو غزا کې محاصره شوي یهودان بیا
خنګه قتل شول؟

٥٩

د خلاندہ اتلانو سیرت

خواب: یوه میاشت، درې خلوپښت (٤٣) ورځې یا دوه میاشتې
محاصره ول. درې روایته دي

٣٥٢. پونسته: د خندق غزا په کومه میاشت کې واقع شوې وه؟
خواب: د شوال په میاشت کې.

٣٥٣. پونسته: هغه خوک وو، چې په خندق غزا کې یې مشرکان،
یهود او غطفان قبیلې یې سره بې باوره کړي وي؟
خواب: نعیم بن مسعود رضي الله عنه.

٣٥٤. پونسته: د خندق د غزا پر مهال نېټی علیه السلام د شپې خوک
ولپړه چې لارشه او د ابو سفیان د ملګرو معلومات راوړه؟
خواب: حذیفة بن الیمان رضي الله عنه.

٣٥٥. پونسته: د بنی قریظه وو غزوه کله واقع شوې؟
خواب: کله چې نېټی علیه السلام د خندق غزوه نه فارغ شو، نو نېټي
علیه السلام د ام سلمی رضي الله عنها په کور کې غسل کاوه، چې
جبرائیل علیه السلام راغی او ورته یې امر وکړ، چې بنو قریظه وو
پسې ورشه.

٣٥٦. پونسته: د بنی قریظه و په غزا کې محمد صلی الله علیه وسلم
بیرغ چاته ورکړي وو؟

خواب: علي رضي الله عنه ته.

٣٥٧. پونسته: د بنی قریظه وو په غزا کې محمد صلی الله علیه وسلم
په مدینې باندې خوک نایب مقرر کړي وو؟
خواب: عبدالله ابن ام مكتوم رضي الله عنه.

٦٢

د خلاندہ اتلاتو سیرت

٣٧١. پوبنته: د بنو قریظه وود غزا سبب خه وو؟
خواب: د وعدی ماتول.

٣٧٢. پوبنته: د محمد بن مسلمہ رضی اللہ عنہ سریه چې په د پرسو
کسانو مشتملہ وو، محمد صلی اللہ علیہ وسلم د هجرت په خوم کال
قرطا علاقی ته لیپلی وو؟

خواب: د هجرت په شپږم (٦) کال.

٣٧٣. پوبنته: له محمد صلی اللہ علیہ وسلم سره د کومې بی بی نکاح
رب العزت د عرش له پاسه ترلې ده؟
خواب: زینب بنت جحش رضی اللہ عنہا.

٣٧٤. پوبنته: بنولحیان غزا د هجرت په خوم کال واقع شوی وو؟
خواب: د هجرت په شپږم (٦) کال.

٣٧٥. پوبنته: په بنولحیان غزا کې له محمد صلی اللہ علیہ وسلم سره
خومره صحابه کرام ملګری وو؟
خواب: دوه سوہ (٢٠٠) صحابه کرام.

٣٧٦. پوبنته: محمد صلی اللہ علیہ وسلم چې کله بنو لحیان غزا ته،
تللو په مدینه یې خوک نایب مقرر کړ؟
خواب: عبداللہ بن ام مکتوم رضی اللہ عنہ.

٣٧٧. پوبنته: د بنی مُصطلق غزا د هجرت په خوم کال واقع شوی وو؟
خواب: د هجرت په پنځم (٥) یا شپږم (٦) کال.

٣٧٨. پوبنته: د حدیبی صلحې پېښه د هجرت په خوم کال واقع شوی
وو؟

٦١

د خلاندہ اتلاتو سیرت
خواب: د مدینې په بازار کې دوی لپاره کندې وویستل شوې او لس،
لس کسان به یې راوستل او د خټ له خوانه به یې وهل.

٣٦٥. پوبنته: د بنو قریظه وو په غزا کې خومره یهودان قتل شوي
ول؟

خواب: تقریباً اوه سوہ (٧٠٠) یهودان.

٣٦٦. پوبنته: د بنو قریظه وو په غزا کې کوم صحابه کرام د یهودو د
وژلو لپاره مقرر شوي ول؟

خواب: درې صحابه کرام پرې مقرر شوې ول: علی رضی اللہ عنہ،
زییر رضی اللہ عنہ او مقداد بن الاسود رضی اللہ عنہ.

٣٦٧. پوبنته: د ثابت بن قیس رضی اللہ عنہ له خوا کوم یهودي
معاف او بیا د یهودیت د غیرت له وجوه ووژل شو؟

خواب: زییر بن باطا چې پای کې بیا هم د خپل غرور او حسد له امله
ووژل شو.

٣٦٨. پوبنته: د بنی قریظه وو په غزا کې کوم یو یهودي عوان معاف
شو او ايمان یې هم راور؟

خواب: رفاعه بن سموال القرظی.

٣٦٩. پوبنته: د بنو قریظه وو محاصري خو ورځی دوام کړی وو؟
خواب: پنځه ويشت (٢٥) ورځی.

٣٧٠. پوبنته: د بنی قریظه وو غزا خڅه د قران کریم کوم سورت بحث
کوي؟

خواب: سورة الاحزان.

٦٤

د خلانده اتلانو سيرت

٣٨٥. پونسته: د حديبيي صلحي نه مخكي د قريشو دريز خه وو؟
خواب: قريشو دنبي كريم صلي الله عليه وسلم مخه نيوله او اجازه يبي نه وركوله چي مكبي ته داخل شي.
٣٨٦. پونسته: د حديبيي صلحي په سفر كبي دنبي كريم صلي الله عليه وسلم او بنه کوم ئاي کي کيناسته، چي نوره مخكي نه تله؟
خواب: (ثنية المران د حديبيي علاقې په اخرين کي د یو کوهي خوا کي
 خملاسته نوره مخكي نه تله.
٣٨٧. پونسته: حديبيي صلحي کي دنبي كريم صلي الله عليه وسلم او
 قريشو تر منع، لومړي خوك واسطه شو، چي بيا د استازو لپېل
 شروع شول؟
خواب: بُدیل بن ورقاء الخزاعي
٣٨٨. پونسته: په حديبيي صلحي کي د قريشو نه لومړي استازى
 خوك راغي؟
خواب: الحليس بن علقمه.
٣٨٩. پونسته: په حديبيي صلحي کي د قريشو دويم استازى خوك
 وو؟
خواب: عروة بن مسعود الثقفي
٣٩٠. پونسته: په حديبيي کي د قريشو خوانانو په مؤمنانو د شپې
 پته حمله وکره او په پايله کي د چالخوا ونيول شول؟
خواب: اويا يا اتيا يا ٢٠، يا ٨٠، نفرو حمله وکره او تول د محمد بن
 مسلمه رضي الله عنه ملګرو ونيول.

٦٣

د خلانده اتلانو سيرت

- خواب:** د هجرت په (٦) شپوم کال.
 ٣٧٩. پونسته: د حديبيي صلحي د واقعي سبب خه وو؟
خواب:نبي كريم صلي الله عليه وسلم خوب ليدلې وو، چي له ملګرو
 سره مكبي ته تللې دی او عمره ادا کوي.
٣٨٠. پونسته: د حديبيي په سفر کي لهنبي كريم صلي الله عليه وسلم
 سره کومه یوه او بنه وه؟
خواب: القصوا په نامه او بنه ورسره وه
٣٨١. پونسته: د حديبيي په سفر کي رسول الله صلي الله عليه وسلم د
 مدینې منوري چاري چاته سپارلي وي؟
خواب: عبدالله بن ام مكتوم رضي الله عنه او يا نميلاه بن عبد الله
 الليشي رضي الله عنه ته.
٣٨٢. پونسته:نبي كريم صلي الله عليه وسلم حديبيي صلحي ته په
 کومه مياشت کي روان شوي وو؟
خواب: د ذي القعدي په مياشت کي
٣٨٣. پونسته:نبي كريم صلي الله عليه وسلم مدینې منوري نه عمرې
 لپاره مكبي ته په کومه ورځ روان شوي وو، چي عمره یې ادا نه کړه،
 صلحه حديبيه پکي واقع شوه؟
خواب: د دوشنبې په ورځ
٣٨٤. پونسته: د حديبيي صلحي په سفر کينبي كريم صلي الله عليه
 وسلم د عمرې لپاره احرام کوم ئاي کي تړلې وو؟
خواب: په ذي الحليفة علاقه کي

٦٦

د خلاندە اتلاتو سيرت

خواب: د سوراوبن والا (جَدْ بْنُ قَيْسٍ مُّنَافِقٌ).

٣٩٨. پونستنه: په بیعة الرضوان کې د عثمان بن عفان رضي الله عنه
په ئاخای چا بیعت کری وو؟

خواب: محمد صلی الله علیه وسلم خپل چپ لاس راواخیست او په
خپل بنی لاس يې کېنسود.

٣٩٩. پونستنه: په حدبیه صلحه کې د قريشو له کوم استازی سره د
صلحی خبری اتری وشوي؟

خواب: سهیل بن عمرو سره.

٤٠٠. پونستنه: د حدبیه صلحه په کومو شرایطو شوي وه؟
خواب: په لاندې شرایطو:

١. سبو کال به عمره نه کوئ، ئىكە دا زمونبود غيرت خلاف دى، کال
ته به عمرى ته رائىع.

٢. په راتلونکي کال کې به رائىع او فقط درې ورئې به دلتە وخت
تىرىوى، تورىي به درسره وي، خوف فقط په تىكىو کې به وي.

٣. لىس كالە به زمونبۇ او ستاسې ترمنع غزا بند وي.

٤. کومې قىيلې چې غوارىي، د محمد صلی الله علیه وسلم په طرف
کې ودرېبىي، نو هغۇرى تە اختيار دى او خوك چې غوارىي د قريشو
په طرف کې ودرېبىي، نو ودرېدىلى شي.

٥. کوم غزاي خىلک چې غوارىي، مدینې تە لارشى او د مسلمانانو په
طرف کې ودرېبىي، نو دوى بېرتە قريشو تە سپاري او خوك كە د

٦٥

د خلاندە اتلاتو سيرت

٣٩١. پونستنه: په حدبیه صلحی کې رسول الله صلی الله علیه وسلم د
سفیر په حیث قريشو تە خوك لېپېلى وو؟
خواب: عثمان بن عفان رضي الله عنه.

٣٩٢. پونستنه: په حدبیه صلحه کې د بیعت کولو سبب خە وو؟
خواب: چې كله د عثمان بن عفان رضي الله عنه د شهادت خبر خپور
شۇ، نو بىيا بىعتونە شروع شول.

٣٩٣. پونستنه: د نبى كريم صلی الله علیه وسلم سره لو مرى بیعت په
حدبیه کې چا كرى وو؟

خواب: ابو سنان الاسدي (وهب بن محسن) رضي الله عنه.
٣٩٤. پونستنه: په حدبیه صلحه کې کوم صحابىي له محمد صلی الله
علیه وسلم سره درې ئىلە بیعت کرپى وو؟
خواب: سلمە بن اکوع رضي الله عنه.

٣٩٥. پونستنه: په حدبیه صلحه کې صحابه کرام دوه ڈلي شوي ول؛
دوارو ڈلو په خە له محمد صلی الله علیه وسلم سره بیعت کرپى وو؟
خواب: يوې ڈلي وویل ترخو چې مړه شوي نه يو، نو تىبىتە به نه کوو
او بلى ڈلي وویل چې ئىمان به وىنۇ، خود عثمان بن عفان رضي الله
عنە بدل به اخلو.

٣٩٦. پونستنه: په حدبیه کې د محمد صلی الله علیه وسلم او صحابه
وو، ترمنع بیعت د خە په نوم يادېبىي؟
خواب: بیعة الرضوان.

٣٩٧. پونستنه: په بیعة الرضوان کې کوم کس د بیعت خە ئىمان
پتپوو؟

٦٨

د خلاندە اقلاتو سيرت
خواب: (عبدالله بن حذافه السهمي) رضي الله عنه وو او نوموري پاچا
دنبي كريم صلى الله عليه وسلم د خط بي عزتي وكره او هجه يې
شيري كرى وو.

٤٠٧. پوبىتنە: د اسکندرىيە (مص پاچا مُقوقس) ته خط ورورونكى
صحابي شوك وو؟

خواب: حاطب بن ابي بلتعه رضي الله عنه وو، نوموري پاچا مسلمان
نه شو، خونبي كريم صلى الله عليه وسلم ته يې د (مارية قبطيه او
سيريين) په نومونو دوه وينعجي، قجر او نور سوغاتونه ورلېپلي ول.

٤٠٨. پوبىتنە: د شام پاچا (حارث بن ابي شمر الغساني) ته خط
وروونكى صحابي شوك وو؟

خواب: (شجاع بن وهب رضي الله عنه) وو، او نوموري پاچا مسلمان
نه شو.

٤٠٩. پوبىتنە: د عمان پاچا (جيفر) ته خط وروونكى صحابي شوك وو؟
خواب: (عمرو بن العاص) رضي الله عنه وو، او دا پاچا مسلمان شو.

٤١٠. پوبىتنە: د بحرىن پاچا (المذر بن ساوي) ته خط چا ور ورى
وو؟

خواب: (علا بن الحضرمي) رضي الله عنه، او دا پاچا مسلمان شو.
٤١١. پوبىتنە: د يمن پاچا (الحارث بن عبد كلال) ته خط كوم صحابي

وروپى وو؟
خواب: (المهاجر بن امية المخزومي) رضي الله عنه، دا پاچا هجه
مهال مسلمان نه شو، خو ويې ويل چې ماته لې وخت راکرئ.

٦٧

د خلاندە اقلاتو سيرت
مسلمانانو لخوا نه قريشو ته رائي او د دوى په دين کې داخلېبىي،
نو دوى بې پې بېرتە مسلمانانو ته نه سپاري.

٤٠١. پوبىتنە: د حديبىي د صلحى شرايطو له ليكلو وراندى لومرى
كوم مؤمن د مسلمانانو خواتە راغى؟

خواب: ابو جندل بن سهيل رضي الله عنه.

٤٠٢. پوبىتنە: د حديبىي صلحى د شرايطو كاتب او ليكونكى شوك
وو؟

خواب: علي بن ابي طالب رضي الله عنه.

٤٠٣. پوبىتنە: د جبشو پاچا (اصحامه نجاشى) ته كوم صحابي خط
وروپى وو؟

خواب: عمرو بن امية الضمري رضي الله عنه
٤٠٤. پوبىتنە: د جبشو پاچا له خط تراسه كولو وروسته خە عكس
العمل ونسود؟

خواب: نوموري پاچا مسلمان شو.
٤٠٥. پوبىتنە: د روم پاچا (هرقل) ته خط وروونكى صحابي شوك
وو؟

خواب: (دحية الكلبي) رضي الله عنه وو او نوموري پاچا اسلام ته
مايلە شو خو مسلمان نه شو.

٤٠٦. پوبىتنە: د كسرا پاچا (ابرو يزيد هرمز ابن شروان) ته خط
وروونكى صحابي شوك وو؟

٧٠

د خلانده اقلاتو سيرت

٤٢٠. پونسته: په خيبر غزا کې د حصن ناعم کلا، علي رضي الله عنه
په خو ورخو کې فتحه کړي وه؟
خواب: درې (۳) ورخو کې.

٤٢١. پونسته: په خيبر غزا کې د صعب بن معاذ کلا د چا لخوا فتحه
شوي وه؟

خواب: حباب بن المُنذر رضي الله عنه.

٤٢٢. پونسته: په خيبر غزا کې د صعب بن معاذ کلا په خو ورخو کې
د حباب بن المُنذر رضي الله عنه لخوا فتحه شوه؟
خواب: په درې (۳) ورخو کې.

٤٢٣. پونسته: په خيبر غزا کې د مسلمانانو د غزا د مرکز جوړولو
عای د کوم صحابي په مشوري سره بدل شو؟
خواب: حباب بن المُنذر.

٤٢٤. پونسته:نبي کريم صلي الله عليه وسلم په خيبر کې خپله توره
چاته ورکړي وه؟
خواب: علي رضي الله عنه ته.

٤٢٥. پونسته: په خيبر غزا کې مسلمانانو د يهودو کوم مرکز لوړۍ
تربريد لاندي ونيوه؟
خواب: حصن ناعم يا ناعم کلا.

٤٢٦. پونسته: په خيبر غزا کې (یاسن چې د (مرحبا) ورور وو، د چا له
خوا وژل شوي وو؟
خواب: د زبیر بن العوام رضي الله عنه لخوا.

٦٩

د خلانده اقلاتو سيرت
٤١٢. پونسته: د یمامې حکمران (هودة بن علي) ته خط کوم صحابي
وروری وو؟

خواب: سلیط بن عمرو رضي الله عنه.

٤١٣. پونسته: د خيبر غزا د هجرت په خوم کال واقع شوي وه؟
خواب: د هجرت په اووم (۷) کال.

٤١٤. پونسته: د خيبر علاقه له مدینې منوري نه خو ميله وړاندې ده؟
خواب: اتیا یا شپړنوي (۸۰) یا (۹۶) ميله.

٤١٥. پونسته: د خيبر په غزا کې د مجاهدينو شمېر خومره وو؟
خواب: خوارلس سوه (۱۴۰۰).

٤١٦. پونسته: د خيبر په غزا کېنبي عليه السلام د مدینې منوري
چارې چاته سپارلي وې؟

خواب: سماع يا سباع بن عرفطة الغفاری رضي الله عنه ته.
٤١٧. پونسته: د خيبرد لاري لارښودونکي خوک وو؟
خواب: حسیل.

٤١٨. پونسته: په خيبر کې خو مشهوري کلاګاني وې، چې یهودو به
ترې د کمين په توګه کاراخیسته او په خو ډوله وې؟

خواب: اته (۸) غتې کلاګاني وې او په ډوله وې: حصن ناعم او بل
حصن الصعب بن معاذ وو.

٤١٩. پونسته: په خيبر غزا، حصن ناعم کلا کې د یهودو مشر مرحبا
د چا لخوا وژل شوي وو؟
خواب: علي رضي الله عنه.

٧٢

د خلاندہ اتلانو سیرت

٤٣٣. پونسته: له خیبر غزا وروسته په خیبر کې نبی علیه السلام ته په خوراک کې چا زهر اچولي ول؟

حُواْب: د زینب بنت الحارث په نوم يوه يهودي بنَخْيَه وَه.

٤٣٤. پونسته: په خیبر غزا کې کوم صحابي د زینب بنت الحارث يهودي د زهرو له وجې وفات شو؟

حُواْب: بِشْر بْنُ الْبَرَاءَ بْنُ مَعْرُورِ رضي اللَّهُ عَنْهُ.

٤٣٥. پونسته: دي يهودي، بنَخْيَه (زینب بنت الحارث) ته کومه سزا ورکړل شووه؟

حُواْب: محمد صلی اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دِبِشْر بْنُ الْبَرَاءَ بْنُ مَعْرُورِ رضي اللَّهُ عَنْهُ په بدل کې قصاص کړه.

٤٣٦. پونسته: د خیبر په غزا کې تول خو يهودان ووژل شوي ول؟

حُواْب: درې نوي (٩٣) يهودان.

٤٣٧. پونسته: د خیبر په غزا کې تول خو مسلمانان شهیدان شوي ول؟

حُواْب: شپارس يا اتلس (١٦) يا (١٨) مسلمانان.

٤٣٨. پونسته: محمد صلی اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عُمْرَةَ الْقَضَاءِ د هجرت په خوم کال ادا کړې وَه؟

حُواْب: د هجرت په اووم (٧) کال.

٤٣٩. پونسته: محمد صلی اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عُمْرَةَ الْقَضَاءِ په کومه میاشت کې ادا کړې وَه؟

حُواْب: د ذالْقُعْدَى په میاشت کې.

٧١

د خلاندہ اتلانو سیرت

٤٢٧. پونسته: په خیبر غزا کې دویم کوم حصن يا کلا فتحه شوې وَه؟
حُواْب: د الصعب بن معاذ حصن يا کلا.

٤٢٨. پونسته: په خیبر غزا کې درپیم کوم حصن يا کلا فتحه شوې وَه؟

حُواْب: د زیر حصن يا کلا.

٤٢٩. پونسته: په خیبر غزا کې خلورم کوم حصن يا کلا فتحه شوې وَه؟

حُواْب: د أَبِي حصن يا کلا.

٤٣٠. پونسته: په خیبر غزا کې پنځم کوم حصن يا کلا فتحه شوې وَه؟
حُواْب: د النَّزار حصن يا کلا، چې دا پنځه (٥) مرکزونه د دوی په يو طرف کې واقع ول.

٤٣١. پونسته: په خیبر غزا کې (ابن ابی الحُقَّیق) چې مشهور يهودي وَه، د چاله خوا ووژل شو؟

حُواْب: د محمد بن مسلمه رضي اللَّهُ عَنْهُ لَه خوا چې د ده ورور محمود بن مسلمه په همدي خیبر کې شهید شو، نو نبی کريم صلی اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ورته حواله کړ، چې دا د هغه په بدل کې قتل کړه.

٤٣٢. پونسته: له خیبر نه په راتلو کې نبی کريم صلی اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ له کومې بنَخْيَه سره واده کړي وَه؟

حُواْب: صفیه رضي اللَّهُ عَنْهَا سره چې دا مخکې د کنانه بن ابی الحُقَّیق په نکاح کې وَه، هغه ووژل شوا دا د حیی بن اخطب لور وَه.

٧٤

د خلاندہ اتلاتو سیرت

٤٤٦. پونسته: نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم د مؤته غزا لپاره کوم
قومندانان مقرر کري ول؟
حواب: زید بن حارثه، جعفر بن ابی طالب او عبد اللہ بن رواحہ.

٤٤٧. پونسته: د مؤته د غزا بیرغ له چا سره وو؟
حواب: زید بن حارثه رضی اللہ عنہ سره.

٤٤٨. پونسته: ایا نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم خپله په مؤته غزوہ
کې گلدون کري وو؟
حواب: نبی علیه السلام پکې گلدون نه دی کري، خود ثنیة الوداع
علاقې پوري ورسه لار او هلتہ يې بیا له ملګرو سره مخہ بنه کري
وو.

٤٤٩. پونسته: د مسلمانانو شمېرپه مؤته غزا کې خومره وو؟
حواب: درې زره (٣٠٠٠) تنه.

٤٥٠. پونسته: د کافرانو شمېرپه مؤته غزا کې خومره وو؟
حواب: دوه سوہ زره يا دوه لکه (٢٠٠٠٠).

٤٥١. پونسته: د مؤته غزا په قومندانانو کې لوړۍ کوم صحابي
شهید شو؟
حواب: زید بن حارثه رضی اللہ عنہ.

٤٥٢. پونسته: د مؤته غزا په قومندانانو کې دویم کوم صحابي شهید
شو؟
حواب: جعفر بن ابی طالب رضی اللہ عنہ.

٧٣

د خلاندہ اتلاتو سیرت
٤٤٠. پونسته: د عمرة القضاۓ ادا کولو لپاره چې محمد صلی اللہ علیہ
 وسلم روانېده، خو صحابه کرام ورسه ملګري ول؟
حواب: تقریباً دوه زره (٢٠٠٠).

٤٤١. پونسته: د عمرة القضاۓ ادا کولو لپاره چې محمد صلی اللہ علیہ
 وسلم روانیده، د قربانی، خو اوبنان يې له عحان سره روان کري ول؟
حواب: شپیته (٦٠) اوبنان

٤٤٢. پونسته: د عمرة القضاۓ ادا کولو لپاره چې محمد صلی اللہ علیہ
 وسلم مکې ته، تلو په مدینه منوره باندې يې خوک نایب مقرر کري
 وو؟
حواب: ابو رهم غفاری رضی اللہ عنہ.

٤٤٣. پونسته: د مؤته غزا د هجرت په خوم کال واقع شوې وه؟
حواب: د هجرت په اتم (٨) کال.

٤٤٤. پونسته: د مؤته غزا په کومه میاشت کې واقع شوې وه؟
حواب: د جمادی الاولی په میاشت کې.

٤٤٥. پونسته: د مؤته غزا د پېښېدو لامل شه وو؟
حواب: نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم قیصر پاچا ته د حارت بن
عمیر الاژدي په لاس خط استولی وو، هغه د شرجیل بن عمرو
الغسانی له خوا شهید شو، چې دا د قیصر پاچا له خوا د شام د بلقا
علاقې والي وو، نو د نوموري صحابي وژل ددې ستري غزا سبب
شو.

٧٦

د خلاندە اتلاتو سيرت

٤٥٩. پونسته: د مکي فتحه د هجرت په خوم کال واقع شوي وه؟
خواب: د هجرت په اتم ^(٨) کال.

٤٦٠. پونسته: د مکي فتحه په کومه مياشت کي واقع شوي وه؟
خواب: د رمضان په مياشت کي.

٤٦١. پونسته: د مکي په فتحه کي د مؤمنانو مجاهدينو شمپر خومره
 وو؟
خواب: لس زره ^(١).

٤٦٢. پونسته: د مکي په فتحه کي نبي عليه السلام د مدیني منوري
 چاري چاته سپارلي وي؟

خواب: ابورهم الغفاري رضي الله عنه ته.

٤٦٣. پونسته: کله چي نبي عليه السلام د مکي فتحي ته روان وو، په
 جحده علاقه کي ورته خوک مخي ته ورغى؟

خواب: خپل تره (عباس رضي الله عنه) سره د خپلو ماشomanو، چي د
 مدیني په لور هجرت کونکي ول.

٤٦٤. پونسته: کله چي نبي عليه السلام د مکي فتحي ته روان وو او د
 ابوا علاقې ته ورسپد، نو خوک ورته مخي ته ورغى؟

خواب: خپل د تره زوى ابو سفيان بن الحارث او خپل د ترور زوى
 عبدالله بن اميي چي نبي کريم صلى الله عليه وسلم ورخخه مخ هم
 وارولو، ځكه چي دوى ورته هېر تکليفونه ورکړي ول، چي بالاخره
 نبي عليه السلام معاف کړل او دوى هم په اسلام کي داخل شول.

٧٥

د خلاندە اتلاتو سيرت

٤٥٣. پونسته: د مؤته غزا په قومدانانو کي درپيم کوم صحابي
شهيد شو؟

خواب: عبدالله بن رواحه رضي الله عنه.
 ٤٥٤. پونسته: د مؤته په غزا کي د درپو قومدانانو له شهادت خخه
 وروسته، د غزا مشری چا په غاره واخیسته؟

خواب: خالد بن ولید رضي الله عنه.

٤٥٥. پونسته: د مؤته په غزا کي د خالد بن ولید رضي الله عنه په لاس
 کي خو توري ماتې شوي؟

خواب: نهه ^(٩) توري.

٤٥٦. پونسته: د مؤته په غزا کي کومه يوه توره د خالد بن ولید رضي
 الله عنه په لاس کي مضبوطه پاتې شوه؟

خواب: دا هغه توره وه، چې په یمن کي جوړه شوي وه او ځښې وايي
 چې د سپينو زرو وه.

٤٥٧. پونسته: د مؤته په غزا کي خالد بن ولید رضي الله عنه په کوم
 ترتیب غزا شروع کړه؟

خواب: د غزا ټوله نقشه یې بدله کړه، مخکې کسان یې وروسته کړل
 او وروسته کسان یې مخکې کړل او د نبي طرف یې چې طرف ته
 کړل، چې په دي ترتیب یې غزا هم وکړ او ټول ملګري یې هم بچ
 وسائل.

٤٥٨. پونسته: په مؤته غزا کي خو مسلمانان شهیدان شوي ول؟
خواب: دولس ^(١٢).

٧٨

د خلاندہ اتلانو سیرت

حُواْب: په نبی طرف کې خالد بن ولید رضي الله عنه، اسلم، سُلیم، غفار، مُزینَه، جُهینَه او د عربونور قبایل ورسره ول او نبی کریم صلی الله علیه وسلم ورتہ د صفاء د غونډۍ وعده ورکړه، چې هلتہ به بیا سره مخامنځ شو او په چپ طرف کې زبیر ابن العوام رضي الله عنه چې د نبی کریم صلی الله علیه وسلم بیرغ هم ورسره وو او نبی علیه السلام ورتہ وویل: لار شه او په حججون علاقه کې بیرغ ودروه او ابو عبیدة بن الجراح رضي الله عنه سره عام خلک ول او ځبنې خلک ورسره بي اسلحو هم ول.

حُواْب: پوښته: د مکې په فتحه کې د مسلمانانو خو نفره شهیدان شوي ول؟

حُواْب: فقط دوه (٢) نفره.

حُواْب: پوښته: د مکې په فتحه کې کوم صحابه کرام شهیدان شوي ول؟

حُواْب: یو گُرز بن جابر الفهري او بل خُنیس بن خالد بن ریبعه چې هغه هم له ملګرونه هېرجدا شوي ول.

حُواْب: پوښته: د مکې په فتحه کې له مشرکانو خخه خو نفره وژل شوي ول؟

حُواْب: د مکې په فتحه کې خه خاص غزا ونه شو، خود (خندمه) په علاقه کې خالد بن ولید رضي الله عنه سره د مشرکانو خه ځوانانو لوړ غزا وکړ او دولس (١٢) نفره یې پکې ووژل.

حُواْب: پوښته: د مکې د فتحه په ورڅه، په مسجد حرام کې دنه خومره بوتان موجود ول؟

٧٧

٧٧

د خلاندہ اتلانو سیرت

٤٦٥. پوښته: د مکې له فتحه نه مخکې د مکې خلکو ته پت خط چا لیکلی وو، چې محمد صلی الله علیه وسلم پلان لري، چې مکه د خپل کنټرول لاندې راولي؟

حُواْب: حاطب بن ابی بلتعه رضي الله عنه، خو خط د مکې خلکو ته ونه رسپد.

٤٦٦. پوښته: هغه کوم درې صحابه کرام ول، چې محمد صلی الله علیه وسلم دي لپاره ولپېل، چې خط مکې ته له رسپدو خخه منعه کړي، یعنې وراندي له دي چې خط مکې ته ورسپوي، مخه یې ونيسي او داسي یې ورتہ وویل: لارشئ او په فلانکي علاقه کې یوه بودي بشخه روانيه ده او خط ورسره دي؟

حُواْب: علي بن ابی طالب رضي الله عنه، مقداد بن الاسود رضي الله عنه او ابو مرشد الغنوی رضي الله عنه.

٤٦٧. پوښته: د مکې په فتحه کې کله چې محمد صلی الله علیه وسلم مکې ته داخلېده، خوک د نبی علیه السلام په اوښه سپور شو؟

حُواْب: عباس رضي الله عنه.

٤٦٨. پوښته: مکې ته په داخلېدې کې ابو سفیان ته دا خبره چا وکړه، چې **الْيَوْمَ يَوْمُ الْمَلْحَمَةِ** نن ورڅ د غوبنو ورڅ ده.

حُواْب: دا خبره ورتہ سعد بن عباده رضي الله عنه وکړه، چې د انصارو بیرغ د ده په لاس کې وو.

٤٦٩. پوښته: د مکې په فتحه کې محمد صلی الله علیه وسلم مکې ته په کومه نقشه خپل لښکر داخل کړي وو؟

٨٠

د خلاندہ اتلاتو سیرت

چې که دوى د کعبې غلاف پوري ځانونه زورند هم ونيسي، نوييما يې
هم قتل کړئ؟

خواب: عبدالعزیز بن خطل، عبدالله بن سعد بن ابی سرح، عکرمہ بن ابی جهل، حارث بن ثفیل بن وهب، مقيس بن صبابة، هبار بن الاسود، دوه وينځې د ابن خطل چې دوى به د نبی کريم صلی الله عليه وسلم بدی ییانوله او سارة، دا د ابن عبدالمطلب په کورنۍ کې د یو چا وینځه وه او دا هغه بشعه ده، چې د حاطب رضي الله عنہ هغه خط یې مکې ته ورلو.

٤٨٠. پوبنتنه: ایا د مکې د فتحې په ورع د ابوجهل زوی عکرمہ په اسلام کې داخل شوی وو؟

خواب: هو، د مکې له فتحې نه یو خو ورځې وروسته په اسلام کې داخل شو او یيا د یرموک په غزا کې شهید شو.

٤٨١. پوبنتنه: ایا د مکې په فتحه کې صفوان بن امية، چې د قريشو یو سردارو، په اسلام کې داخل شوی وو؟

خواب: هو، دا هم د مکې د فتحې نه یو خو ورځې وروسته په اسلام کې داخل شو، چې کيسه یې مشهوره ده.

٤٨٢. پوبنتنه: ایا د مکې په فتحه کې هند بنت عتبه چې د ابوسفیان بشعه وه او د نبی کريم صلی الله عليه وسلم سره په دپراوبده مخالفت کې پاتې شوې وه، په اسلام کې داخله شوه او که نه؟

خواب: هو، دا هم په اسلام مشرفه شوه.

٧٩

د خلاندہ اتلاتو سیرت

خواب: درې سوه شپیته (٣٦٠) بوتان.

٤٧٤. پوبنتنه: نبی کريم صلی الله عليه وسلم چې کله په نیزه بوتان وهل، نو کوم ایت یې لوستلو؟

خواب: ﴿وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَرَأَهُ الْبَاطِلُ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ رَهْنًا﴾.

٤٧٥. پوبنتنه: د کعبې کيلی ګانې نبی کريم صلی الله عليه وسلم له چا نه واخیستلي، چې کعبه یې خلاصه کړه؟

خواب: له عثمان بن طلحه نه.

٤٧٦. پوبنتنه: د مکې په ففتحه کې چې کله محمد صلی الله عليه وسلم په کعبه کې داخل لموغه ادا کړو، نو بېرته یې د کعبې کيلی ګانې چا ته ورکړي؟

خواب: عثمان بن طلحه رضي الله عنہ.

٤٧٧. پوبنتنه: د مکې په ففتحه کې چې کله محمد صلی الله عليه وسلم د کعبې داخل ته نتوت، د کعبې په منع کې خه ول؟

خواب: مشرکینو د ابراهيم او اسماعيل عليهما السلام شکلونه جور کړي ول او بل پکې له لرګي نه یوه جوړه شوې کوتره وه.

٤٧٨. پوبنتنه: د مکې په ففتحه کې محمد صلی الله عليه وسلم چا ته امر وکړ، چې د کعبې خونې له پاسه ودرپېه او اذان وکړه؟

خواب: بلال بن رياح رضي الله عنہ ته.

٤٧٩. پوبنتنه: د مکې د فتحې په ورع محمد صلی الله عليه وسلم د کومونهه (٩) کسانو د وينې توپېدلو اعلان کړي وو، او فرمایلي و،

٨٢

د خلانده اقلاتو سيرت

٤٨٩. پونسته: محمد صلی الله علیه وسلم د کوم صحابي په مشری له شلو سپرو سره د مشلل نومې ئحای ته د (منات) بت ماتولو لپاره لېږلی وو، چې بت يې مات او بنجعه منجاوره يې ورته ووژله؟

خواب: سعد بن زید رضي الله عنه.

٤٩٠. پونسته: د حنین غزا د هجرت په خوم کال واقع شوي وه؟
خواب: د هجرت په اتم (٨) کال.

٤٩١. پونسته: د حنین غزا په کومه میاشت کې واقع شوي وه؟
خواب: د شوال په میاشت کې.

٤٩٢. پونسته: د حنین غزا د شوال د میاشتی په خوم تاريخ واقع شوي
وه؟

خواب: په شپړم (٦) تاريخ.

٤٩٣. پونسته: محمد صلی الله علیه وسلم، حنین غزا ته په کومه ورخ له مکې خخه حنین علاقې ته د دولس زره (١٢٠٠) ملګرو سره روان شو؟

خواب: د شنبې په ورخ.

٤٩٤. پونسته: په حنین غزا کې دنبي کريم صلی الله علیه وسلم خومره ملګرو شتون درلود؟

خواب: (١٢٠٠) دولس زره، چې لس زره ورسره د مدینې نه راغلي ول، او (٢٠٠٠) دوه زره د مکې نوي مسلمانان ول.

٤٩٥. پونسته: د حنین غزا لپاره محمد صلی الله علیه وسلم خو جوره زغري د صفوان بن أميده خخه د امانت په دول اخيستي وي؟

٨١

د خلانده اقلاتو سيرت

٤٨٣. پونسته: ايا سهيل بن عمرو چې د قريشو خطيب ورته ويل کېږي او د عبدالله او ابو جندل چې دا دواړه صحابه دي، د دوی پلار وو، په اسلام کې داخل شو؟

خواب: هو، دا هم د مکې د فتحې په ورخ په اسلام مشرف شو.

٤٨٤. پونسته: محمد صلی الله علیه وسلم د مکې له فتحې نه وروسته چاته اموکړ، چې د حرم حدود وتاکي؟

خواب: ابو اسيد الخزاعي رضي الله عنه ته.

٤٨٥. پونسته: محمد صلی الله علیه وسلم د مکې په فتحه کې خو ورځې په مکه کې پاتې شو؟

خواب: نوولس (١٩) ورځې.

٤٨٦. پونسته: کله چې مکه فتحه شو، محمد صلی الله علیه وسلم کوم ئحای کې د مکې له اوسيدونکو خخه بیعت واخیست؟

خواب: د صفا غونډۍ، له پاسه.

٤٨٧. پونسته: محمد صلی الله علیه وسلم خوک د کنانه قبیلې لوی بت (عزى) د نړولو پسې د دېرشو کسانو په مشری لېږلی وو، چې بت يې مات او منجاوره يې ورته ووژله؟

خواب: خالد بن ولید رضي الله عنه.

٤٨٨. پونسته: محمد صلی الله علیه وسلم کوم صحابي، رهاط علاقې ته د سواع بت ماتولو لپاره لېږلی وو، چې بت يې مات کړ او منجاور يې مسلمان شو؟

خواب: عمرو بن العاص رضي الله عنه.

٨٤

د خلانده اتلاتو سيرت

- ٥٠٢ . پوبنته: د حُنین په غزا کې د شقيف قبيلې نه خو نفره ووژل
شول؟
خواب: اويا (٢٠) نفره.
- ٥٠٣ . پوبنته: په حنین غزا کې د کافرانو خومره کسان بندیان شوي
ول؟
خواب: شبوزره (٦٠٠٠) کسان.
- ٥٠٤ . پوبنته: په حنین غزا کې مسلماناًو ته خومره اوپسان په لاس
ورغلي ول؟
خواب: خلرويشت زره (٢٤٠٠٠) اوپسان.
- ٥٠٥ . پوبنته: په حنین غزا کې مسلماناًو ته خومره پسونه په لاس
ورغلي ول؟
خواب: خلوپنت زره (٤٠٠٠) خخه زيات پسونه.
- ٥٠٦ . پوبنته: په حنین غزا کې مسلماناًو ته خومره اوقيي يا خو
گرامه سپين زره په لاس ورغلي ول؟
خواب: خلور زره (٤٠٠٠) اوقيي يا پنهه سوه شپته (٥٦٠) کيلو
گرامه سپين زره.
- ٥٠٧ . پوبنته: په حنین غزا کې چې کوم غنيمتوه د مسلماناًو لاس
ته ورغلي ول، کوم ئاي کې يې جمع کړي ول؟
خواب: په (جعرانه) علاقه کې.
- ٥٠٨ . پوبنته: د حنین غزا د غنيمتوه ساتني لپاره نبي عليه السلام
کوم صحابي مقرر کړي وو؟

٨٣

د خلانده اتلاتو سيرت

- ٤٩٦ . پوبنته: د حنین په غزا کې نبي عليه السلام د مکې مکرمې
چاري چاته سپارلي وي؟
خواب: عتاب بن اسيد ته.
- ٤٩٧ . پوبنته: د حنین په غزا کې د کافرانو د غزا مرکز کوم ئاي وو؟
خواب: د اوطاس سيمه.
- ٤٩٨ . پوبنته: د حنین په غزا کې د کافرانو د غزا مشری چا کوله؟
خواب: مالک بن عوف.
- ٤٩٩ . پوبنته: کله چې د حنین په ورع غزا سخت شو او مسلماناً د
کافرانو د يو کمين سره مخ شول، لوشا ته شول او نبي کريم صلى الله
عليه وسلم له يو خو ملګرو سره په ميدان کې پاتې شو، نو په دغه
مهال نبي کريم صلى الله عليه وسلم کوم كلمات وویل؟
خواب: انا النبی لا كذب، انا ابن عبدالمطلب (يعني زه نبي يم او
دروغ نه ده او زه د عبدالمطلب زوي يم).
- ٥٠٠ . پوبنته: د حُنین په ورع چې کله مسلماناً شاته خواره شول، نو
نبي عليه السلام چاته امر وکړ، چې دي خلکو ته د راجحه کې دلو غبو
وکړ؟
خواب: عباس رضي الله عنه ته.
- ٥٠١ . پوبنته: د حُنین غزا د قران کريم په کوم سورت کې ذکر شوې
وه؟
خواب: سورت التوبه کې.

٨٦

د خلانده اقلاتو سيرت

٥١٤ . پوبنتنه: د طايف په غزا کې کله چې کافران کلا بند شول، خو
مسلمانان يې په غشو وويشتل او شهيدان يې کړل؟
خواب: د پرپکې زخميان او دولس (۱۲)، پکې شهيدان شول.

٥١٥ . پوبنتنه: کله چې طايف غزا کې محاصره د پره او پده شوه، نو په
اخره کې مسلمانانو کومه اسلحه استعمال کړه؟
خواب: د منجنيق اسلحې نه يې کارواخیست، چې د دې حیثیت هغه
وخت کې لکه د تائګ وو.

٥١٦ . پوبنتنه: د طايف له غزا نه وروسته کله چې نبی عليه السلام د
حنین غزا د غنيمتونو توزيع پيل کړه، ابوسفیان بن حرب ته خومره
غنيمت ورکړل شو؟

خواب: سل او بنان (۱)، او (۴۰) اوقيې يعني پنځه کيلو او شپږ سوه
(۵، ۶۰۰) گرامه سپين زر.

٥١٧ . پوبنتنه: د طايف د غزا نه وروسته د حنين په غنيمتونو کې، د
ابوسفیان زوی، یزید ته خومره غنيمت ورکړل شو؟

خواب: هغه ته هم سل او بنان (۱)، او (۴۰) اوقيې يعني پنځه کيلو او
شپږ سوه (۵، ۶۰۰) گرامه سپين زر ورکړل شول.

٥١٨ . پوبنتنه: نبی عليه السلام د طايف د غزا نه وروسته د حنين په
غنيمتونو کې معاویه بن ابوسفیان ته خومره غنيمت ورکړي وو؟

خواب: هغه ته هم سل او بنان (۱)، او (۴۰) اوقيې يعني پنځه کيلو او
شپږ سوه (۵، ۶۰۰) گرامه سپين زر ورکړل شول.

٨٥

د خلانده اقلاتو سيرت

خواب: مسعود بن عمرو الغفاری رضي الله عنه.
٥٠٩ . پوبنتنه: د حنين غزا غنيمتونه محمد صلی الله علیه وسلم کله
توزيع کړل؟

خواب: د طايف له غزا نه وروسته.
٥١٠ . پوبنتنه: د محمد صلی الله علیه وسلم هغه رضاعي خور چې د
حنین غزا په بندیانو کې نیول شوې وه، هغه خه نومېدہ؟

خواب: شيما بنت الحارث نومېدہ، چې نبی عليه السلام ته يې خپل
عحان معرفي کړ، چې زه ستا رضاعي خور یم، بیا يې نبی عليه
السلام دیر عزت وکړ او خپل خادر یې ورته خور کړ.

٥١١ . پوبنتنه: د طايف د غزا سبب خه وو؟
خواب: کله چې کافران په حنين غزا کې ناکام شول، نو ټول د خپل
مشر په شمول چې مالک بن عوف نومېدہ، د طايف په علاقه کې
جمع شول او هلته دوی عحانونه مظبوط کړل، نو مسلمانان وریسي
هلته هم ورغلل.

٥١٢ . پوبنتنه: د طايف غزا په کومه نېټه پېښه شوې وه؟
خواب: د حنين او طايف غزا ګانو د پېښې د یوه نېټه ده، چې د
شوال میاشت او اتم کال د هجرت وو.

٥١٣ . پوبنتنه: د طايف په علاقه کې کافران خو ورئې محاصره ول؟
خواب: د سيرت علماءو اختلاف دی؛ خوک خه د پاسه لس (۱۰)
ورئې، ځښې اتلس (۱۸) او ځښې نور بیا پنځلس (۱۵) ورئې
محاصره بنایي.

٨٨

د خلانده اقلاتو سيرت

لمدي شوي او رسول الله صلي الله عليه وسلم ته يې وويل چې موب
پري راضي ييو.

٥٢٣ . پوبنتنه: كله چې محمد صلي الله عليه وسلم د حنین غزا د
غニمتونو له وېش خخه فارغ شو، په کوم ئخاي کې يې د عمرې ادا
کولولپاره احرام وتاوه؟

حواب: جعرانه علاقه کې يې د عمرې احرام وتاوه.

٥٢٤ . پوبنتنه: كله چې محمد صلي الله عليه وسلم د مکي له فتحي نه
وروسته د ذالقعدى مياشتې په خلورو يشتم (٢٤) باندي مدينې
منوري ته روانيده؛ د مکي مکرمې چاري يې چاته وسپارلى؟

حواب: عتاب بن اسيد رضي الله عنه ته.

٥٢٥ . پوبنتنه: د تبوك غزا د هجرت په خوم كال واقع شوي وه؟
حواب: د هجرت په نهم (٩) كال.

٥٢٦ . پوبنتنه: د تبوك غزا په کومه مياشت کې واقع شوي وه؟
حواب: د رجب په مياشت کې.

٥٢٧ . پوبنتنه: د تبوك غزا له چا سره شوي وه؟

حواب: له روميانو سره [روم د ايتاليا مرکزدى]

٥٢٨ . پوبنتنه: د تبوك د غزا سبب خه وو؟

حواب: روميانو د رسول الله صلي الله عليه وسلم يو سفير وژلى وو،
چې (حارث بن عمير الاذدي) نومېدہ او د شرحبيل بن عمرو الغساني
په لاس يې وژلى وو.

٥٢٩ . پوبنتنه: د تبوك غزا په وخت کې د روميانو پاچا خوك وو؟

٨٧

د خلانده اقلاتو سيرت

٥١٩ . پوبنتنه:نبي عليه السلام د طايف د غزا نه وروسته د حنین په
غنيمتونو کې د قريشو سردار صفوان بن اميده ته خومره اوبيان په
غنيمت کې ورکري ول؟

حواب: درې سوه (٣٠٠) اوبيان.

٥٢٠ . پوبنتنه: كله چېنبي عليه السلام د طايف له غزا نه وروسته د
حنين د غزا غنيمتونو وېش پیل کړ، د قريشو بل سردار حارث بن
الحارث بن كلدة ته يې خومره اوبيان په غنيمت کې ورکري ول؟

حواب: سل (١٠٠) اوبيان.

٥٢١ . پوبنتنه: كله چې د محمد صلي الله عليه وسلم دا ډول زياتې
صدقې خلکو ولیدله، نو خه يې وویل؟

حواب: په خلکو کې دا خبره مشهوره شوه، چې ان محمد صلي الله
عليه وسلم آ يعطى عطاء ما يخاف الفقير.
زيارة: دا پیغمبر داسي انفاق او صدقه کوي، چې هېڅ له فقر خخه نه
وېږډي.

٥٢٢ . پوبنتنه: اياد حنین غزوې د غنيمتونو په تقسيم کې د مدينې
انصارو ته برخه ورکړل شوه اوکه نه؟

حواب: د مدينې انصارو ته پکې برخه ورنه کړل شوه، هغوي لېخه نا
اميده شول، چې بیا ورتنهنبي کريم صلي الله عليه وسلم يو خاص
وعظ وکړ، چې گورئ مه خپه کېږي! خلک به له ئخان سره اوبيان او
ګډان یوسې او تاسي به مدينې ته له ئخان سره رسول الله صلي الله
عليه وسلم یوسې، نو انصارو دېرزيات وژړل، تردې چې بېړې يې

٩٠

د خلاندہ اقلاتو سیرت

٥٣٤ . پوبنتنه: د تبوک په غزا کې عاصم بن عدی رضي الله عنه
خومره خرما صدقه کړي ووه؟
خواب: نوي (٩٠) وسقہ کجوري، چې ديارلس نيم (٥، ١٣) تنه وزن
جوروي.

٥٣٥ . پوبنتنه: د تبوک په غزا کې کومو کسانو صدقه ورنه کړه؟
خواب: منافقينو.

٥٣٦ . پوبنتنه: د تبوک د سفر پر مهال نبي عليه السلام د مدینې
منوري چاري چاته سپارلي وي؟

خواب: محمد بن مسلمان الانصاري، ته او يا هم (سباع بن عرفطة) ته.

٥٣٧ . پوبنتنه: د تبوک د سفر پر مهال نبي عليه السلام د خپل کور د
ساتني لپاره خوک مقرر کړي ووه؟

خواب: علي بن ابی طالب رضي الله عنه.

٥٣٨ . پوبنتنه: نبي عليه السلام تبوک غزا ته په کومه ورع روان
شوي ووه؟

خواب: د پنجشنبې په ورع.

٥٣٩ . پوبنتنه: د مسلمانانو شمېرد تبوک په غزا کې خومره ووه؟
خواب: ديرش زره (٣٠٠٠) کسان ول.

٥٤٠ . پوبنتنه: د تبوک په غزا کې چې د مجاهدينو شمېر زيات ووه،
او سورلى، کمې وي؛ نو په يو اوښ به په نوبت نوبت، خو خو کسانو
سورلي کوله؟

٨٩

د خلاندہ اقلاتو سیرت

خواب: قيسر.

٥٣٠ . پوبنتنه: کله چې نبي عليه السلام د تبوک غزا لپاره ملګرو ته
په صدقه کولو سره ترغیب ورکر، نو عثمان رضي الله عنه پکې خه
صدقه کړي ول؟

خواب: نهه سوه (٩٠٠) اوښان، سل (١٠٠٠) اسونه، زر (١٠٠٠) دیناره
او دوه سوه (٢٠٠) اوقيې چې د سپينو زرو روپې، وي، چې نهه ويشت
نيمي (٥، ٥، ٢٩)، کيلو سپين زر کېږي او پنځه نيمې (٥، ٥)، کيلو سره زر
صدقه کړل.

٥٣١ . پوبنتنه: د تبوک په غزا کې عبد الرحمن بن عوف رضي الله عنه
خومره مال صدقه کړي ووه؟

خواب: دوه سوه (٢٠٠) اوقيې یا نهه ويشت نيمې (٥، ٥، ٢٩)، کيلو سپين
زر.

٥٣٢ . پوبنتنه: د تبوک په غزا کې ابوبکر صديق رضي الله عنه خومره
مال صدقه کړي ووه؟

خواب: ابوبکر صديق رضي الله عنه خپل تول مال صدقه کړ، چې
مجموعه خلور زره (٤٠٠٠) درهمه یا خوارلس (١٤)، کيلو سره زر
کيدل، او لوړمني صدقه هم ابوبکر صديق رضي الله عنه وړاندې
کړي ووه.

٥٣٣ . پوبنتنه: د تبوک په غزا کې عمر بن خطاب رضي الله عنه خومره
مال صدقه کړي ووه؟

خواب: عمر رضي الله عنه خپل نيم مال صدقه کړي ووه

٩٢

د خلاندہ اقلاتو سیرت

خواب: کعب بن مالک رضی اللہ عنہ، مُرَأةُ بْن الرَّبِيعِ رضی اللہ عنہ او
هلال بن أمیة رضی اللہ عنہ.

٥٤٦. پوبنتنه: نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم چې د تبوک له سفر نه
مدینې منورې ته ورسپد، نو اول یې کوم کار ترسره کړ؟

خواب: لومړی یې په نبوي مسجد کې دوه رکعته لمونځ ادا کړي وو.

٥٤٧. پوبنتنه: د تبوک د غزا ځینې حالات د قران کریم په کوم سورت
کې ذکر شوي دي؟

خواب: سورت التوبۃ کې.

٥٤٨. پوبنتنه: د تبوک غزا پر مهال منافقانو کوم مسجد جوړ کړي
وو؟

خواب: مسجد ضرار.

٥٤٩. پوبنتنه: د مسجد ضرار اصلی بنستګر خوک وو؟

خواب: (ابو عامر الفاسق) چې په خپله غت کافر وو، خو زوی یې
غوره مؤمن وو، چې (حنظله) رضی اللہ عنہ نومېده او په أحد کې
شهید شوی وو او غسیل الملایکه سره شهرت لري.

٥٥٠. پوبنتنه: هغه درې مؤمنان چې د تبوک له غزا نه پاتې شوی
ول، محمد صلی اللہ علیہ وسلم ورته په خومه ورع امر کړي وو، چې
له خپلو نسخو خخه جدا شئ؟

خواب: په خلو پښتمه (٤٠) ورع

٥٥١. پوبنتنه: هغه درې مؤمنان چې د تبوک له غزا نه پاتې شوی
ول، په خومه ورع یې رب العزت توبه قبوله کړه؟

٩١

د خلاندہ اقلاتو سیرت

خواب: نبی علیه السلام د اتلس (١٨)، نفرو لپاره یو اوین ورکړي وو،
نو په نوبت نوبت به په یو اوین یو یو نفر سوریده.

٥٤١. پوبنتنه: د تبوک په سفر کې د نبی صلی اللہ علیہ وسلم د
لمونځونو د اداکولو طریقہ خه ډول وه؟

خواب: په سفر کې به نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم لمونځونه جمع
کول، مثلاً ماسپینین او مازیگر به یې یو ځای کولو او مابنام او
ما سخوتن به یې یو ځای کولو او په دې کې جمع تقدیم او تاخیر
دواړه جایز دي او دا سنت طریقہ نن هم باقی پاتې ده.

٥٤٢. پوبنتنه: د تبوک سفر تول خومره وخت ونیو؟

خواب: پنځوس (٥٠) ورځې چې شل (٢٠) ورځې یې په تبوک کې
تیرې شوی او دا نوري (٣٠) ورځې په تلو راتلو کې تیرې شوی وي.

٥٤٣. پوبنتنه: نبی علیه السلام او صحابه کرامو د تبوک سفر په
کومه میاشت کې پیل او په کومه میاشت کې بپرته مدینې منورې ته
راوګرځبدل؟

خواب: د رجب له میاشت پیل او د روژې مبارکه میاشت کې بپرته
مدینې ته راوګرځبدل، چې د هجرت نهم (٩) کال وو.

٥٤٤. پوبنتنه: د نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم وروستی غزا کومه
یو وه؟

خواب: د تبوک غزا.

٥٤٥. پوبنتنه: کوم درې مؤمنان د تبوک له غزا نه پاتې شوی ول؟

٩٤

د خلاندہ اتلانو سیرت

٦. غزوةبني سليم، محرم میاشت کې.
٧. غزوةبني قینقاع، شوال میاشت کې.
٨. غزوةسویق، ذی الحجی میاشت کې.
٥٥٦ . پوبنته: د هجرت په درپیم کال کې کوم غزوات واقع شوي دي?
خواب: ١. غزوة ذی امر، محرم کې.
٢. غزوة بحران، ریبع الاول کې.
٣. غزوة أحد، شوال کې.
٤. غزوة حمراء الاسد، شوال کې.
٥٥٧ . پوبنته: د هجرت په خلورم کال کې کوم غزوات واقع شوي دي?
خواب: ١. غزوةبني نضیر، ریبع الاول کې.
٢. غزوة بدر الثانية.
٥٥٨ . پوبنته: هغه کوم غزوات دي، چې په پنځم هجري کال کې واقع
شوي دي?
خواب:
١. غزوة دومة الجندي، ریبع الاول کې.
٢. غزوة الاحزاب، شوال کې.
٣. غزوةبني قريظه، ذی القعده کې.
٥٥٩ . پوبنته: هغه کوم غزوات دي، چې په شپږم هجري کال کې واقع
شوي دي?
خواب:
١. غزوةبني لحيان، جمادی الاولی کې.

٩٣

د خلاندہ اتلانو سیرت

- خواب: په پنځوسمه (٥٠) ورځ.
٥٥٢ . پوبنته: د تبوک غزا نه وروسته د کومې علاقې مسلمان
واکمن باندې محمد صلی الله علیه وسلم غایبانه جنازه کړي وه؟
خواب: د جبشي واکمن، اصحمه نجاشي باندې.
٥٥٣ . پوبنته: تبوک غزا نه وروسته د محمد صلی الله علیه وسلم
کومه لوروفات شوې وه؟
خواب: ام کلشوم رضي الله عنها، د عثمان رضي الله عنه دويمه
میرمن.
٥٥٤ . پوبنته: محمد صلی الله علیه وسلم شوک د هجرت په نهم (٩)
کال د ذې القعدي یا ذې الحجی په میاشت کې د حج د مناسکو
بنوولولپاره د حج د امير په صفت مکې ته لېپولی ووه؟
خواب: ابوبکر صدیق رضي الله عنه.
د محمد صلی الله علیه وسلم ټولو غزاګانو خلاصه:
٥٥٥ . پوبنته: د هجرت په دويم کال کې کومې غزاګانې ترسره شوي
دي؟
خواب: په لاندې دول دي.
١. غزوة الابواء، په صفر المظفر میاشت کې.
٢. غزوة بواء، ریبع الاول میاشت کې.
٣. غزوة سفوان، ریبع الاول میاشت کې.
٤. غزوة ذى العشيرة، جماد الاولی میاشت کې.
٥. غزوة بدر الكبرى، رمضان المبارک په اوسم (١٧).

٩٦

د خلانده اقلاتو سيرت

٥٦٥ . پوبنتنه: د خندق په غزا کې د مسلمانانو او کافرانو شمېر خومره وو؟

خواب: د مسلمانانو شمېر درې زره (٣٠٠٠) مجاهدين ول او د کافرانو شمېر لس زره (١٠٠٠) نفره ول.

٥٦٦ . پوبنتنه: د خيبر په غزا کې د مسلمانانو شمېر خومره وو؟

خواب: د مسلمانانو شمېر (١٤٠٠) خوارلس سوه مجاهدين ول.

٥٦٧ . پوبنتنه: د مؤته په غزا کې د مسلمانانو او کافرانو شمېر خومره وو؟

خواب: د مسلمانانو شمېر درې زره (٣٠٠٠) مجاهدين ول او د کافرانو شمېر دوه سوه زره (٢٠٠٠٠) نفره ول.

٥٦٨ . پوبنتنه: د تبوك په غزا کې د مسلمانانو او کافرانو شمېر خومره وو؟

خواب: د مسلمانانو شمېر دېرش زره (٣٠٠٠) مجاهدين ول او د کافرانو شمېر خلوبېښت زره (٤٠٠٠) نفره ول.

٥٦٩ . پوبنتنه: د مکې فتحې په غزا کې د مسلمانانو شمېر خومره وو؟

خواب: د مسلمانانو شمېر لس زره (١٠٠٠) مجاهدين ول.

٥٧٠ . پوبنتنه: د حنين په غزا کې د مسلمانانو شمېر خومره وو؟

خواب: د مسلمانانو شمېر دولس (١٢٠٠) زره مجاهدين ول.

٥٧١ . پوبنتنه: د حدیبي په صلحه کې د مسلمانانو شمېر خومره وو؟

خواب: خوارلس سوه (١٤٠٠) .

٩٥

د خلانده اقلاتو سيرت

٢. غزوة بنى المصطelic او غزوت المريسعه. يا ٦ه.

٣. غزوة ذى الغابة او غزوة ذى قرد، ربیع الاول کې.

٥٦٠ . پوبنتنه: د هجرت په اووم کال کې کوم غزوات واقع شوي دي؟

خواب: ١. غزوة خيبر وادي القرى، محرم کې.

٢. غزوة ذات الرقاع، ربیع الاول کې.

٥٦١ . پوبنتنه: په اتمه هجري کال کې کوم غزوات واقع شوي دي؟

خواب:

١. د مکې فتحه، په رمضان کې.

٢. غزوة حنين، دشوال مياشت د شنبې ورع.

٣. غزوة طايف، شوال کې.

٥٦٢ . پوبنتنه: د هجرت په نهم کال کې کوم غزوات واقع شوي دي؟

خواب: فقط غزوة تبوك.

٥٦٣ . پوبنتنه: د بدرا په غزا کې د مسلمانانو او کافرانو شمېر خومره وو؟

خواب: د مسلمانانو شمېر درې سوه ديارلس (٣١٣) مجاهدين ول او د کافرانو شمېر زر (١٠٠٠) نفره ول.

٥٦٤ . پوبنتنه: د أحد په غزا کې د مسلمانانو او کافرانو شمېر خومره وو؟

خواب: د مسلمانانو شمېر اووه سوه (٧٠٠) تنه وو او د کافرانو شمېر درې زره (٣٠٠٠) نفره ول.

٩٨

د خلانده اقلاتو سيرت

٥٧٩ . پونسته: محمد صلی الله علیه وسلم حجۃ الوداع (اخری حج) ادا
کولو لپاره مکې ته په کومه ورخ کې ورسپد؟
حواب: سه شنبه یا چهارشنبه.

٥٨٠ . پونسته: محمد صلی الله علیه وسلم حجۃ الوداع (اخری حج) د
هجرت په خوم کال ادا کړي دی؟
حواب: د هجرت په لسم (١٠) کال.

٥٨١ . پونسته: ایا محمد صلی الله علیه وسلم د ژوند په اخری ورخو
کې د أحد د شهیدانو په قبرونو د جنازې لمونع کړي وو؟
حواب: هو؛ محمد صلی الله علیه وسلم د هجرت په یو ولسم (١١) کال
د أحد په شهیدانو د جنازې لمونع ادا کړي وو.

٥٨٢ . پونسته: نبی کریم صلی الله علیه وسلم د خپل ژوند اخری جمعه
له کومې بی بی سره تېرہ کړي وو؟
حواب: د عایشې رضی الله عنها سره.

٥٨٣ . پونسته: د قران کریم هغه کوم سورت دی، چې په هغې کې د
محمد صلی الله علیه وسلم وفات ته اشاره شوې ۵۵ه؟
حواب: (سورة النص) اذا جاء نصر الله.

٥٨٤ . پونسته: د نبی کریم صلی الله علیه وسلم اخری مریضتیا له کوم
وخت نه شروع شوه؟
حواب: نبی کریم صلی الله علیه وسلم بقیع هدیرې ته د یوې جنازې
لپاره تللی وو، له هغې طرف نه په راتللو کې یې په سر درد شو، نوله
همدې ئای نه یې د مریضتیا شروع وشه.

٩٧

د خلانده اقلاتو سيرت

٥٧٢ . پونسته: محمد صلی الله علیه وسلم د ژوند په اخری رمضان
کې خورخې اعتکاف کړي وو؟
حواب: شل (٢٠) ورخې.

٥٧٣ . پونسته: د نبی علیه السلام حج په خه نوم یاد پېوی؟
حواب: حجۃ الوداع.

٥٧٤ . پونسته: محمد صلی الله علیه وسلم په کومه میاشت کې له
مدینې نه د مکې پرلور د حج ادا کولو لپاره روان شوی وو؟
حواب: د ذی القعده په میاشت کې.

٥٧٥ . پونسته: محمد صلی الله علیه وسلم په کومه ورخ حجۃ الوداع
(آخری حج) ادا کولو لپاره له مدینې نه مکې ته روان شو؟
حواب: د شنبې په ورخ له غرمې وروسته.

٥٧٦ . پونسته: محمد صلی الله علیه وسلم په کوم ئای کې د حجۃ
الوداع (آخری حج) لپاره احرام وتاره؟
حواب: په ذوالحیفہ نومې ئای کې.

٥٧٧ . پونسته: په حجۃ الوداع کې له محمد صلی الله علیه وسلم سره
خومړه صحابه کرامو د حج په ادا کولو کې ګډون کړي وو؟
حواب: سل زره (۱۰۰۰۰)، یا یولک او خلوبېنت زره (۱۴۰۰۰).

٥٧٨ . پونسته: محمد صلی الله علیه وسلم حجۃ الوداع (آخری حج) ادا
کولو لپاره مکې ته په کومه میاشت کې ورسپد؟
حواب: د ذی الحجه په خلورمه مکې ته ورسپد.

١٠٠

د خلاندہ اقلانو سیرت

خواب: د عایشی رضی الله عنها.

٥٩١ . پونتنه: د وفات په حالت کې د نبی کریم صلی الله علیه وسلم
له خولي نه اخري کوم کلمات ووتل؟

خواب: اللهم الرفيق الاعلى

٥٩٢ . پونتنه: د نبی کریم صلی الله علیه وسلم د مریضتیا په حالت
کې، ابوبکر صدیق رضی الله عنہ په خومره لمونځونو کې امام پاتې
شو؟

خواب: په اولس (١٧) لمونځونو کې

٥٩٣ . پونتنه: محمد صلی الله علیه وسلم د مریضتیا په حالت کې د
نبوي مسجد په امامت خوک مقرر کړي وو؟

خواب: ابوبکر صدیق رضی الله عنہ.

٥٩٤ . پونتنه: نبی کریم صلی الله علیه وسلم د غزا لپاره په اخراج کې
کوم لښکر تیار کړي وو؟

خواب: د اسامه بن زید رضی الله عنہ لښکر.

٥٩٥ . پونتنه: محمد صلی الله علیه وسلم له وفات نه یوه اونۍ
وراندي خه وکړل؟

خواب: ناروغتیا یې ورع په ورع زیاتې دله، خپلو بیسیانو خخه یې
پونتنه وکړه، چې زه به سبا او بل سبا چا سره یم؟ هغوي رضی الله
عنهن د ده په مطلب پوه شوی، نواجازه یې ورکړه، چې بې له نوبته د
خپلې خوبنې خای (عایشی رضی الله عنها خونې)، ته ولار شي.

٥٩٦ . پونتنه: محمد صلی الله علیه وسلم له وفات خخه یوه اونۍ
وراندي د عایشی رضی الله عنها خونې ته چا راوست؟

٩٩

د خلاندہ اقلانو سیرت

٥٨٥ . پونتنه: د محمد صلی الله علیه وسلم مریضتیا د راتلو دقیق
وخت کوم یو وو؟

خواب: د صفرې د میاشتې نهه ويشتمن (٢٩)، د هجرت یوولسم (١١)
او د دوشنبې ورخ وه.

٥٨٦ . پونتنه: نبی کریم صلی الله علیه وسلم د مریضتیا په حالت کې
څو ورځې خلکو ته لمونځ ورکړي وو؟

خواب: یوولس (١١) ورځې.

٥٨٧ . پونتنه: د محمد صلی الله علیه وسلم د مریضتیا تولې خو
ورځې وې؟

خواب: خوارلس (١٤) ورځې.

٥٨٨ . پونتنه: د نبی کریم صلی الله علیه وسلم د ژوند وروستی عمل
کوم یو وو؟

خواب: د مساوک استعمال.

٥٨٩ . پونتنه: ځېنې خلک وايی، چې نبی کریم صلی الله علیه وسلم
وفات نه دی او هسې (وصال) یې کړي، ایا دا عقیده صحیح ده؟

خواب: نه؛ دا عقیده غلطه ده، نبی کریم صلی الله علیه وسلم وفات
دی، د عامو انسانانو په شان مرګ پرې راغلی او له وجود نه یې روح
قبض شوی، خو دومره ده چې د بزخ ژوند الله تعالى ورنصب کړي
او د بزخ ژوند د دنیا له ژوند نه جدا دی.

٥٩٠ . پونتنه: نبی کریم صلی الله علیه وسلم د چا په کوته کې وفات
شو؟

١٠٢

د خلاندہ اقلانو سیرت

اووه (٧) دیناره ول، هغه يې خیرات کړل او خپله وسله يې مسلمانانو ته وښله، په همدي شپه عايشې رضي الله عنها د خپلې ګاونډۍ خخه د لاتین لپاره تیل وغونېتل او د محمد صلی الله علیه وسلم زغره له يو یهودي سره د دېرش (٣٠)، پیمانو یعنې پنځه اویا (٢٥) کيلو ګرام او ریشو په بدل کې ګرو وه.

٦٠ . پوبنتنه: محمد صلی الله علیه وسلم د ژوند په اخري ورځ خه وکړل؟

خواب: صحابه کرام يې د سهار په لمانځه ولار ولیدل، چې د هغوي په ليدو دېر خوبن شو، بیا يې د خابت په وخت کې فاطمه رضي الله عنها ځان ته راتنډې کړه او غوب کې، يې ورته خه وویل: هغې وژل، له لپه ځنډه وروسته يې بیا راوغونېتله دا حل يې له پتې خبرې او رېدلو وروسته وختنل.

عايشې رضي الله عنها چې ترې بیا د ژړا او خندا پوبنتنه وکړه، نو فاطمې رضي الله عنها ورته وویل: لومړۍ حل يې راته وویل چې زه به په همدي مرض کې وفات کېږم، نوما وژړل او په دویم حل يې چې خبره کرم، چې د کورنۍ لومړنۍ غږې زه یم، چې ورسه یو ځای شم، نوما خوشحالی اظهار کړه.

٦١ . پوبنتنه: محمد صلی الله علیه وسلم د عمر په وروستي وخت کې کوم وصیتونه کړي ول؟

خواب: ۱. د عربو له جزیرې خخه د یهودانو، نصارا او مشرکانو ويستل.

۲. میلمنو او استازو ته په نښه ډول نښه راغلاست او پالنه يې کوئ.

١٠١

خواب: د عايشې رضي الله عنها خونې ته په داسي حال کې لار، چې لاسونه يې په فضل بن عباس او بل يې په علي بن ابی طالب رضي الله عنهمما اچولي وو، سر يې ترلې او پښې يې په ځان پسې کشكولې او د ژوند اخري اوئي يې د عايشې رضي الله عنها په خونه کې تیره کړه.

٥٩٧ . پوبنتنه: محمد صلی الله علیه وسلم له وفات خخه پنځه ورځې وړاندې خه وکړل؟

خواب: د محمد صلی الله علیه وسلم تبه ډېر سخته شوه چې بې هوشه شو او ويې فرمایل: د مختلفو خاګانو اوه (٧) بوکې اویه راياندې واچوئ، ترڅو خلکو ته ورشم او ځښې وصیتونه ورته وکرم.

٥٩٨ . پوبنتنه: محمد صلی الله علیه وسلم له وفات نه خلور ورځې وړاندې خه وکړل؟

خواب: د پنج شنبې په ورځ په داسي حال کې چې دردونه يې خورا سخت شوي ول، ويې ويل: زر شع چې يو لیک درته ولیکم چې ستاسي د هر خه لارښونه پکې وي او تاسي بیا لار ورکه نه کړئ، خو په خونه کې عمر رضي الله عنها او نور کسان ناست ول، عمر رضي الله عنها وویل: محمد صلی الله علیه وسلم درد اخیستی دی، قران کريم او حدیث شته، د الله تعالی کتاب د هر خه لپاره بس دی.

٥٩٩ . پوبنتنه: محمد صلی الله علیه وسلم له وفات خخه یوه ورځ وړاندې خه وکړل؟

خواب: له وفات خخه یوه ورځ وړاندې د یکشنبې په ورځ محمد صلی الله علیه وسلم خپل تول غلامان ازاد کړل او په کور کې يې

١٠٤

د خلانده اقلاتو سيرت

خواب: د هجرت یوولسم (١١) کال، د ربیع الاول دولسم (١٢)، د دوشنبې ورځ، د غرمې وخت وو.

٦٠٧ . پوبنته: محمد صلی الله علیه وسلم د خو کالو په عمر وفات شوی؟

خواب: د دري شپته (٦٣) کالو او خلورو ورځو په عمر

٦٠٨ . پوبنته: محمد صلی الله علیه وسلم ته غسل کومو صحابه کرامو ورکړۍ وو او په کومه طریقه؟

خواب: محمد صلی الله علیه وسلم ته غسل د جامو له پاسه ورکړل شو او غسل ورکونکي: (عباس، علي، فضل، قشم، شقران، اسامه بن زيد او اوس بن خولي) ول. عباس او فضل او قشم به یې جسد مبارک اړولو او اسامه او شقران به پري او به اچولي او علي به وينځلوا رضي الله عنهم اجمعین.

٦٠٩ . پوبنته:نبي کريم صلی الله علیه وسلم چېرته دفن شو؟

خواب: د عاپشې رضي الله عنها په کوتې کې دفن شو، په کومه بستره کې چې نبی عليه السلام وفات شو، هماګه یې راتوله کړه او د هنځی لاندې یې قبر ورته وواهه او ابو طلحه رضي الله عنه ورته په قبر کې لحد جور کړ.

٦١ . پوبنته: په محمد صلی الله علیه وسلم د جنازې لمونځ خنګه وشو؟

خواب: په نبی کريم صلی الله علیه وسلم په اجتماعي شکل د جنازې لمونځ نه دی شوی، خلک به ډلي ډلي راتلل او د جنازې لمونځ به پري

١٠٣

د خلانده اقلاتو سيرت ۳. په قران کريم او سنت باندي مظبوط پاتې کېدل، يا د اسامه رضي الله عنه لښکر لپېل.

٦٠٢ . پوبنته: د محمد صلی الله علیه وسلم اخري لمونځ چې صحابه کرامو ته یې ورکړۍ وو، کوم لمونځ دی؟

خواب: د مابنام لمونځ وو، چې سورت المرسلات یې پکې ولوست.

٦٠٣ . پوبنته: محمد صلی الله علیه وسلم د حج ادا کولو لپاره له مدینې نه د مکې په طرف د کومې میاشتې په خوم تاريخ حرکت کړي وو؟

خواب: د ذي القعدي په (٢٦) نېټه، د شنبې په ورځ، رسول الله صلی الله علیه وسلم د تګ لپاره ویستان بمنځ، عطر یې استعمال، خادر او لنګ یې له خان خڅه تاواه، د قرباني خاروي یې نښه او له غرمې نه وروسته له مدینې منوري خڅه د مکې په لوري روان شو.

٦٠٤ . پوبنته: محمد صلی الله علیه وسلم له هجرت خڅه وروسته خو جبونه او خو عمرې ادا کړې وي؟

خواب: نبی صلی الله علیه وسلم یو حج او خلور عمرې ادا کړې وي.

٦٠٥ . پوبنته: محمد صلی الله علیه وسلم د ژوند په وروستې ورځ، صحابه کرام په کوم لمانځه ولار ولیدل؟

خواب: د سهار په لمانځه.

٦٠٦ . پوبنته: د نبی کريم صلی الله علیه وسلم د وفات نېټه کومه یوه ده؟

١٠٦

د خلاندە اقلاتو سيرت

خواب: ابوبکر صديق رضي الله عنه له خپل کور خخه چې په (سنح) کې وو، په اس سپور راغي، مخامن جومات ته ولار او پرته له دې چې له چا سره خبرې وکري، د عايشې رضي الله عنها خونې ته دنه او محمد صلي الله عليه وسلم ته ورنژدي شو او په مخ يې بىكل کړ او په ژرا کې يې وویل «زما مور او پلار له تا خارشه! لوی الله تعالى تا دوه خل نه مر کوي، مرګ يې چې درته ليکلى وو، تا ولید» او ييا بهر شو گوري، چې عمر رضي الله عنه خلکو ته خبرې کوي، ابوبکر صديق رضي الله عنه ورته وویل «عمره! کينه». خو عمر رضي الله عنه د کیناستلو نه وو، ابوبکر صديق رضي الله عنه خلکو ته خطبه ويله او دا ايت يې ولوست: ﴿وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَّتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ أَفَإِنْ مَاتَ أَوْ قُتِلَ انْقَلَبَتْ عَلَىٰ أَعْقَابِكُمْ ۖ وَمَنْ يَنْقِلِبْ عَلَىٰ عَرْقَبَيْهِ فَلَنْ يَضُرَّ اللَّهَ شَيْئًا ۖ وَسَيَجْزِي اللَّهُ الشَّكِّرِيْنَ﴾.

(آل عمران ١٤٤)

ثيابه: محمد صلي الله عليه وسلم نور خه نه دې، مګر صرف يو پېغمبر دې، له هغه نه مخکې نور پېغمبران هم تېر شوي دي، نو که هغه ومرې يا ووژل شي؛ نو تاسي به په خپل پوندو په شاګرځئ؟ په ياد ولرئ خوک چې په شاواوري هغه به الله تعالى ته هېڅ زيان ونه رسوي، البتنه خوک چې د الله تعالى شکر ايستونکي بندگان شي هفو ته به الله عالي د دي بدله ورکري.

١٠٥

د خلاندە اقلاتو سيرت

هر چا انفرادي کاوه، لومړۍ جنازه پري خپل خلکو وکړه، ييا مهاجرینو، ييا انصارو ييا بنټو او ييا مشومانو.

٦١١ . پوښته: محمد صلي الله عليه وسلم په کومه ورخ دفن شو؟

خواب: د چهارشنبې په شپه ناوخته دفن شو.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَىٰ مُحَمَّدٍ، وَعَلَىٰ آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ، وَعَلَىٰ آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، وَبَارِكْ عَلَىٰ مُحَمَّدٍ، وَعَلَىٰ آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا بَارَكْتَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ، وَعَلَىٰ آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ.

٦١٢ . پوښته: د محمد صلي الله عليه وسلم د وفات باره کې د عمر رضي الله عنه درېغ خه وو؟

خواب: له دېر غم خخه له واکه وتلى وو او په چېغو کې يې ويل: چېني منافق خلک خيال کوي، چې محمد صلي الله عليه وسلم وفات شوي دي، نه! نه! محمد صلي الله عليه وسلم نه دې وفات شوي، د موسى (عليه السلام) په شان خپل رب العزت ته ورغلې دی (موسى عليه السلام خلوپښت ٤٠) ورځې له خپل قوم خخه ورک وو، ييا وروسته له هغه چې خلکو په مرګ خوله نبورولي وه، ژوندي او روغ رمت راغي.

قسم په الله تعالى چې په همدي ډول به محمد صلي الله عليه وسلم هم بېرته راشي او د هغو منافقانو لاسونه او پښې به پري کري، چې او سن هغه مر ګنني.

٦١٣ . پوښته: د محمد صلي الله عليه وسلم د وفات باره کې د ابوبکر صديق رضي الله عنه درېغ خه وو؟

١٠٨

د خلاندہ اقلاتو سیرت

خواب: د خدیجۃ الکبری رضی اللہ عنہا له وفات خخه وروسته په نژدی موده کې، د نبوت په لسم (۱۰) کال، د شوال په میاشت کې یې واده کړي وه.

٦٢٠ . پوبنته: محمد صلی اللہ علیہ وسلم عایشہ بنت ابی بکر صدیق رضی اللہ عنہا کله په نکاح کړي وه؟

خواب: له هجرت نه دوه کاله او پنځه میاشتې مخکې چې عایشہ رضی اللہ عنہا شپږ کلنہ وه، کوزدہ یې وکړه او د هجرت په اوومه (۲) میاشت یې واده وکړ، چې عایشہ رضی اللہ عنہا نهه (۹) کلنہ وه، په نسخو کې یې یواخې عایشہ رضی اللہ عنہا پیغله واده کړي وه.

٦٢١ . پوبنته: محمد صلی اللہ علیہ وسلم حفصہ بنت عمر رضی اللہ عنہا کله په نکاح کړي وه؟

خواب: د هجرت په درپیم (۳) کال.

٦٢٢ . پوبنته: محمد صلی اللہ علیہ وسلم زینب بنت حزیمه رضی اللہ عنہا چې په ام المساکین (د مسکینانو مور باندې مشهوره وه، کله په نکاح کړي وه؟

خواب: د هجرت په خلورم (۴) کال واده او له واده خخه دوه یا درې میاشتې وروسته وفات شو.

٦٢٣ . پوبنته: محمد صلی اللہ علیہ وسلم، اُم سَلَّمَةَ هند بنت ابی امیه رضی اللہ عنہا کله په نکاح کړي وه؟

خواب: د هجرت په خلورم (۴) کال د شوال په میاشت کې یې واده کړي وه.

١٠٧

نبوي کورني

٦١٤ . پوبنته: محمد صلی اللہ علیہ وسلم له خدیجې رضی اللہ عنہا سره په خوکلنی کې واده کړي وو؟

خواب: په پنځه ويشت (۲۵) کلنی کې او خدیجہ رضی اللہ عنہا خلوپښت کلنہ وه.

٦١٥ . پوبنته: د خدیجې رضی اللہ عنہا خخه محمد صلی اللہ علیہ وسلم خو لورگانې درلودلې؟

خواب: خلور (۴) لورگانې چې (زینب، رقیه، ام کلشوم او فاطمه رضی اللہ عنہ وې).

٦١٦ . پوبنته: زینب رضی اللہ عنہا چاته واده شوې وه؟

خواب: زینب رضی اللہ عنہا ابوالعاص بن الریبع ته واده شوې وه.

٦١٧ . پوبنته: رقیه رضی اللہ عنہا او ام کلشوم رضی اللہ عنہا چاته واده شوې وې؟

خواب: دواړه یوې بلې پسې له وفات خخه وروسته عثمان رضی اللہ عنہ په نکاح کړي وې.

٦١٨ . پوبنته: فاطمه رضی اللہ عنہا چاته واده شوې وه؟

خواب: علی بن طالب رضی اللہ عنہ ته واده شوې وه.

٦١٩ . پوبنته: محمد صلی اللہ علیہ وسلم، سوده بنت زمعة رضی اللہ عنہا کله په نکاح کړي وه؟

١١٠

د خلاندہ اتلانو سیرت

خواب: دا له دې وړاندې د عبیدالله بن جحش نسخه وه، د میره په ملتیا یې جبشي ته هجرت وکړ، خو میره یې هملته مرتد شو او ورپیسي په نصرانی عقیده مړ شو او ام حبیبه په اسلام ټینګه مهاجره کونله پاتې شوه، کله چې محمد صلی الله علیه وسلم د هجرت په اووم (۷)، کال د محرم په میاشت کې عمرو بن امية الضرمي د یولیک سره د خپل استازی په توګه نجاشی ته واستاوه او له ام حبیبی سره یې د واده وړاندیز هم کړي وو، نجاشی وړاندیز ومانه او ام حبیبه یې محمد صلی الله علیه وسلم ته په نکاح ورکړه.

٦٢٧ . پوبنتنه: محمد صلی الله علیه وسلم، صفیه بنت حیی بن اخطب رضی الله عنها کله په نکاح کړي وه؟

خواب: د خیبر د فتحې په اوږدو کې پندي شوه، محمد صلی الله علیه وسلم لوړۍ ازاده او بیا یې د فتحې له بشپړدلو وروسته په نکاح کړه.

٦٢٨ . پوبنتنه: محمد صلی الله علیه وسلم، میمونه بنت الحارث رضی الله عنها کله په نکاح کړي وه؟

خواب: د هجرت په اووم (۷) کال د ذې القعدي په میاشت کې د قضایې عمری له بشپړلوا وروسته.

٦٢٩ . پوبنتنه: محمد صلی الله علیه وسلم له خوښو سره نکاح ګانی کړي وي؟

خواب: (۱۱) یېیانو سره چې خدیجه رضی الله عنها او زینب بنت خزيمة یې په ژوند کې وفات شوې وي او نورې د محمد صلی الله علیه وسلم له وفات خخه وروسته وفات شوې.

١٠٩

د خلاندہ اتلانو سیرت

٦٢٤ . پوبنتنه: محمد صلی الله علیه وسلم، زینب بنت جحش رضی الله عنها کله په نکاح کړي وه؟

خواب: زینب بنت جحش رضی الله عنها د محمد صلی الله علیه وسلم د ترور لوروه، لوړۍ یې زید بن حارثه رضی الله عنده سره واده کړي وو، خو هغه طلاقه کړه، بیا الله تعالی په دې هکله وحې نازله کړه چې: **﴿فَلَمَّا قُضِيَ زَيْدُ مَنْهَا وَطَرَأَ زَوْجُنَّكَهَا﴾**.

ژباره: کله چې زید ترې خپله اړتیا پوره کړه، نو هغه موتابه په نکاح کړه.

او محمد صلی الله علیه وسلم د زینب بنت جحش رضی الله عنها سره د هجرت په پنځم کال د ذې القعدي په میاشت کې واده کړي وو.

٦٢٥ . پوبنتنه: محمد صلی الله علیه وسلم، جویریه بنت الحارث رضی الله عنها کله په نکاح کړي وه؟

خواب: نوموري د بنی المصطلق د بندیانو په وېش کې د ثابت بن قيس بن شناس رضی الله عنہ په برخه رسپدلي وه او هغه مکاتبه کړه (چې د یو معلوم مقدار مال په بدل کې د غلام ازادول دي)، نو محمد صلی الله علیه وسلم د جویریه بنت الحارث رضی الله عنها د کتابت روښي، ادا کړي او د هجرت په شپږم کال د شعبان په میاشت کې یې واده کړه.

٦٢٦ . پوبنتنه: محمد صلی الله علیه وسلم، ام حبیبة رملة بنت ابی سفیان رضی الله عنها کله په نکاح کړي وه؟

١١٢

د خلاندە اتلاتو سيرت

داسي منونكى انليوالان ترپ راچاپىروي، چې هري خبى ته يې غوب، غوبوي او د هري غوبىنى په پوره کولو کې يې يوله بل خخه وراندى كېبىي، هغه مئل شوی مشردى، چې نه يې تندى گونخى وي او نه يې خبى بايىزه وي

د خلفاء راشدينو سيرت

لومرى: ابوبكر صديق رضي الله عنه

٦٣٢ . پوبنته: ابوبكر صديق رضي الله عنه له عام الفيل نه خو كاله وروسته پيدا شوي دي؟

حواب: دوه نيم كاله وروسته.

٦٣٣ . پوبنته: د ابوبكر صديق رضي الله عنه خپل نوم خه وو؟

حواب: عبدالله.

٦٣٤ . پوبنته: د ابوبكر صديق رضي الله عنه پلار خه نوم بېي؟

حواب: د پلار نوم يې عثمان دى او په ابو حافه باندى مشهور وو.

٦٣٥ . پوبنته: د ابوبكر صديق رضي الله عنه پلار په کوم کال کې اسلام قبول کړ؟

حواب: د مکې د فتحې په کال کې.

٦٣٦ . پوبنته: د ابوبكر صديق رضي الله عنه د نيكه نوم خه وو؟

حواب: عامر.

٦٣٧ . پوبنته: د ابوبكر صديق رضي الله عنه نسب د محمد صلى الله عليه وسلم نسب سره په خوم نيكه کې يو خاي كېبىي؟

حواب: په اووم (٧) نيكه (کعب ابن لؤى) کې سره يو خاي كېبىي.

١١١

د خلاندە اتلانو سيرت

٦٣٠ . پوبنته: محمد صلى الله عليه وسلم تولې خو وينخى درلودلى؟ حواب: دوه وينخى؛ چې يوه يې ماريه القطبه وه، چې د مقوقس پاچا له لوري ورته ببنل شوي وه او دويمه ريحانه بنت زيد النضرىيه يا القرضىيه وه، چې د قريظه وو په بنديانو کې راغلى وه، محمد صلى الله عليه وسلم خان ته خوبىه كره.

٦٣١ . پوبنته: ام معبد الخزاعيه د محمد صلى الله عليه وسلم د بنايسته بدن باره کې خپل خاوند ته خنگه يادونه کړي وه؟

حواب: ام معبد الخزاعيه د محمد صلى الله عليه وسلم يادونه خپل مېره ته وروسته له دې چې مدینې ته د هجرت په لار کې يې ليدلې وو، په دا ډول کوي: خليلدونكى رئىك، روپسانه مخ، بىكلې بدن چې نه دېر ډبل او نه دېر نرۍ وو، تول جورېت يې خورا به شوي وو، د اوږدو بنو په منځ کې تکي تورې سترګې، د غې غې خښتن او د نرۍ لوري غاري درلودونكى، ګردي تورې سترګې يې د نرۍ او اوږدو وريئو لاندې وي، وېښتان يې تک تورول، چې چې وي، نو دروند بىكارې او چې خبى کوي، نو هر خوک د خان پر لوري متوجه کوي، له لري خخه د تولو په منځ کې تر هر چا غوره او ويارمن او له تزدي خخه تر هر چا بىكلې بىكارې، خوبې غوشې خبى کوي، نه مجھولې او لنډې او نه بې فايدې او بدې وي ته به وايې لکه د غارکې ملغاري يوه په بلې پسې را روانې وي!

د منځنې، ونبي خښتن وو، نه هومره لنډ وو چې په سترګو کې تېت وېرينېي او نه هومره لور چې بد بىكاره شي، د دوه لېستو تر منځ د هغې درېيمې لېستې په شان وو، چې تر تولو بىكلې او تازه بېينېي!

١١٤

د خلانده اتلانو سيرت

خواب: د جمعې په ورځ.

٦٤٦ . پوبنته: ابویکر صديق رضي الله عنه په کومه مياشت او په خوم تاریخ وفات شوی؟

خواب: د جُمادی الثاني مياشتې په درويشتم (٢٣) تاریخ وفات شوی دي.

٦٤٧ . پوبنته: د ابویکر صديق رضي الله عنه د جناري لمونع چا ادا کړي؟

خواب: عمر بن خطاب رضي الله عنه.

٦٤٨ . پوبنته: د ابویکر صديق رضي الله عنه د خلافت لوړۍ کار کوم يو وو، چې ترسه يې کړي؟

خواب: غزا ته د اسامه بن زيد رضي الله عنه لنکر لپېل وو.

٦٤٩ . پوبنته: د ابویکر صديق رضي الله عنه د خلافت په وخت کې هغه کوم يو نېک انسان وو، چې د (اسودعنسي) لخوا اور ته غورخول شوی وو، خو هغه رب العزت له اور خخه روغ راویستي وو؟

خواب: هغه نیک انسان ابو مسلم الحولاني نومپده.

٦٥٠ . پوبنته: د محمد صلى الله عليه وسلم په ژوندون باندې کومو دوه کسانو د پیغمبری دعوه کړي وه؟

خواب: اسودعنسي او ميسلمة الکذاب.

٦٥١ . پوبنته: اسود عنسي کذاب چې د پیغمبری دعوه يې کړي وه، د چالخوا ووژل شو؟

جواب: د فيروز الدیلمي او د هغه د ملګرو لخوا ووژل شو.

١١٣

د خلانده اتلانو سيرت
٦٣٨ . پوبنته: ابویکر صديق رضي الله عنه په قريشو کې کومې قبيلې سره تراولري؟

خواب: بنو تيم قبيلې ته منسوب دي.

٦٣٩ . پوبنته: د ابویکر صديق رضي الله عنه مورڅه نومېږي؟
خواب: ام الخير.

٦٤٠ . پوبنته: د ابویکر صديق رضي الله عنه دویم لقب شه وو؟
خواب: عتيق.

٦٤١ . پوبنته: ابویکر صديق رضي الله عنه ته صديق په شه وجهه باندې ويل کېږي؟

خواب: د اسرا او معراج واقعي لوړۍ تصدق ابویکر صديق رضي الله عنه کړي وو.

٦٤٢ . پوبنته: د ابویکر صديق رضي الله عنه په خلافت باندې لوړۍ بیعت چا وکړي؟

خواب: عمر بن خطاب رضي الله عنه.

٦٤٣ . پوبنته: ابویکر صديق رضي الله عنه په کومه غزوه کې د کور تول مال صدقه کړي وو؟

خواب: په تبوک غزا کې.

٦٤٤ . پوبنته: ابویکر صديق رضي الله عنه د هجرت په خوم کال وفات شوی؟

خواب: د هجرت په ديارلس (١٣) کال.

٦٤٥ . پوبنته: ابویکر صديق رضي الله عنه په کومه ورځ وفات شوی؟

١١٦

د خلاندہ اتلاتو سیرت

٦٥٨ . پونسته: معاذ بن جبل رضي الله عنه په خو کلنی کې وفات
شوی؟

حواب: په دېرش (٣٠) کلنی کې.

٦٥٩ . پونسته: مسلمة الكذاب په کوم غزا کې ووژل شو؟
حواب: د یمامه په غزا کې.

٦٦٠ . پونسته: مسلمة الكذاب د چا لخوا ووژل شو؟

حواب: د وحشی ابن حرب رضي الله عنه لخوا ووژل شو.

٦٦١ . پونسته: د یمامه په غزا کې خومره حافظان صحابه کرام
شهیدان شوي ول؟

حواب: دولس سوه (١٢٠٠) د قران کريم حافظان صحابه.

٦٦٢ . پونسته: د یمامه په غزا کې په حدیقة الموت باغ کې د میسلمة
الکذاب خومره لبىکر له منځه تللى وو؟

حواب: په روایتونو کې دوه ارقامه بنسودل شوي: لس زره (١٠٠٠) او
بل یو یشت زره (٢١٠٠٠) دی.

٦٦٣ . پونسته: حدیقه الموت باغ چا فتحه کړ؟

حواب: خالد بن ولید رضي الله عنه.

٦٦٤ . پونسته: خالد بن ولید رضي الله عنه د عراق فتوحات په خومره
موده کې ترسره کړل؟

حواب: په خوارلسو (١٤) میاشتو کې.

٦٦٥ . پونسته: له خالد بن ولید رضي الله عنه سره د عراق په فتوحاتو
کې خومره مجاهدین مله ول؟

١١٥

د خلاندہ اتلاتو سیرت

٦٥٢ . پونسته: د ابویکر صديق رضي الله عنه د خلافت په لوړیو کې
کومو قبيلو ارتداد اختيار کړي وو؟

حواب: کينده قبیلې، ملحج قبیلې، ربیعه قبیلې، بنو حنیفه قبیلې،
بنو سولیم قبیلې، کنانه قبیلې، بنو ثؤئ قبیلې، بنو عامر قبیلې،
بنو تمیم قبیلې او داسې نورو قبیلو ارتداد اختيار کړي وو.

٦٥٣ . پونسته: بنو ثؤئ قبیله چې ارتداد یې اختيار کړي وو، ابویکر
صديق رضي الله عنه کوم صحابي د دعوت لپاره وروپه، چې بیا په
اسلام کې داخله شي؟

حواب: عدي ابن حاتم رضي الله عنه.

٦٥٤ . پونسته: د ابویکر صديق رضي الله عنه د خلافت په وخت کې
کومې کاهینې نسخې د نبوت دعوه کړي وه؟

حواب: سجاح بنت الحارث.

٦٥٥ . پونسته: د یمامه په غزا کې د مسلمة الكذاب لبىکر خومره
وو؟

حواب: خلوپښت زره (٤٠٠٠) عسکرول.

٦٥٦ . پونسته: ثابت ابن قيس رضي الله عنه په کوم غزا کې شهید
شوی؟

حواب: د یمامه په غزا کې.

٦٥٧ . پونسته: د یمامه په غزا کې چې د میسلمة الكذاب لبىکر له
ماتې سرمخ شو، کوم باغ ته یې فنا یوره؟

حواب: حدیقة الموت باغ ته.

- ◆ ٦٧٤ . پونسته: د يرموک په غزا کې د مسلمانانو لښکر خومره وو؟
خواب: د ربيع الاول په میاشت کې .
٦٧٥ . پونسته: د يرموک په غزا کې د دبمن خومره عسکر ووژل
شول؟
خواب: يو لک او د پرش زره (۱۳۰۰۰).
٦٧٦ . پونسته: د يرموک په غزا کې خومره صحابه کرام شهیدان
شوي ول؟
خواب: درې زره (۳۰۰۰).
٦٧٧ . پونسته: د يرموک د غزا په لومړۍ، ورځ د غزا قومنده د چا په
لاس کې وه؟
خواب: د خالد بن ولید رضي الله عنه.
٦٧٨ . پونسته: د يرموک غزوه د کوم خلیفه په وخت کې واقع شوي
وه؟
خواب: د ابوبکر صديق رضي الله عنه په خلافت کې واقع شوي وه.
٦٧٩ . پونسته: د يرموک غزا فتحه د چا په لاس وشه؟
خواب: د خالد بن ولید رضي الله عنه په لاس.
٦٨٠ . پونسته: په لومړي ئڅل د قران کريم د راجمع کولو مشوره
ابوبکر صديق رضي الله عنه ته چا ورکړي وه؟
خواب: عمر بن خطاب رضي الله عنه.

- ◆ ٦٦٦ . پونسته: د ابوبکر صديق رضي الله عنه د خلافت په دور کې په
عمان علاقه کې چا د پېغمبری دعوه کړي وه؟
خواب: د لاقیت ابن مالک په نوم یو کس وو.
٦٦٧ . پونسته: د ابوبکر صديق رضي الله عنه د خلافت په وخت کې
لومړۍ جزيه د کوم ځای له خلکو څخه واخیستل شوه?
خواب: د عراق حیره علاقې او سپدونکو څخه واخیستل شوه.
٦٦٨ . پونسته: د ابوبکر صديق رضي الله عنه د خلافت په موده کې
رومیانو خومره لښکرد مسلمانانو ختمولو لپاره تیار کړي و؟
خواب: دوه لکه خلوپښت زره (۲۴۰۰۰).
٦٦٩ . پونسته: د کسرا نایب هرمز په کومه غزا کې ووژل شو؟
خواب: په ذات السلاسل غزا کې.
٦٧٠ . پونسته: د ابوبکر صديق رضي الله عنه په خلافت کې د ذات
السلاسل جګړي فتحه د چا په لاس وشه؟
خواب: د خالد بن ولید رضي الله عنه په لاس.
٦٧١ . پونسته: د ابوبکر صديق رضي الله عنه د خلافت په موده کې د
انبار فتحه د چا په لاس شوي وه؟
خواب: د خالد بن ولید رضي الله عنه.
٦٧٢ . پونسته: د يرموک غزا د هجرت په شوم کال واقع شوي وه؟
خواب: د هجرت په ديارلس (۱۳) کال.
٦٧٣ . پونسته: د يرموک غزا په کومه میاشت کې واقع شوي وه؟

١٢٠

د خلانده اقلانو سيرت

٦٨٨ . پوبنته: عمر رضي الله عنه د بعثت (نبوت) په خوم کال د اسلام
په مبارک دين مشرف شو؟
خواب: د نبوت په شپږم (٦) کال.

٦٨٩ . پوبنته: عمر رضي الله عنه په کومه اسم کنيه باندي مشهور
وو؟

خواب: ابوالحفص.

٦٩٠ . پوبنته: مدینې ته د هجرت پرمهاں د عمر رضي الله عنه ملګري
څوک وو؟

خواب: عياش ابن ابي ربيعة رضي الله عنه.

٦٩١ . پوبنته: عمر رضي الله عنه د چا لخوا خليفة وتاکل شو؟
خواب: د ابوبكر صديق رضي الله عنه لخوا.

٦٩٢ . پوبنته: هغه کوم شخص دی، چې په لوړۍ حل هغه ته
امير المؤمنين ويل شوی؟

خواب: عمر بن خطاب رضي الله عنه.

٦٩٣ . پوبنته: عمر رضي الله عنه ته په لوړۍ حل د امير المؤمنين
لقب چا انتخاب کړ؟

خواب: مغييره ابن شعبه رضي الله عنه.

٦٩٤ . پوبنته: په مسلمانانو کې هجري قمري تاريخ لوړۍ د چا
لخوا مروج شو؟

خواب: د عمر بن خطاب رضي الله عنه لخوا.

١١٩

د خلانده اقلانو سيرت

٦٨١ . پوبنته: ابوبكر صديق رضي الله عنه په لوړۍ حل چاته د قران
کريم د راجمع کولو امر کړي وو؟
خواب: زيد بن ثابت رضي الله عنه ته.

٦٨٢ . پوبنته: قران کريم د لوړۍ حل لپاره په څه شي باندي ليکل
شوي وو؟

خواب: د خرما د ونې په پوستکي ليکل شوي وو.

٦٨٣ . پوبنته: د ابوبكر صديق رضي الله عنه د خلافت دوره خومره
وخت وه؟

خواب: دوه (٢) کاله او درې (٣) مياشتې.

دويم: عمر بن خطاب رضي الله عنه

٦٨٤ . پوبنته: د عمر بن خطاب رضي الله عنه درېيم پلار پوري
نومونه واخلئ؟

خواب: عمر بن خطاب بن نفيل بن عبد العزى.

٦٨٥ . پوبنته: عمر بن خطاب رضي الله عنه په قريشو کې له کومې
قبيلې سره اريکه درلوده؟

خواب: بنی عدي قبيلې سره.

٦٨٦ . پوبنته: د عمر بن خطاب رضي الله عنه د مورنوم شه وو؟

خواب: حنتمه.

٦٨٧ . پوبنته: عمر رضي الله عنه د محمد صلى الله عليه وسلم شخه
خومره وخت وروسته پيدا شوي دي؟

خواب: ديارلس (١٣) کاله.

١٢٢

د خلانده اقلانو سيرت

٦٩٥ . پونسته: د عمر بن خطاب رضي الله عنه د خلافت په وخت کې د
خالد بن ولید رضي الله عنه پر ئاي خوك د مسلمانانو د لښکر
عمومي قومندان وتاکل شو؟

حواب: ابو عبيدة بن الجراح رضي الله عنه.

٦٩٦ . پونسته: له جزيرة العرب نه په لوړۍ ئحل يهود او نصارا چا
وشړل؟

حواب: عمر بن خطاب رضي الله عنه.

٦٩٧ . پونسته: د عمر بن خطاب رضي الله عنه د خلافت په وخت کې د
نوی پیدا شوي ماشوم لپاره د کال خومره خرچه تاکل شوې وه؟

حواب: سل (١٠٠) درهمه.

٦٩٨ . پونسته: د عمر بن خطاب رضي الله عنه د خلافت په وخت کې
ابو هریره رضي الله عنه له بحرین خخه په لوړۍ ئحل خومره مال
راوړي وو؟

حواب: د پنه له که (٥٠٠٠٠) درهمو مال یې راوړي وو.

٦٩٩ . پونسته: د عمر بن خطاب رضي الله عنه د خلافت په موده کې
مصدر چا لخوا فتحه شو؟

حواب: د عمرو بن العاص رضي الله عنه لخوا.

٦٧٠ . پونسته: د عمر بن خطاب رضي الله عنه د خلافت په وخت کې
دمشق د چا په لاس فتحه شو؟

حواب: د ابو عبيدة بن الجراح رضي الله عنه په لاس.

٦٧١ . پونسته: د بيت المقدس فتحه د چا په لاس وشوه؟

١٢١

د خلانده اقلانو سيرت
٦٩٥ . پونسته: د هجرت په څوم کال عمر بن خطاب رضي الله عنه دا
فيصله وکړه، چې دې نه وروسته به ټولې راکړې ورکړې په هجري
تاریخ وي؟

حواب: د هجرت په اوسم (١٧) کال.

٦٩٦ . پونسته: هجري قمري تاريخ له خه وخت نه پیل شوې دی؟
حواب: د هجرت له لوړۍ کال خخه.

٦٩٧ . پونسته: عمر رضي الله عنه د شرابو څښوونکي ته خو دوري حد
وتاکه؟

حواب: اتیا (٨٠) دوري.

٦٩٨ . پونسته: په اسلام کې لوړۍ ئحل لپاره په اداري تنظيم کې
ديوانونه چا جور کړل؟

حواب: عمر بن خطاب رضي الله عنه.

٦٩٩ . پونسته: عمر رضي الله عنه د خلکو د ديوانونو جوړولو لپاره
کوم درې صحابه وتاکل؟

حواب: عقيل ابن ابي طالب، مُخرَّمة ابن نَوْفَل او جُبِيرَ بْنَ مُعْمَعَ
رضي الله عنهم.

٧٠٠ . پونسته: د عمر رضي الله عنه د خلافت په وخت کې د بيت المال
خخه د مؤمنانو ميندو د پیغمبر صلی الله عليه وسلم بیبيانو هرې
یوې لپاره د کال خومره خرچه تاکل شوې وه؟

حواب: د هرې یوې لپاره د کال دولس زره (١٢٠٠) درهم تاکل شوې
ول.

۱۲۴

د خلاندہ اقلاتو سیرت

- ٧١٥ . پونسته: د قادسيه په غزا کې د بمن خومره اسونه درلودل؟
حواب: شپيته زره (٦٠٠٠)، اسونه.
- ٧١٦ . پونسته: د قادسيه په غزا کې د بمن خومره پلي (بياده) عسکر
درلودل؟
حواب: شپيته زره (٦٠٠٠).
- ٧١٧ . پونسته: د قادسيه په غزا کې د بمن خومره فيلان درلودل؟
حواب: ديرش (٣٠) يا خلوپښت (٤٠)، فيلان.
- ٧١٨ . پونسته: د عمر رضي الله عنه د خلافت په وخت کي مداين
علاقه د چا لخوا فتحه شوه؟
حواب: د سعد بن ابی وقارص رضي الله عنه لخوا فتحه شوه.
- ٧١٩ . پونسته: ابوالؤلؤ المجوسي د کوم صحابي غلام وو؟
حواب: د مغیره ابن شعبه رضي الله عنه.
- ٧٢٠ . پونسته: عمر رضي الله عنه چې کله په شهادت رسپد، نو په
دغه وخت کي خوزره درهمه قرضداري وو؟
حواب: اته شپيته زره (٦٨٠٠)، درهمه.
- ٧٢١ . پونسته: عمر رضي الله عنه د چا لخوا په شهادت ورسپد؟
حواب: د ابوالؤلؤ المجوسي لخوا.
- ٧٢٢ . پونسته: عمر رضي الله عنه د هجرت په خوم کال په شهادت
ورسپد؟
حواب: د هجرت په درويشت (٢٣)، کال.

۱۲۳

د خلاندہ اقلانو سیرت

- ٧٠٨ . پونسته: د عمر بن خطاب رضي الله عنه په لاس.
مصر او اسكندریه د هجرت په خوم کال فتحه شول؟
حواب: دوه قوله دي: د هجرت په شلم (٢٠)، او نو ولسم (١٩)، کال.
- ٧٠٩ . پونسته: د عمر بن خطاب رضي الله عنه د خلافت په موده کي د
قادسيه فتحه د هجرت په خوم کال واقع شوي وه؟
حواب: د هجرت په (١٤)، خوارلس کال.
- ٧١٠ . پونسته: د عمر بن خطاب رضي الله عنه د خلافت په موده کي د
قادسيه غزا په ميدان کي د مسلمانانو د لښکر شمپر خومره وو؟
حواب: ديرش زره (٣٠٠٠)، عسکرول.
- ٧١١ . پونسته: د قادسيه په غزا کي د بمن د لښکرو شمپر خومره
وو؟
حواب: يو لک او پنځوس زره (١٥٠٠٠).
- ٧١٢ . پونسته: د عمر بن خطاب رضي الله عنه د خلافت په موده کي د
قادسيه فتحه د چا په لاس وشهو؟
حواب: د سعد بن ابی وقارص رضي الله عنه په لاس وشهو.
- ٧١٣ . پونسته: د قادسيه په غزا کي د فارسيانو خومره عسکر ووژل
شول؟
حواب: تقریباً سل زره (١٠٠٠٠)، عسکريې ووژل شوي ول.
- ٧١٤ . پونسته: د قادسيې غزا خورئې دوام کړي وو؟
حواب: خلور (٤) ورئې.

١٢٦

د خلاندہ اتلانو سیرت

حواب: د ذي الحجى میاشتې په اولسم (١٧) تاریخ په شهادت
ورسپد.

٧٢٩ . پونسته: د عمر بن خطاب رضي الله عنه د خلافت په وروستيو
کې خومره حمکه ترولکې لاندې وه؟

حواب: دوه ويشت لکه (٢٢٠٠٠٠) ميله مربع حمکه يې په واک کې
وه.

٧٣٠ . پونسته: په عمر بن خطاب رضي الله عنه باندې د جنازي لمونع
کوم صحابي ادا کري وو؟
حواب: صحيب رضي الله عنه.

دربيم: عثمان بن عفان رضي الله عنه

٧٣١ . پونسته: د عثمان رضي الله عنه د پلار نوم خه وو؟
حواب: عفان.

٧٣٢ . پونسته: عثمان بن عفان رضي الله عنه له عام الفيل نه خو کاله
وروسته پيدا شوي وو؟
حواب: شپږ (٦) کاله.

٧٣٣ . پونسته: د عثمان بن عفان رضي الله عنه نيكه خه نومېږي؟
حواب: ابو العاص.

٧٣٤ . پونسته: عثمان بن غفان رضي الله عنه په کومو اسم کُنيه
باندې مشهور وو؟
حواب: په ابو عمرو او ابو عبدالله.

١٢٥

د خلاندہ اتلانو سیرت
٧٢٣ . پونسته: عمر رضي الله عنه له خپل مرگ نه مخکې کومه شپږ
کسيزه شورا د خليفه تاکلو لپاره وتاکله؟

حواب: د تاکل شوي شورا غري پدي دول وو: عثمان بن عفان، علي
بن ابي طالب، طلحه بن عبيدة الله، زبير بن العوم، عبد الرحمن بن
عوف او سعد بن وقاص رضي الله عنهم

٧٢٤ . پونسته: د قادسيه په غزا کې د مسلمانانو لخوا نیول شوي د
فارسيانو قومندان (هرمزان) د چا په وړاندې د اسلام په دين مشرف
شو؟

حواب: د عمر بن خطاب رضي الله عنه په وړاندې.

٧٢٥ . پونسته: عمر بن خطاب رضي الله عنه له محمد صلي الله عليه
 وسلم خخه خواحدايت رانقل کري دي؟

حواب: پنځه سوه اوه دېرش (٥٣٧) احاديث.

٧٢٦ . پونسته: عمر بن خطاب رضي الله عنه په خو کلنۍ کې په
شهادت ورسپد؟

حواب: په درې شپيته (٦٣) کلنۍ کې.

٧٢٧ . پونسته: عمر بن خطاب رضي الله عنه په کومه ورخ په شهادت
ورسپد؟

حواب: د یکشنبې په ورخ.

٧٢٨ . پونسته: عمر بن خطاب رضي الله عنه په کومه میاشت او په
څوم تاريخ په شهادت ورسپد؟

۱۲۸

د خلاندە اتلاتو سيرت

- خواب: نهه^(۹) زامن او اووه^(۷) لورگانى يې درلودي.
پوبىتنە: عثمان بن عفان رضي الله عنه په نارينه وو كې خوم
مسلمان وو، چې اسلام يې قبول کړ.
خواب: خلورم^(۴) کس وو چې اسلام يې قبول کړ.
پوبىتنە: په تبوک غزوه کې عثمان بن عفان رضي الله عنه خه
شى صدقه کړي وو.
خواب: نهه سوه^(۹۰۰) او بىنان، سل^(۱۰۰) اسوئه، زر^(۱۰۰۰) ديناره
، پنځه نيمې^(۵) کيلو سره زر او دوه سوه^(۲۰۰) او قېې چې د
سپينو زرو روپې، وي چې نهه ويشت نيمې^(۲۹،۵) کيلو سپين زر
کېږي، صدقه کړي ول.
پوبىتنە: له عثمان بن عفان رضي الله عنه سره په خلافت باندي
لومړۍ بیعت چا وکړ؟
خواب: عبدالرحمن بن عوف رضي الله عنه.
پوبىتنە: د عثمان بن عفان رضي الله عنه د خلافت او حکومت
په دوره کې په افريقيا کې د بربيريانيو پاچا (جرجيں د کوم صحابي
لخوا ووژل شو؟
خواب: د عبدالله بن زبيير رضي الله عنه لخوا.
پوبىتنە: د عثمان بن عفان رضي الله عنه د خلافت او
حکمرانى په وخت کې د قبرص تاپو وزمه د هجرت په خوم کال فتحه
شوه؟
خواب: د هجرت په اته ويشتمن^(۲۸) کال.

۱۲۷

- د خلاندە اتلاتو سيرت
۷۳۵ . پوبىتنە: عثمان بن عفان رضي الله عنه په قريشو کې له کومې
قبيلې سره تراو لاره؟
خواب: د بنو اميده له قبيلې سره.
۷۳۶ . پوبىتنە: عثمان بن عفان رضي الله عنه له مدینې نه مخکې
کوم ئاي ته هجرت کړي وو؟
خواب: لومړۍ هجرت يې ج بشې ته کړي وو.
۷۳۷ . پوبىتنە: د عثمان بن عفان رضي الله عنه د مورنوم شه وو?
خواب: اروا بنت گریز.
۷۳۸ . پوبىتنە: عثمان بن عفان رضي الله عنه د چا په دعوت باندي
ایمان او اسلام راولو؟
خواب: د ابوبکر صديق رضي الله عنه په دعوت.
۷۳۹ . پوبىتنە: عثمان بن عفان رضي الله عنه په کوم لقب مشهور وو?
خواب: په (ذى النورين) باندي مشهور وو.
۷۴۰ . پوبىتنە: عثمان بن عفان رضي الله عنه له محمد صلى الله عليه
وسلم نه خو كاله کشروعو؟
خواب: خلور^(۴) كاله.
۷۴۱ . پوبىتنە: عثمان بن عفان رضي الله عنه په خپل ژوند کې خو
ودونه کړي ول؟
خواب: اته^(۸) دونه يې يو په بل پسي کړي ول.
۷۴۲ . پوبىتنە: عثمان بن عفان رضي الله عنه خوزامن او خو لورگانى
درلودي؟

١٣٠

د خلاندہ اتلاتو سیرت

٧٥٤ . پونسته: د عثمان بن عفان رضي الله عنه د خلافت موده خو
کاله وه؟

حواب: دولس (١٢) ورخې کم دولس (١٢) کاله.

٧٥٥ . پونسته: عثمان بن عفان رضي الله عنه په خپل ژوند کې تول
شو غلامان ازاد کړي ول؟

حواب: دوه زره خلور سوه (٢٤٠٠).

٧٥٦ . پونسته: عثمان بن عفان رضي الله عنه چې کله باغيانو شهید
کړ، د وينې لومنۍ خاځکي یې د قران کريم په کوم ايت ولوپده؟

حواب: ﴿فَسَيَّكُفِيفُكُمُ اللَّهُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ﴾.

٧٥٧ . پونسته: افغانستان د کوم خلیفه په وخت کې فتحه شو؟

حواب: د عثمان بن عفان رضي الله عنه په وخت کې.

٧٥٨ . پونسته: په اخري خل قران کريم د کوم صحابي لخوا راجمعه او
ترتیب شو؟

حواب: د عثمان بن عفان رضي الله عنه لخوا.

٧٥٩ . پونسته: د عثمان بن عفان رضي الله عنه د خلافت په وخت کې
غزوه السواري چېرته واقع شوه؟

حواب: په بحر کې واقع شوې وه.

٧٦٠ . پونسته: په غزوه السواري کې د مسلمانانو د بحري بېړيو
شمېر خومره وو؟

حواب: دوه سوه (٢٠٠) بېړۍ وې.

١٢٩

د خلاندہ اتلاتو سیرت

٧٤٨ . پونسته: د قبرص فتحه د چا په لاس وشه؟

حواب: د معاویه بن ابی سفیان رضي الله عنه په لاس.

٧٤٩ . پونسته: ام کلشوم رضي الله عنها د هجرت په خوم کال وفات
شهو؟

حواب: د هجرت په نهم (٩) کال.

٧٥٠ . پونسته: عثمان بن عفان رضي الله عنه د مسلمانانو خوم خلیفه
وو؟

حواب: درپیم (٣) خلیفه وو.

٧٥١ . پونسته: جَحْ جَحْ چې د محمد صلی الله علیه وسلم امسا یې له
عثمان بن عفان رضي الله عنه خخه واخیسته او په زنگون یې ماته

کړه، رب العزت یې په زنگون کې خه راپیدا کړل؟

حواب: الله تعالى یې په زنگون کې چینجی راپیدا کړل او له هغې نه
مره هم شو.

٧٥٢ . پونسته: عثمان بن عفان رضي الله عنه د چا لخوا په شهادت
ورسپد؟

حواب: د باغيانو لخوا.

٧٥٣ . پونسته: عثمان بن عفان رضي الله عنه په خو کلنۍ کې په
شهادت ورسپد؟

حواب: عثمان بن عفان رضي الله عنه په دوه اتیا (٨٢) کلنۍ کې
شهید شو.

١٣٢

د خلانده اتلانو سيرت

٧٦٧ . پونسته: عثمان بن عفان رضي الله عنه په کومه ورخ شهيد
شو؟

حواب: د جمعې په ورخ.

٧٦٨ . پونسته: په عثمان بن عفان رضي الله عنه باندي د جنازي
لمونع کوم صحابي ادا کړ؟

حواب: زبیر بن عوام رضي الله عنه.

٧٦٩ . پونسته: کله چې به په محمد صلی الله علیه وسلم قران کري
نازليده نو عثمان رضي الله عنه به د نورو صحابه وو په خبرد وحې
كتابت کاوه؟

حواب: هو.

خلورم: علي بن ابي طالب رضي الله عنه

٧٧٠ . پونسته: علي بن ابي طالب رضي الله عنه له نبوت خخه خو کاله
مخکي پیدا شوي وو؟

حواب: لس (١٠)، کاله مخکي.

٧٧١ . پونسته: علي بن ابي طالب رضي الله عنه چې کله پیدا شو، مور
يې ورته کوم نوم خوبن کړي وو؟

حواب: اسد.

٧٧٢ . پونسته: د علي بن ابي طالب رضي الله عنه د مور نوم خه وو؟
حواب: فاطمه بنت اسد.

٧٧٣ . پونسته: علي بن ابي طالب رضي الله عنه خو ورورنه درلودل، او
نومونه يې شه ول؟

١٣١

د خلانده اتلانو سيرت

٧٦١ . پونسته: د عثمان بن عفان رضي الله عنه د خلافت او حکومت
په وخت کې په غزوه السواري کې د کافرانو د بحری بېړيو شمېر
خومره وو؟

حواب: زر (١٠٠٠) بېړۍ يې درلودلې.

٧٦٢ . پونسته: د عثمان بن عفان رضي الله عنه د خلافت او حکومت
په موده کې د قبرص خلکو د کال خومره جزيه دولت ته ورکوله؟

حواب: اوه زره دوه سوه (٧٢٠٠) درهمه.

٧٦٣ . پونسته: د عثمان بن عفان رضي الله عنه د خلافت او
حکمرانی په موده کې د قبرص خلکو چې کافر ول، د خه شي
عبادت کاوه؟

حواب: د اور عبادت يې کاوه.

٧٦٤ . پونسته: د عثمان بن عفان رضي الله عنه د خلافت او حکومت
په موده کې عام خلک چا د عثمان بن عفان رضي الله عنه په خلاف
پاڅون ته مجبور کړل؟

حواب: عبدالله بن سبا یهودي.

٧٦٥ . پونسته: د عثمان بن عفان رضي الله عنه د خلافت او حکومت
په ضد باندي خومره خوارجو پاڅون کړي وو؟
حواب: خلور زره (٤٠٠٠).

٧٦٦ . پونسته: عثمان بن عفان رضي الله عنه د هجرت په خوم کال په
شهادت ورسېد؟

حواب: د هجرت په پنځه د پرشم (٣٥) کال.

١٣٤

د خلاندە اقلاتو سيرت

٧٨١ . پوبنته: علي بن ابي طالب رضي الله عنه خوازامن درلودل؟
خواب: خوارلس (١٤).

٧٨٢ . پوبنته: علي بن ابي طالب رضي الله عنه خولورگانې درلودى؟
خواب: نولس (١٩) لورگانې يې وي.

٧٨٣ . پوبنته: د حديپي صلحه کې منشي يا ليکونونكى خوك وو؟
خواب: علي بن ابي طالب رضي الله عنه.

٧٨٤ . پوبنته: د علي بن ابي طالب رضي الله عنه او فاطمي رضي الله
عنها په واده کې ولیمه کوم صحابي ورکړه؟

خواب: سعد رضي الله عنه پکې ګله (پسه) ذبحه کړي وو.

٧٨٥ . پوبنته: علي بن ابي طالب رضي الله عنه چې په محمد صلى الله
عليه وسلم باندي ايمان راور، خو کلن وو؟

خواب: لس (١٠) کلن.

٧٨٦ . پوبنته: د علي بن ابي طالب رضي الله عنه د پلارنوم خه وو؟
خواب: ابوطالب.

٧٨٧ . پوبنته: په خندق غزوه کې د عريو مشركانو مشهور پهلوان
عمرو بن عبدوود چې د پنهنه سوه (٥٠٠) کسانو مقابله يې په یوائځي

غان کوله، د کوم صحابي لخوا ووژل شو؟

خواب: د علي بن ابي طالب رضي الله عنه لخوا.

٧٨٨ . پوبنته: علي رضي الله عنه د عثمان رضي الله عنه د شهادت
څخه خو ورځي وروسته خليفه وټاکل شو؟

خواب: دوه (٢) ورځي وروسته.

١٣٣

د خلاندە اقلاتو سيرت

خواب: درې ورونه يې درلودل: (طالب، عقيل او جعفر نومېدل.
٧٧٤ . پوبنته: علي بن ابي طالب رضي الله عنه خو خويندي
درلودلى؟

خواب: دوه (٢)

٧٧٥ . پوبنته: د علي بن ابي طالب رضي الله عنه خويندي خه
نومېدلې؟

خواب: ام هاني او جمانه رضي الله عنهم.

٧٧٦ . پوبنته: په پسخو کې لوړۍ ايمان په محمد صلى الله عليه
وسلم باندي کومې پسخې راوري وو؟

خواب: خديجه الكبرى رضي الله عنها.

٧٧٧ . پوبنته: په ماشومانو کې لوړۍ ايمان په محمد صلى الله
عليه وسلم باندي چا راوري؟

خواب: علي بن ابي طالب رضي الله عنه.

٧٧٨ . پوبنته: علي بن ابي طالب رضي الله عنه ته ابو تراب اسم کنيه
چا ايسې وه؟

خواب: محمد صلى الله عليه وسلم.

٧٧٩ . پوبنته: خير د چا په لاس فتحه شو؟

خواب: د علي بن ابي طالب رضي الله عنه په لاس.

٧٨٠ . پوبنته: علي بن ابي طالب رضي الله عنه له فاطمي رضي الله
عنها سره له کومې غزوې نه وروسته واده وکړ؟

خواب: د بدرا له غزوې نه وروسته.

١٣٦

خواب: د علي بن ابی طالب رضي الله عنہ او د معاویه رضي الله عنہ
د ډلو ترمنځ واقع شوپه وه.

٧٩٤ . پوبنتنه: د صفین واقعې د حل لپاره علي رضي الله عنہ لخوا
څوک حاکم تاکل شوی وو؟

خواب: ابو موسى الاشعري رضي الله عنہ.

٧٩٥ . پوبنتنه: د صفین واقعې د حل لپاره ، معاویه رضي الله عنہ
څوک حاکم وتاکه؟

خواب: عمرو بن العاص رضي الله عنہ.

٧٩٦ . پوبنتنه: عمار بن ياسر رضي الله عنہ په کوم غزا کې په شهادت
ورسپد؟

خواب: د صفین په غزا کې.

٧٩٧ . پوبنتنه: علي بن ابی طالب رضي الله عنہ د هجرت په خوم کال
په شهادت ورسپد؟

خواب: د هجرت په خلوپښتم (٤٠) کال.

٧٩٨ . پوبنتنه: علي بن ابی طالب رضي الله عنہ د چا لخوا په شهادت
ورسپد؟

خواب: د عبدالرحمن بن ملجم لخوا په شهادت ورسپد.

٧٩٩ . پوبنتنه: علي بن ابی طالب رضي الله عنہ په کومه میاشت کې
په شهادت ورسپد؟

خواب: د رمضان په میاشت کې.

١٣٥

خلاندہ اټلانو سیرت
٧٨٩ . پوبنتنه: د علي بن ابی طالب رضي الله عنہ سره لومړی بیعت
کوم صحابي کړي وو؟

خواب: طلحه بن عبیدالله رضي الله عنہ.

٧٩٠ . پوبنتنه: له علي بن ابی طالب رضي الله عنہ سره په حکومت
باندي په بیعت، په کومه ورخ او د ذې الحجې په خوم تاریخ وشو؟

خواب: د شنبې په ورخ او د ذې الحجې نوولسم (١٩) تاریخ وو.

٧٩١ . پوبنتنه: علي بن ابی طالب رضي الله عنہ کومې ځانګړنې
درلودلې؟

خواب: لومړۍ: یو له هغو لسو کسانو خخه دي، چې د محمد صلی
الله علیه وسلم له لوري ورته د جنت زېږي ورکول شوی وو.

دویم: علي رضي الله عنہ ته د رسول الله صلی الله علیه وسلم د
زومتوب وياري ورپه برخه شوی وو.

درېیم: علي رضي الله عنہ ته د تر تولو لومړۍ ايمان را وروني
ماشوم وياري ورپه برخه شوی دي.

څلورم: علي رضي الله عنہ د اسلام څلورم خلیفه په توګه تاکل شوی
وو.

٧٩٢ . پوبنتنه: د صفین غزا د کوم خلیفه په وخت او په کوم هجري کال
کې واقع شوی؟

خواب: د علي بن ابی طالب رضي الله عنہ په حکومت کې او د هجرت
په پنځه دېرشم (٣٥) او شپې دېرشم (٣٦) کال کې واقع شوی.

٧٩٣ . پوبنتنه: د صفین واقعه د کومو دوه ډلو ترمنځ پېښه شوپه وه؟

١٣٨

د خلاندہ اتلاتو سیرت

٨٠٦ . پونسته: عشره مبشره کوم صحابه کرام دي، هغه صحابه چې
محمد صلی الله علیه وسلم په يو مجلس کې د جنت زيری ورکړي
وو؟

خواب: ابویکر صديق، عمر بن خطاب، عثمان بن عفان، علي بن
ابي طالب، طلحه بن عبيدة الله، زير بن عوام، سعد بن ابي وقار،
سعید بن زید، ابو عبيده بن جراح او عبدالرحمن بن عوف رضي الله
تعالي عنهم دي.

٨٠٧ . پونسته: د زير بن عوام رضي الله عنه د مور نوم څه وو؟
خواب: صفیه بنت عبدالمطلب رضي الله عنها.

٨٠٨ . پونسته: زير بن عوام رضي الله عنه په خو کلنۍ کې په محمد
صلی الله علیه وسلم باندې ايمان راوري وو؟
خواب: په پنځلس (١٥) کلنۍ کې.

٨٠٩ . پونسته: په مدینه کې د مهاجرينو لومړي کوم ماشوم پيدا شو؟
خواب: عبدالله بن زير رضي الله عنه.

٨١٠ . پونسته: هغه کوم لومړني شخص دي، چې د وژل کېدو خخه
مخکې یې دوه رکعته لمونځ ادا کړي، چې د هغه د سنت په نوم
ياد پپوي؟

خواب: خُبیب رضي الله عنه.

٨١١ . پونسته:نبي کريم صلی الله علیه وسلم کومو صحابه وو ته
ویلي ول، چې زما مور او پلار دې له تانه قريان شي؟
خواب: زير بن عوام او سعد بن ابي وقار رضي الله عنهمما ته.

١٣٧

د خلاندہ اتلاتو سیرت

٨٠٠ . پونسته: علي بن ابي طالب رضي الله عنه ته کومو صحابه وو
غسل ورکړي وو؟

خواب: حسن، حسين او عبدالله بن جعفر رضي الله عنهمما.

٨٠١ . پونسته: په علي بن ابي طالب رضي الله عنه د جنازې لمونځ چا
ادا کړ؟

خواب: حسن بن علي رضي الله عنه.

په عمومي سيرت کې پونستني او خوابونه

٨٠٢ . پونسته: کوم صحابي د الله تعالى په لاره کې په لومړي خل په
غشي باندې وېشتل کړي دي؟

خواب: سعد بن ابي وقار رضي الله عنه.

٨٠٣ . پونسته: چا د لومړي خل لپاره د سيرت په علم کې كتاب
ليکلی؟

خواب: محمد بن اسحاق چې په ١٥٢ هجري کال کې وفات شوی.

٨٠٤ . پونسته: زير بن عوام رضي الله عنه دنبي کريم صلی الله علیه
وسلم څه کېډه؟

خواب: د ترور (عمه) زوي یې وو.

٨٠٥ . پونسته: سعد بن ابي وقار رضي الله عنه د هجرت په خوم کال
وفات شوی؟

خواب: د هجرت په پنځه پنځوس (٥٥) کال وفات شوی.

١٤٠

د خلاندہ اقلانو سیرت

٨١٩ . پونسته: د طلحه رضي الله عنه د پلار نوم خه وو؟
خواب: عبيدار الله.

٨٢٠ . پونسته: طلحه ابن عبيدار الله د هجرت نه خو كاله مخکي
زير پرپل؟
خواب: اته ويشت (٢٨) كاله مخکي.

٨٢١ . پونسته: طلحه ابن عبيدار الله رضي الله عنه د هجرت په خوم کال
په جمل غزا کې په شهادت ورسپد؟
خواب: د هجرت په شپور د پرشم (٣٦) کال.

٨٢٢ . پونسته: د ابو عبيده بن جراح رضي الله عنه خپل نوم خه وو؟
خواب: عامر.

٨٢٣ . پونسته: د ابو عبيده بن جراح رضي الله عنه د پلار نوم خه وو؟
خواب: عبدال الله.

٨٢٤ . پونسته: ابو عبيده بن جراح رضي الله عنه د هجرت نه خو كاله
وراندي پيدا شوي وو؟
خواب: خلوينست (٤٠) كاله وراندي.

٨٢٥ . پونسته: په بدرغزوه کې کوم صحابي خپل پلار چې د کافرو په
صف کې ولار وو، قتل کړ؟
خواب: ابو عبيده بن جراح رضي الله عنه.

٨٢٦ . پونسته: د أحد په غزا کې چې کله د محمد صلى الله عليه وسلم
مخ د وسپني د غزاي خولی، په کريو زخمي شو، د هغه د مخ مبارک
خخه هغه کړي، کوم صحابي راوه ايستله؟

١٣٩

د خلاندہ اقلانو سیرت
٨١٢ . پونسته: د صفین غزا د کوم خليفه د حکمراني، په وخت کې
رامنځته شوي وو؟

خواب: د علي بن ابي طالب رضي الله عنه.
٨١٣ . پونسته: زير بن عوام رضي الله عنه د هجرت په خوم کال په
شهادت ورسپد؟

جواب: د هجرت په شپور د پرشم (٣٦) کال.
٨١٤ . پونسته: زير بن عوام رضي الله عنه د چا لخوا په شهادت
ورسپد؟

خواب: د ابن جرموز لخوا.
٨١٥ . پونسته: عبد الرحمن بن عوف رضي الله عنه له عام الفيل نه خو
کاله وروسته پيدا شوي وو؟
خواب: لس (١٠) كاله وروسته.

٨١٦ . پونسته: عبد الرحمن بن عوف رضي الله عنه د کوم صحابي په
دعوت باندي اسلام قبول کړ؟
خواب: د ابوبكر صديق رضي الله عنه.

٨١٧ . پونسته: عبد الرحمن بن عوف رضي الله عنه د هجرت په خوم
کال وفات شو؟

خواب: د هجرت په درې د پرشم (٣٣) کال.
٨١٨ . پونسته: د انصارو له ډلي خخه په اسلام کې لوړنۍ شهید
څوک وو؟
خواب: عمير بن الحمام رضي الله عنه.

١٤٢

د خلانده اقلاتو سيرت

٨٣٣ . پوبنتنه: د خلور مشهورو امامانو نومونه واخلى؟

حواب: ۱. امام ابو حنيفه (نعمان بن ثابت)، ۲. امام مالک بن انس، ۳. امام شافعی (محمد بن ادریس)، ۴. امام احمد بن محمد بن حنبل.

٨٣٤ . پوبنتنه: د خلفاء راشدینو نومونه واخلى؟

حواب: ۱. ابو بكر صديق، ۲. عمر بن خطاب، ۳. عثمان بن عفان، ۴. علي بن ابي طالب رضي الله عنهم

٨٣٥ . پوبنتنه: اولوالعزم لورهمت والا رسولان خودي، نومونه يې واخلى؟

حواب: پنهنه (۵) دی: ۱. نوح عليه السلام، ۲. ابراهيم عليه السلام، ۳. موسى عليه السلام، ۴. عيسى عليه السلام، ۵. او محمد صلى الله عليه وسلم

٨٣٦ . پوبنتنه: په جنت کې د خلورو مخکښو پسخو نومونه واخلى؟

حواب: ۱. مریم رضي الله عنها، ۲. خدیجه رضي الله عنها، ۳. فاطمه رضي الله عنها، ۴. اسیه رضي الله عنها.

٨٣٧ . پوبنتنه: د محمد صلى الله عليه وسلم په وخت کې د پنځواذان کوونکو (مؤذنینو) صحابه کرامونومونه واخلى؟

حواب: بلال بن رياح، عبدالله بن ام مكتوم، ابو محذره، سعد او سعید رضي الله عنهم

٨٣٨ . پوبنتنه: ابو هریره رضي الله عنه له رسول صلى الله عليه وسلم خڅه خواحدايث را نقل کړي دي؟

حواب: پنهنه زره درې سوه خلور اویا (۵۳۷۴) احادیث.

١٤١

د خلانده اقلانو سيرت

حواب: ابو عبيده بن جراح رضي الله عنه.

٨٢٧ . پوبنتنه: ابو عبيده بن جراح رضي الله عنه د هجرت په خوم کال د وباء د مرض له امله په شام کې شهيد شو؟

حواب: د هجرت په اتلسم (۱۸)، کال.

٨٢٨ . پوبنتنه: د عمر بن خطاب رضي الله عنه د خلافت او حکومت په موده کې په شام کې د ابو عبيده بن جراح رضي الله عنه په مشری شپږ د پرش زره (۳۶۰۰۰) مجاهدينو خڅه خومره مجاهدين د وباء يا طاعون مرض له امله په شهادت ورسپدلي؟

حواب: د پرش زره (۳۰۰۰۰) مجاهدين.

٨٢٩ . پوبنتنه: د سعید بن زيد رضي الله عنه د مورنوم خه وو؟

حواب: فاطمه.

٨٣٠ . پوبنتنه: سعید بن زيد رضي الله عنه په کوم عای کې او له هجرت خڅه خو کاله وړاندې پیدا شوي وو؟

حواب: دوہ ويشت (۲۲) کاله وړاندې په مکه کې زېردلی وو.

٨٣١ . پوبنتنه: په عريو کې د خلورو انبیا او (عليهم السلام) نومونه ذکر کړي؟

حواب: ۱. هود عليه السلام، ۲. شعيب عليه السلام، ۳. صالح عليه السلام، ۴. محمد صلى الله عليه وسلم

٨٣٢ . پوبنتنه: د خلورو مشهورو فقهی مذهبونو نومونه واخلى؟

حواب: ۱. حنفي مذهب، ۲. مالكي مذهب، ۳. شافعي مذهب، ۴. حنبلی مذهب.

١٤٤

د خلانده اقلانو سيرت

خواب: ابو هريره رضي الله عنه.

٨٤٧ . پونسته: کوم صحابي، شيطان د انسان په شکل د زكات الفطر (سرسائي) د مال په غلا درې شپي گير کړي وو؟
خواب: ابو هريره رضي الله عنه.

٨٤٨ . پونسته: ابو هريره رضي الله عنه په خوکلنۍ کې وفات شوی؟
خواب: په انه او یا (٧٨) کلنۍ کې.

٨٤٩ . پونسته: ابو هريره رضي الله عنه د هجرت په خوم کال وفات شوی؟

خواب: د هجرت په نهه پنځوس (٥٩) کال.

٨٥٠ . پونسته: عبدالله بن عمر رضي الله عنه له رسول صلي الله عليه وسلم خخه خواحدايث را نقل کړي دي؟

خواب: دوه زره شپر سوه ديرش (٢٦٣٠) احاديث.

٨٥١ . پونسته: عبدالله بن عمر رضي الله عنه په کومه اسم کنيه باندي مشهور وو؟

خواب: په ابو عبدالرحمن.

٨٥٢ . پونسته: عبدالله بن عمر رضي الله عنه د هجرت په خوم کال وفات شوی؟

خواب: د هجرت په درې او یا يم (٧٣) کال وفات شوی.

٨٥٣ . پونسته: عبدالله بن عمر رضي الله عنه په خوکلنۍ کې وفات شوی؟

خواب: په انه پنځوس (٥٨) کلنۍ کې وفات شوی.

١٤٣

د خلانده اقلانو سيرت

٨٣٩ . پونسته: د ابو هريره رضي الله عنه خپل نوم خه وو؟
جواب: عبدالرحمن.

٨٤٠ . پونسته: ابو هريره رضي الله عنه د جهالت په وخت کې په کوم نوم مشهور وو؟

خواب: په عبدالشمس باندي مشهور وو.

٨٤١ . پونسته: ابو هريره رضي الله عنه له کومې علاقې سره تراولاره؟

خواب: یمن سره.

٨٤٢ . پونسته: ابو هريره رضي الله عنه له کومې قبيلې سره تراولاره؟
خواب: له دوس قبيلې سره.

٨٤٣ . پونسته: ابو هريره رضي الله عنه د چا په لاس ايمان او اسلام راوري؟

جواب: د طفیل بن عمرو الدوسی رضي الله عنه په لاس.

٨٤٤ . پونسته: د اصحاب صوفه مشری کوم صحابي کوله؟
خواب: ابو هريره رضي الله عنه.

٨٤٥ . پونسته: کوم صحابي له رسول صلي الله عليه وسلم خخه دعا وغونستله چې زما او زما د مور لپاره داسي دعاء وغواړه، چې زمونږه محبت د مسلمانانو په زړونو کې الله تعالى واچوي؟

خواب: ابو هريره رضي الله عنه.

٨٤٦ . پونسته: رسول صلي الله عليه وسلم د زكات الفطر (سرسائي) په مال باندي کوم صحابي خوکیدار مقرر کړي وو؟

١٤٦

د خلاندہ اقلاتو سیرت

٨٦٠ . پونسته: انس بن مالک رضی اللہ عنہ د هجرت په خوم کال وفات
شوی؟

حواب: د هجرت په درې نوي یم (٩٣) کال وفات شوی.

٨٦١ . پونسته: عایشی رضی اللہ عنہا له محمد صلی اللہ علیہ وسلم
خخه خواحدیث رانقل کړی دي؟

حواب: دوه زره دوه سوہ لس (٢٢١٠) احادیث.

٨٦٢ . پونسته: عایشہ رضی اللہ عنہا په کومه اسم گنیه باندې
مشهوره وه؟

حواب: اُم عبدالله.

٨٦٣ . پونسته: عایشہ رضی اللہ عنہا د هجرت په خوم کال وفات
شوی ده؟

حواب: د هجرت په اته پنځوس (٥٨) کال.

٨٦٤ . پونسته: عایشہ رضی اللہ عنہا په کومه میاشت کې وفات
شوی؟

حواب: د رمضان په میاشت کې.

٨٦٥ . پونسته: د کومې صحابیه برات پاکوالی اللہ تعالیٰ په قران
کریم کې رانازل کړی دي؟

حواب: د عایشی رضی اللہ عنہا.

٨٦٦ . پونسته: د کوم صحابی نوم په قران کریم کې ذکر شوی دي؟
حواب: د زید رضی اللہ عنہ.

١٤٥

د خلاندہ اقلاتو سیرت

٨٥٤ . پونسته: د انس بن مالک رضی اللہ عنہ موربی بی شه نومېدہ؟
حواب: ام سلیم رضی اللہ عنہا.

٨٥٥ . پونسته: هغه کومه صحابیه وه؟ چې د خپلې نکاح مهر يې
اسلام تاکلی وو، چې ابو طلحه رضی اللہ عنہ ته يې ویلي ول «چې
تاسې اسلام راوړی، زما د نکاح مهربه ستاسې مسلمانېدل وي»
حواب: ام سلیم رضی اللہ عنہا.

٨٥٦ . پونسته: انس بن مالک رضی اللہ عنہ له هجرت خخه خو کاله
وراندې او چېرته زېبېدلی وو؟

حواب: له هجرت نه لس (١٠) کاله وراندې په مدینه کې زېبېدلی وو.

٨٥٧ . پونسته: انس بن مالک رضی اللہ عنہ د محمد صلی اللہ علیہ
وسلم خو کاله خدمت کړی دي؟

حواب: لس (١٠) کاله.

٨٥٨ . پونسته: انس بن مالک رضی اللہ عنہ ته محمد صلی اللہ علیہ
وسلم د خدمت په لوړنیو ورڅو کې کوم وصیت کړی وو؟

حواب: د راز ساتلو په تراو يې ورته وصیت کړی وو، چې زما راز به
پت ساتې.

٨٥٩ . پونسته: انس بن مالک رضی اللہ عنہ له رسول صلی اللہ علیہ
وسلم خخه خواحدیث رانقل کړی دي؟

حواب: دوه زره دوه سوہ شپږ اتیا (٢٢٨٦) احادیث يې د رسول صلی
الله علیه وسلم خخه رانقل کړی دي.

١٤٨

د خلاندہ اقلانو سیرت

حواب: يوزر پنځه سوه خلوپښت (١٥٤٠) احادیث.

٨٧٥ . پوبنته: هغه کوم صحابي دی، چې الله تعالی ورسه د هغه له شهادت وروسته مخامخ خبرې کري دي؟

حواب: عبدالله بن حرام الانصاري رضي الله عنه.

٨٧٦ . پوبنته: عبدالله بن حرام الانصاري رضي الله عنه په کومه غزا کې شهید شو؟

حواب: په أحد غزا کې.

٨٧٧ . پوبنته: جابر رضي الله عنه په خوکلني کې وفات شو؟

حواب: په خلور نوي (٩٤) کلنۍ کې.

٨٧٨ . پوبنته: ابو دحداح رضي الله عنه په کومه غزا کې شهید شو؟

جواب: په أحد غزا کې.

٨٧٩ . پوبنته: د رسول الله صلي الله عليه وسلم اهليبيت چاته ويل کېږي؟

حواب: هغه چاته ويل کېږي، چې په هغوي باندي الله تعالى صدقه حرامه کړي ده، چې د رسول الله صلي الله عليه وسلم مېرمنې او هغه نسبې خپلواں چې مسلمانان وو.

٨٨٠ . پوبنته: فاطمه رضي الله عنها د خپل واده پرمهاش خوکلنه ووه؟

حواب: د پنځلس (١٥) کالو، پنځو (٥) میاشتو او پنځلس (١٥) ورځو ووه.

٨٨١ . پوبنته: فاطمه رضي الله عنها په خوکلني کې وفات شوې؟

١٤٧

د خلاندہ اقلانو سیرت

٨٦٧ . پوبنته: عبدالله بن عباس رضي الله عنه له محمد صلي الله عليه وسلم خخه خواحدايث را نقل کري دي؟

حواب: يوزرا او شپږ سوه شپېته (١٦٦٠) احادیث.

٨٦٨ . پوبنته: ترجمان القرآن د کوم صحابي لقب دي؟

حواب: د عبدالله بن عباس رضي الله عنه.

٨٦٩ . پوبنته: د عبدالله بن عباس رضي الله عنه د مور بي بي نوم خه وو؟

حواب: نوم یې لبایه او اسم کنیه یې ام الفضل وه.

٨٧٠ . پوبنته: ذات النطاقين کومې صحاییه ته ويل کېږي؟

حواب: اسماء بن ابی بکر رضي الله عنها ته.

٨٧١ . پوبنته: عبدالله بن عباس رضي الله عنه د هجرت په خوم کال وفات شوې؟

حواب: په اته شپېتم (٦٨) هجري باندي وفات شوې.

٨٧٢ . پوبنته: عبدالله بن عباس رضي الله عنه د خوکالو په عمر وفات شوې؟

حواب: په یواتیا (٨١) کلنۍ کې وفات شوې.

٨٧٣ . پوبنته: په عبدالله بن عباس رضي الله عنه باندي د جنازې لمونج چا ادا کري ووه؟

حواب: محمد بن حنفیه.

٨٧٤ . پوبنته: جابر بن عبدالله رضي الله عنه له رسول الله صلي الله عليه وسلم خخه خواحدايث را نقل کري دي؟

١٥٠

د خلاندہ اتلانو سیرت

خواب: د هجرت په دويم (٢) کال.

٨٨٩ . پوبنتنه: کعب بن اشرف د چا لخو ووژل شو؟

خواب: د محمد بن مسلمه او ابو نایله رضي الله عنهمما لخوا.

٨٩٠ . پوبنتنه: د محمد صلی الله علیه وسلم هغه سریه چې زید بن حارثه رضي الله عنه یې مشري کوله؛ کومې علاقې ته د قريشو قافلي د وهلو لپاره ليپولي وه او په خو کسانو مشتمله وه؟

خواب: د نجد علاقې ته، او په سلو (١٠٠) کسانو مشتمله وه.

٨٩١ . پوبنتنه: د کوم صحابي په مرگ باندي د رحمن ذات عرش ولړئيد؟

خواب: د سعد بن معاذ رضي الله عنه.

٨٩٢ . پوبنتنه: ابو رافع سلام بن ابي الحقيق یهودي د کوم صحابي لخوا ووژل شو؟

خواب: د عبدالله بن عتيک رضي الله عنه لخوا.

٨٩٣ . پوبنتنه: د زید بن حارثه رضي الله عنه نکاح له زینب رضي الله عنها سره د هجرت په خوم کال شوي وه؟

خواب: د هجرت په پنځم (٥) کال.

٨٩٤ . پوبنتنه: ابو سعيد خدری رضي الله عنه له محمد صلی الله علیه وسلم خخه خواحدايث را نقل کړي دي؟

خواب: یوزراو یوسلو اویا (١١٧٠) احاديث.

٨٩٥ . پوبنتنه: ارقم بن ابي ارقم رضي الله عنه له محمد صلی الله علیه وسلم خخه خواحدايث را نقل کړي دي؟

١٤٩

د خلاندہ اتلانو سیرت

خواب: اوه ويشت (٢٧) يا اته ويشت (٢٨) کلنۍ کې وفات شوي.

٨٨٢ . پوبنتنه: خديجه الکبری رضي الله عنها په خو کلنۍ کې وفات شوه؟

خواب: د پنځه شپېته (٦٥) کالو په عمر د رمضان په میاشت کې د نبوت په (١٠) کال کې وفات شوه.

٨٨٣ . پوبنتنه: مدینې منورې ته لومرۍ هجرت کوم صحابي کړي وو؟

خواب: لومرۍ هجرت (ابو سلمه رضي الله عنه) کړي وو.

٨٨٤ . پوبنتنه: هغه کوم صحابي دی، چې له خپل پلار خخه یې وړاندې ايمان راوري؟

خواب: عبدالله بن عمرو بن العاص رضي الله عنه.

٨٨٥ . پوبنتنه: په خو مقاماتو کې د عمر بن خطاب رضي الله عنه د رايې مطابق وحې نازل شوي ده؟

خواب: په خلرو ويشت (٢٤) مقاماتو کې.

٨٨٦ . پوبنتنه: علي بن ابي طالب رضي الله عنه له فاطمي رضي الله عنها سره د هجرت په خوم کال او په کومه میاشت کې نکاح وکړه؟

خواب: د هجرت په دويم (٢) کال او د ذې القعدي په میاشت کې.

٨٨٧ . پوبنتنه: د عثمان بن عفان رضي الله عنه ميرمن (رقیه رضي الله عنها) د هجرت په خوم کال وفات شوه؟

خواب: د هجرت په دويم (٢) کال.

٨٨٨ . پوبنتنه: عثمان بن عفان رضي الله عنه له ام کلشوم رضي الله عنها سره د هجرت په خوم کال نکاح وکړه؟

١٥٢

د خلاندە اقلانو سيرت

خواب: دوه سوھ يواتيا (٢٨١) احاديث.

٩٠٣ . پوبنتنه: عبداللە بن مسعود رضي الله عنه له محمد صلى الله عليه وسلم خخە خواحدىث رانقل كري دي؟
خواب: اته سوھ اته خلوبېنت (٨٤٨) احاديث.

٩٠٤ . پوبنتنه: كوم صحابي له پلار خخە ديارلس كاله كشروع؟
خواب: عبداللە بن عمرو بن العاص رضي الله عنه.

٩٠٥ . پوبنتنه: علي بن ابي طالب رضي الله عنه له محمد صلى الله عليه وسلم خخە خواحدىث رانقل كري دي؟
خواب: پنځه سوھ اووه دېرش (٥٣٧) احاديث.

٩٠٦ . پوبنتنه: معاويه رضي الله عنه له محمد صلى الله وسلم خخە خواحدىث رانقل كري دي؟
خواب: يو سل او درې شپيتنه (١٦٣) احاديث.

٩٠٧ . پوبنتنه: سلمه بن اکوع رضي الله عنه له محمد صلى الله عليه وسلم خخە خواحدىث رانقل كري دي؟
خواب: اوھ اویا (٧٧) احاديث.

٩٠٨ . پوبنتنه: په محمد صلى الله عليه وسلم باندي لو مرۍ کوم ايت نازل شوي دي.
خواب: «إِنَّمَا إِلَّا سُمْرَةُ الْجَنَّةِ خَلَقَهُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ».

٩٠٩ . پوبنتنه: په غلامانو کې لو مرۍ ايمان چا په محمد صلى الله عليه وسلم باندي راوري وو؟
خواب: زيد بن حارثه رضي الله عنه.

١٥١

د خلاندە اقلانو سيرت

خواب: درې (٣) احاديث.

٨٩٦ . پوبنتنه: ابو عبيده بن جراح رضي الله عنه له محمد صلى الله عليه وسلم خخە خواحدىث رانقل كري دي؟
خواب: خوارلس (١٤) احاديث.

٨٩٧ . پوبنتنه: عمرو بن العاص رضي الله عنه له محمد صلى الله عليه وسلم خخە خواحدىث رانقل كري دي؟
خواب: نهه دېرش (٣٩) احاديث.

٨٩٨ . پوبنتنه: بلال بن رياح رضي الله عنه له محمد صلى الله عليه وسلم خخە خواحدىث رانقل كري دي؟
خواب: خلور خلوبېنت (٤٤) احاديث.

٨٩٩ . پوبنتنه: ابوبکر صديق رضي الله عنه له محمد صلى الله عليه وسلم خخە خواحدىث رانقل كري دي؟
خواب: يو سل او دوه خلوبېنت (١٤٢) احاديث.

٩٠٠ . پوبنتنه: معاذ بن جبل رضي الله عنه له محمد صلى الله عليه وسلم خخە خواحدىث رانقل كري دي؟
خواب: سل (١٠٠) احاديث.

٩٠١ . پوبنتنه: ابودردا رضي الله عنه له محمد صلى الله عليه وسلم خخە خواحدىث رانقل كري دي؟
خواب: يو سل او نهه اویا (١٧٩) احاديث.

٩٠٢ . پوبنتنه: ابوذرغفاري رضي الله عنه له محمد صلى الله عليه وسلم خخە خواحدىث رانقل كري دي؟

١٥٤

د خلانده اتلاتو سيرت

خواب: سعید بن عامر الجمحی رضی الله عنہ.

٩١٧ . پونسته: میمونہ رضی الله عنہا د کوم صحابی ترور وہ؟
خواب: د عبداللہ بن عباس رضی الله عنہ.

٩١٨ . پونسته: هغه کوم صحابی وو، چې د قیصر پاچا د سر په
بنکلولو سره هغه او د هغه ملګری له بندہ خوشې شول؟

خواب: عبداللہ بن حذافہ السهمی رضی الله عنہ.

٩١٩ . پونسته: د یمامې مشر (شمامه بن آثال) خنگه مسلمان شو؟

خواب: د صحابه و د یوپی ډلي لخوا نیوں شوی وو، بیا یې نبوي
مسجد کې په یوه ستن پوري ترلی وو، له خو ورخو وروسته د
صحابه کرامو او د رسول صلی الله علیه وسلم له بنو اخلاقو خخه
اغېزمن شو او د اسلام په دین مشرف شو.

٩٢٠ . پونسته: هغه کوم صحابی وو چې په گوډه پنیه او سپینه بیره د
جنت ګټلو په موخته أحد غزا کې شرکت کولو خخه څيلو بچيو منع
کاوه، خو هغه منع نه شو، په غزا کې ګډون کولوسره شهید شو؟
خواب: عمرو بن الجموح رضی الله عنہ.

٩٢١ . پونسته: د کومې صحابیه لقب حارسہ القرآن د قران
ساتونکې، وو؟

خواب: د خنصه رضی الله عنہا چې د عمر رضی الله عنہ لورو.

٩٢٢ . پونسته: محمد صلی الله علیه وسلم کوم صحابی ته د سریانی
ژې یادولو امر کړی وو؟
خواب: زید بن حارثه رضی الله عنہ ته.

١٥٣

د خلانده اتلاتو سيرت

٩١٠ . پونسته: محمد صلی الله علیه وسلم چې مدینې ته هجرت وکړ،
کوم طرف ته یې لمونځ کاوه؟

خواب: ۱۶ یا ۱۷ میاشتې یې بیت المقدس طرف ته لمونځ کاوه، بیا
یې د الله تعالی په امر قبله بیت الله طرف ته وګرځوله.

٩١١ . پونسته: د قبلي د بدلبډونه وروسته محمد صلی الله علیه وسلم
کوم لمونځ لوړۍ د کعبې پر لورا دا کړ؟

خواب: د مازديګر لمونځ.

٩١٢ . پونسته: د لوړۍ ځل لپاره بحري غزاي کښتې د کوم خلیفه په
وخت کې جوړه شو؟

خواب: د عثمان بن عفان رضی الله عنہ د خلافت په موده کې په شام
کې جوړه شو، چې د شام والي معاویه رضی الله عنہ وو.

٩١٣ . پونسته: خالد بن ولید رضی الله عنہ له مسلمانې دونه وروسته
لوړۍ کومې غزا کې ګډون کړی وو؟

خواب: د مؤته په غزا کې.

٩١٤ . پونسته: چا د لوړۍ ځل لپاره په نبوي مسجد کې فرش هوار
کړی وو؟

خواب: عمر بن خطاب رضی الله عنہ.

٩١٥ . پونسته: په مدینه کې د انصارو خو قبیلې وي؟

خواب: دوہ قبیلې وي: اوس او خزرج قبیلې.

٩١٦ . پونسته: هغه کوم صحابی وو چې اخترت یې په دنيا اخيستي
وو؟

١٥٦

د خلاندە اقلانو سيرت

٩٣٠ . پوبنته: د محمد صلى الله عليه وسلم کومې يوي ميرمنې خپل نوبت، بى بى عاپشى رضي الله عنها تە او بابىھە؟
خواب: سودە بنت زمعە رضي الله عنها.

٩٣١ . پوبنته: د اسامە بن زيد رضي الله عنه موربى بى شە نومېدە؟
خواب: أم ايمن رضي الله عنها.

٩٣٢ . پوبنته: د بلال بن رياح رضي الله عنه بسخە د چا خوروھ؟
خواب: د عبد الرحمن بن عوف رضي الله عنه.

٩٣٣ . پوبنته: هغه بسخە خوک وە، چې عايشې رضي الله عنها وانخيسته او بېرتە يې ازادە كرە؟
خواب: بىرە.

٩٣٤ . پوبنته: هغه بسخە چې لە خديجې رضي الله عنها خخە وروسته يې ايمان راوري، شە نومېبىي؟

خواب: ام فضل رضي الله عنها، چې د عباس رضي الله عنه مېرمن وە.

٩٣٥ . پوبنته: محمد صلى الله عليه وسلم کومې صحابىھە تە خپل لباس د كفن لپارە ورکپى وو؟
خواب: فاطمه بنت اسد رضي الله عنها تە، چې د علي رضي الله عنه موروھ.

٩٣٦ . پوبنته: د محمد صلى الله عليه وسلم رضاعي خويندى خە نومېدى؟
خواب: انيسه بنت الحارث او شيمما بنت الحارث.

١٥٥

د خلاندە اقلانو سيرت

٩٢٣ . پوبنته: صهيب الرومي رضي الله عنه چا له غلامى، خخە ازاد كر؟
خواب: عبدالله بن جعدان.

٩٢٤ . پوبنته: د بى بى عايشې رضي الله عنها مورخە نومېدە؟
خواب: ام رومان بنت عمرو.

٩٢٥ . پوبنته: د عثمان رضي الله عنه کومە ميرمنە وە، چې گوتې بى د دفاع پە وخت كې ترى قطعە شوي وي؟
خواب: نائلە بنت فرائصە.

٩٢٦ . پوبنته: د علي رضي الله عنه کومە يوه لور د عمر بن خطاب رضي الله عنه پە نكاح كې وە؟
خواب: كلثوم بنت علي رضي الله عنها.

٩٢٧ . پوبنته: د محمد صلى الله عليه وسلم د رضاعي ميندو نومونە شە ول؟

خواب: حليمە سعديه او ثوييه رضي الله عنھن.

٩٢٨ . پوبنته: د محمد صلى الله عليه وسلم تر تولو وروسته وفات شوي مېرمن خە نومېبىي؟
خواب: ام سلمه رضي الله عنها.

٩٢٩ . پوبنته: د محمد صلى الله عليه وسلم تر وفات وروسته د هغه کومە يوه مېرمن لومرى وفات شوه؟
خواب: زينب بنت جحش رضي الله عنها.

١٥٨

د خلاندہ اتلاتو سیرت

٩٤٤ . پوبنته: منافقینو د خندق په غزا کې د برخې نه اخیستلو لپاره
شە عذر و راندې کړي وو؟
حُواْب: ويـل يـې زـمـونـپـهـ کـورـکـېـ بـنـعـېـ دـيـ اوـخـوـکـ نـشـتـهـ چـېـ دـ هـغـوـ
سـاـنـتـهـ وـکـړـيـ.

٩٤٥ . پوبنته: پـرـدـهـ حـجـابـ کـولـپـهـ خـومـ هـجـرـيـ کـالـ فـرـضـ شـوـهـ؟
حُواْب: دـ هـجـرـتـ پـهـ پـنـحـمـ (٥)ـ کـالـ.

٩٤٦ . پوبنته: دـ مـکـېـ دـ فـتـحـېـ پـهـ وـرـعـ مـحـمـدـ صـلـىـ اللـهـ عـلـيـهـ وـسـلـمـ دـ
چـاـپـهـ کـورـکـېـ لـمـوـنـعـ اـداـ کـرـ؟
حُواْب: دـ أـمـ هـانـيـ رـضـيـ اللـهـ عـنـهـاـ پـهـ کـورـکـېـ.

٩٤٧ . پوبنته: کـوـمـيـ صـحـايـيـهـ دـ رـوـمـ پـهـ غـزـاـ کـېـ اوـهـ کـسـانـ وـوـزـلـ؟
حُواْب: دـ أـمـ حـكـيمـ الـمـخـزـوـمـيـهـ رـضـيـ اللـهـ عـنـهـاـ.

٩٤٨ . پوبنته: هـغـهـ کـوـمـ صـحـابـيـ وـوـ،ـ چـېـ دـ سـوـرـةـ بـقـرـيـ تـلـاـوتـ کـوـلـوـ تـهـ
بـهـ يـېـ مـلـاـيـکـوـ غـوـبـنـيـوـهـ؟
حُواْب: اـسـيـدـ بـنـ حـضـيـرـ رـضـيـ اللـهـ عـنـهـ.

٩٤٩ . پوبنته: هـغـهـ کـوـمـ سـنـتـ عـمـلـ دـ چـېـ مـحـمـدـ صـلـىـ اللـهـ عـلـيـهـ وـسـلـمـ
تـرـوـفـاتـ پـوـرـېـ پـرـېـ نـبـسـوـدـ؟
حُواْب: مـسـوـاـکـ وـهـلـ.

٩٥٠ . پوبنته: هـغـهـ کـوـمـ پـاـچـاـ وـوـ،ـ چـېـ پـهـ مـحـمـدـ صـلـىـ اللـهـ عـلـيـهـ وـسـلـمـ
بـانـدـېـ يـېـ اـيـمـانـ رـاوـرـ خـوـ مـحـمـدـ صـلـىـ اللـهـ عـلـيـهـ وـسـلـمـ يـېـ نـهـ وـوـ
لـپـدـلـىـ؟
حُواْب: دـ حـبـشـېـ پـاـچـاـ نـجـاشـيـ چـېـ اـصـحـمـهـ نـوـمـېـدـهـ.

١٥٧

د خلاندہ اتلاتو سیرت

٩٣٧ . پوبنته: دـ مـحـمـدـ صـلـىـ اللـهـ عـلـيـهـ وـسـلـمـ رـضـاعـيـ وـرـونـهـ شـهـ
نوـمـېـدـلـ؟
حُواْب: عـبـدـ اللـهـ بـنـ حـارـثـ،ـ سـفـيـانـ بـنـ الـحـارـثـ،ـ حـمـزـهـ بـنـ عـبـدـ الـمـطـلـبـ
أـوـ أـبـوـ سـلـامـةـ.

٩٣٨ . پوبنته: کـوـمـيـ صـحـايـيـهـ دـ نـكـاحـ پـهـ وـختـ کـېـ پـهـ خـپـلـ خـاـونـدـ
بـانـدـېـ مـهـرـ،ـ دـ اـسـلـامـ دـ رـاوـرـلـوـ شـرـطـ کـېـبـسـوـدـ؟
حُواْب: دـ أـمـ سـلـیـمـ رـضـيـ اللـهـ عـنـهـاـ.

٩٣٩ . پوبنته: دـ أـمـ هـانـيـ رـضـيـ اللـهـ عـنـهـاـ دـ چـاـ لـورـوـهـ؟
حُواْب: دـ اـبـوـ طـالـبـ.

٩٤٠ . پوبنته: دـ عـمـرـ بـنـ خـطـابـ رـضـيـ اللـهـ عـنـهـ هـغـهـ خـورـ چـېـ دـ عـمـرـ
رـضـيـ اللـهـ عـنـهـ دـ مـسـلـمـانـېـ دـ سـبـبـ وـگـرـعـبـدـ،ـ شـهـ نـوـمـېـدـهـ؟
حُواْب: فـاطـمـهـ رـضـيـ اللـهـ عـنـهـاـ دـ خـطـابـ لـورـ.

٩٤١ . پوبنته: دـ مـؤـمـنـاـنـوـ مـورـ جـوـيـرـيـهـ رـضـيـ اللـهـ عـنـهـاـ،ـ لـهـ رـسـوـلـ صـلـىـ
الـلـهـ عـلـيـهـ وـسـلـمـ سـرـهـ دـ وـادـهـ کـوـلـوـنـهـ مـخـکـېـ شـهـ نـوـمـېـدـهـ؟
حُواْب: بـرـهـ.

٩٤٢ . پوبنته: هـغـهـ بـسـخـهـ چـېـ دـ مـکـېـ دـ فـتـحـېـ پـهـ وـرـعـ مـسـلـمـانـهـ اوـ دـ
خـپـلـ خـاـونـدـ دـ نـجـاتـ غـوـبـنـتـهـ يـېـ وـکـړـهـ،ـ شـهـ نـوـمـېـدـهـ؟
حُواْب: دـ أـمـ حـكـيمـ بـنـتـ الـحـارـثـ.

٩٤٣ . پوبنته: سـيـدـ الشـهـداـ دـ چـاـ لـقـبـ دـيـ؟
حُواْب: دـ حـمـزـهـ بـنـ عـبـدـ الـمـطـلـبـ رـضـيـ اللـهـ عـنـهـ.

١٦٠

د خلاندە اتلاتو سيرت

خواب: حذيفه بن يمان رضي الله عنه.

٩٥٩ . پوبستنه: محمد صلى الله عليه وسلم فرمایلی ول، چې قران
کریم له خلورو کسانو خخه یاد کړئ، هغه خلور کسان خوک ول؟

خواب: عبدالله بن مسعود، أبي بن كعب، معاذ بن جبل او سالم مولى
ابي حذيفه رضي الله عنهم

٩٦٠ . پوبستنه: هغه کوم صحابي وو، چې غريب او ضعيف وو او د
ارقم بن أبي الارقم رضي الله عنه په کور کې يې ايمان راواړ او فوراً د
کافرانو عذاب او اذیت لاندې راغي، ابویکر صديق رضي الله عنه
هغه واخيسټه او ازاد يې کړ، مېږي به يې خرولي، ابویکر صديق
رضي الله عنه او محمد صلى الله عليه وسلم چې کله مدینې ته
هجرت کاوه، په لاره يې د هغوي خدمت کاوه؟

خواب: جليل القدر صحابي عامر بن فهيره رضي الله عنه وو

٩٦١ . پوبستنه: عبدالله بن مسعود رضي الله عنه له مسلمانې دو
مخکي، خه کسب کاوه؟

خواب: د عقبه بن أبي معيط مېږي يې خرولي.

٩٦٢ . پوبستنه: هغه کوم صحابي وو، چې کله د خرما ټولولو لپاره د
خرما ونې ته وخاته صحابه کرامو د هغه پنسو پوري وختنل، محمد
صلى الله عليه وسلم ورته وفرمایل «هغه چا پوري خاندي چې د
قيامت په ورځ به د هغه قدمونه د ميزان په تله کې د أحد له غره خخه
هم درانه وي»؟

خواب: عبدالله بن مسعود رضي الله عنه.

١٥٩

د خلاندە اتلاتو سيرت

٩٥١ . پوبستنه: د بدر په جګړه کې تر تولو کوچنۍ شهيد خه نومېده؟
خواب: عمیر بن ابی وقارص رضي الله عنه.

٩٥٢ . پوبستنه: د أحد په غزا کې لوړۍ کوم صحابي شهيد شو؟
خواب: عبدالله بن حرام رضي الله عنه.

٩٥٣ . پوبستنه: د ابوسفیان رضي الله عنه خپل نوم خه وو؟
خواب: صخر بن حرب بن امية.

٩٥٤ . پوبستنه: د ابو ایوب انصاري رضي الله عنه اصلی نوم خه وو؟
خواب: خالد بن زید.

٩٥٥ . پوبستنه: هغه کوم جلیل القدر صحابي وو، چې له شپړو نفو رو
وروسته يې ايمان راواړ؟

خواب: ارقم بن أبي الارقم بن اسد رضي الله عنه

٩٥٦ . پوبستنه: هغه کور چې په هغه کې به محمد صلى الله عليه وسلم
د اسلام په اولو وختونو کې خلک اسلام ته رابلل، د چا وو او چيرته
يې موقعیت درلودو؟

خواب: د ارقم بن أبي الارقم رضي الله عنه کور وو او په صفا کې کې
يې موقعیت درلود.

٩٥٧ . پوبستنه: ارقم بن أبي الارقم رضي الله عنه د هجرت په خوم کال
وفات شو؟

خواب: د هجرت په پنځه پنځوس (٥٥) کال.

٩٥٨ . پوبستنه: کوم صحابي د محمد صلى الله عليه وسلم رازدار وو،
چې د منافقينو ليست يې هم ورته نسودلی وو؟

١٦٢

د خلاندہ اقلاتو سیرت

٩٦٩ . پونسته: بلال بن ریاح رضی اللہ عنہ خوک وو؟
خواب: د امیہ بن خلف الجمحی غلام وو.

٩٧٠ . پونسته: کله چې بلال بن ریاح رضی اللہ عنہ ایمان راور، امیہ
بن خلف خه وکړل؟

خواب: د هغه په غاره کې یې رسی، واچوله او د هلکانو په لاسو کې
یې ورکړه، تر خو یې د مکې په کوڅو کې وکړوی او په امسا به
یې وھلو او د مکې په ګرمه هوا کې به یې په ساعتونو ساعتونو بې
له اوپو او خوراک نه تړلی وو او درنه تېږد به یې په سینه ورته ایښې
ووه.

٩٧١ . پونسته: سعد بن ابی وقاص رضی اللہ عنہ په خو کلنی کې
اسلام راورپی وو؟

خواب: په اولس (۱۷) کلنی کې.

٩٧٢ . پونسته: سعد بن ابی وقاص رضی اللہ عنہ له محمد صلی اللہ
علیه وسلم سره په خو غزاگانو کې ګډون کړی وو؟

خواب: د بدرنه تر تبوک پورې په تولو غزاگانو کې یې ګډون کړی
ووه.

٩٧٣ . پونسته: د مشرکینو نماینده ګان چې د جښوله پاچا سره یې د
مسلمانانو مهاجرینو په اړه خبرې کولې، خوک وو؟

خواب: عمرو بن عاص او عبدالله بن ریبعه رضی اللہ عنہم مخکې له
ایمان راورلو نه.

٩٧٤ . پونسته: د مسلمانانو له لورې چا له نجاشی پاچا سره خبرې
وکړي؟

١٦١

د خلاندہ اقلاتو سیرت

٩٦٣ . پونسته: ولې عمر فاروق رضی اللہ عنہ غوبنتل چې د علی
رضی اللہ عنہ له لور سره واده وکړي؟
خواب: دې لپاره چې د محمد صلی اللہ علیه وسلم له نسب سره تزدې
شي.

٩٦٤ . پونسته: د ابوبکر صدیق رضی اللہ عنہ خلافت په کوم کال پیل
شو؟

خواب: په یو ولسم (۱۱) هجري کال.

٩٦٥ . پونسته: لومرنۍ ماشوم چې د هجرت په دیار، جښو کې له
مسلمانانو خخه نړی، ته راغی، خه نومېدہ؟

خواب: عبدالله بن جعفر رضی اللہ عنہ.

٩٦٦ . پونسته: له فاطمې رضی اللہ عنہا خخه د علی رضی اللہ عنہ خو
اولادونه زېبدلي ول؟

خواب: خلور اولادونه چې دوه زامن: حسن، حسین او دوه لورگاني
زینب او ام کلشوم رضی اللہ عنہم.

٩٦٧ . پونسته: علي رضی اللہ عنہ په خو غزاگانو کې ګډون کړی وو؟
خواب: د تبوک نه پرته یې له محمد صلی اللہ علیه وسلم سره په

تولو غزاگانو کې ګډون کړی وو.

٩٦٨ . پونسته: د محمد صلی اللہ علیه وسلم نه وروسته چا د لومرې
څل لپاره په مکه کې قران کریم په نیکاره ډول ولوست او قریشو ته
یې واورو لو؟

خواب: عبدالله بن مسعود رضی اللہ عنہ.

١٦٤

د خلاندہ اقلانو سیرت

٩٨٢ . پونسته: لومنی شخص چې د لبیک په ویلو سره کعبې ته داخل
شو، خوک وو؟
خواب: ثمامة بن أثأله رضي الله عنه.

٩٨٣ . پونسته: د اسلام له لومنیو خطیبانو خخه خوک د رسول الله
صلی الله علیه وسلم په خطیب مشهور وو؟
خواب: ثابت بن قیس رضي الله عنه

٩٨٤ . پونسته: لومنی بنسجه چې محمد صلی الله علیه وسلم ته يې
شیدې ورکړې وي، خوک وو؟
خواب: ثوبیه د ابو لهب وینځو.

٩٨٥ . پونسته: د محمد صلی الله علیه وسلم د رضاعی مور، بي بي
حليمې خاوند خه نومېدې؟
خواب: حارث بن عبد العزی.

٩٨٦ . پونسته: د عبدالله بن زییر رضي الله عنه لقب خه وو؟
خواب: حمامۃ المسجد (مسجد کوتره).
٩٨٧ . پونسته: د ابو جهل خپل نوم خه وو؟
خواب: عمرو بن هشام.

٩٨٨ . پونسته: په اسلام کې لومنی سیاسي سفیر خوک وو؟
خواب: عثمان بن عفان رضي الله عنه، په بیعة الرضوان کې.
٩٨٩ . پونسته: د نهاؤند په جګړه کې د مسلمانانو مشری چا کوله؟
خواب: نعمان بن مقرن رضي الله عنه.

١٦٣

د خلاندہ اقلانو سیرت

خواب: جعفر بن ابی طالب رضي الله عنه.
٩٧٥ . پونسته: له عشره مبشره صحابه وو خخه وروستني کوم
صحابي وفات شوي دي؟

خواب: سعد بن ابی وقاص رضي الله عنه.
٩٧٦ . پونسته: هغه کوم صحابي دي، چې کله مسلمان شو نو رسول
الله صلی الله علیه وسلم ورته وویل «بنه راغلاست دي وي، سپور
مهاجر ته»؟

خواب: عکرمہ بن ابی جهل رضي الله عنه.
٩٧٧ . پونسته: کوم صحابي په کوچنیوالی کې له پلار سره ايمان
راوړ؟

خواب: عبدالله بن عمر رضي الله عنه.
٩٧٨ . پونسته: طیب المطیب د کوم صحابي لقب وو؟
خواب: د عمار بن یاسر رضي الله عنه.
٩٧٩ . پونسته: امير الامراء د کوم صحابي لقب وو؟
خواب: د ابو عبیده عامر بن الجراح رضي الله عنه.
٩٨٠ . پونسته: د محمد صلی الله علیه وسلم مؤذن، بلال رضي الله
عنه چيرته وفات شو؟

خواب: دمشق کې.
٩٨١ . پونسته: هغه کوم صحابي وو چې له رسول صلی الله علیه وسلم
سره يې بیعت وکړ او ويې ویل چې «بیا به هیڅ کله سوال نه کوم»؟
خواب: ثوبان رضي الله عنه (د رسول الله صلی الله علیه وسلم غلام).

١٦٦

د خلاندہ اتلانو سیرت

خواب: د هجرت په یویشتم (٢١) کال.

٩٩٧ . پونستنه: (مخضرمین)، کومو اشخاصو ته ویل کېبی؟

خواب: هفو اشخاصو ته ویل کېبی، چې د محمد صلی الله علیه وسلم په زمانه کې یې ایمان راوری وي، خوله محمد صلی الله علیه وسلم سره یې لیدل نه وي کړي.

٩٩٨ . پونستنه: کوم سورت د عمر بن خطاب رضي الله عنہ د اسلام راورلو باعث شو؟

خواب: سورۃ طه.

٩٩٩ . پونستنه: أبی بن کعب رضي الله عنہ د هجرت په خوم کال وفات شو؟

خواب: په دېرشم (٣٠) هجري کال.

١٠٠ . پونستنه: د محمد صلی الله علیه وسلم د صحابه کرامو شمېر خومره وو؟

خواب: درې روایته دي: یو لک دوه ويشت زره (١٢٢٠٠)، یو لک خلوپښت زره (١٤٠٠٠) او یو لک پنځه خلوپښت زره (١٤٥٠٠) ول.

١٦٥

د خلاندہ اتلانو سیرت
٩٩٠ . پونستنه: هغه کوم صحابي وو، چې جبرائيل عليه السلام يې دوه ئلهه ولید او جبرائيل عليه السلام هغه ته سلام واچو؟

خواب: حارثه بن نعمان رضي الله عنہ.

٩٩١ . پونستنه: د محمد صلی الله علیه وسلم په ميرمنو کې کومه یوه د ام المساكين په نوم یاد ګېبی؟

خواب: زینب بنت جحش رضي الله عنہا.

٩٩٢ . پونستنه: محمد صلی الله علیه وسلم د اسلام د خپرولو لپاره لومړی کوم ئخای وټاکه؟

خواب: د ارقم بن ابی الارقم کور.

٩٩٣ . پونستنه: هغه مسجد چې د مسجد قباء په خنګ کې جوړ شوی وو او محمد صلی الله علیه وسلم يې د ورانولو امر وکړ، خه نومېدہ؟

خواب: مسجد ضرار.

٩٩٤ . پونستنه: هغه یهودي چې په محمد صلی الله علیه وسلم يې کوډي کړي وي، خه نومېدہ؟

خواب: لبید بن الاعصم.

٩٩٥ . پونستنه: د محمد صلی الله علیه وسلم مؤذنين (اذان کونکي) خه نومېدل؟

خواب: بلال بن رياح، عبدالله بن ام مكتوم او ابو محذوره رضي الله عنهم.

٩٩٦ . پونستنه: خالد بن ولید رضي الله عنہ د هجرت په خوم کال وفات شو؟

ماخذونه

- (١) البشاوري، امين الله، سيرت الرسول الله صلى الله عليه وسلم، لومړۍ او دویم جلد.
- (٢) بیتاب، عاشق الله، اسلامي معلومات، دیني پونستني او ځوابونه، ژیاره.
- (٣) ثاقب، سردارولي، د نبوی سیرت له اته ويشت (٢٨) خپرونو خخه.
- (٤) سرفراز، مولوي جانباز، سيرت النبي صلى الله عليه وسلم، الرحیق المختوم، ژیاره.
- (٥) حمید، حميدالله، د خلبدلي ستوري له یو دېرش (٣١) خپرونو خخه.

پاى

د رب العزت ډېر زیات حمد او ثناء ادا کوم چې د اتلانو سیرت غږیزه خپرونه مې ادارې لپاره په لیکلې او د (اتلانو خلاندہ سیرت) کتاب شکل واروله.
الله تعالي دې حیات الله احساس صیب ته ډېر اجرونه او ثوابونه ورنصیب کړي، چې ما سره یې د دې کتاب په لیکلوا کې پوره همکاري وکړه، رب العزت دې زما دا خدمت په خپل دربار کې د قبول وړو ګرځوي.

درنښت

ستاسي ورور شفیق الله مشفق

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library